

BME DIÁKKÖZPONT

**A Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem**

2009

**friss
diplomásainak
elhelyezkedési
esélyei**

Felmérés a BME-n 2007-ban végzettek körében
és a 2005-ben végzettek utókövetése

TARTALOMJEGYZÉK

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	2
2. BEVEZETÉS, MÓDSZERTAN	4
2.1. A KÉRDŐÍVEK ÖSSZEÁLLÍTÁSA, KIÉRTÉKELÉSE	5
2.2. REPREZENTATIVITÁS.....	6
2.2.1. A 2007-BEN VÉGZETTEK REPREZENTATIVITÁSA	6
2.2.2. A 2005-BEN VÉGZETTEK REPREZENTATIVITÁSA	8
3. LAKHATÁS	10
3.1. LAKÓHELY	10
3.1.1. A 2007-BEN VÉGZETTEK LAKÓHELYE	10
3.1.2. A 2005-BEN VÉGZETTEK LAKÓHELYE	11
3.2. LAKÁSTULAJDON, LAKHATÁS	11
3.2.1. A 2007-BEN VÉGZETTEK LAKÁSTULAJDONA, LAKHATÁSA	11
3.2.2. A 2005-BEN VÉGZETTEK LAKÁSTULAJDONA, LAKHATÁSA	12
4. TANULMÁNYOK FINANSZÍROZÁSA	14
4.1. ÖSZTÖNDÍJAK, TÁMOGATÁSOK ÉS EGYÉB JÖVEDELEMFORRÁSOK	14
4.2. KÜLFÖLDI KÉPZÉS, CSEREPROGRAM	16
5. A TANULMÁNYOK MEGÍTÉLÉSE	17
5.1. AZ EGYETEMEN TANULTAK HASZNOSSÍTHATÓSÁGA	17
5.2. A KÉPZÉS MEGÍTÉLÉSE	18
5.3. A KÉPZÉS ERŐSSÉGEI, VALAMINT HIÁNYOSSÁGAI, GYENGESÉGEI	19
5.4. A SZAKMA ERKÖLCSI ÉS ANYAGI MEGBECSÜLTSEGE	20
6. TOVÁBBKÉPZÉS	21
6.1. A 2007-BEN VÉGZETTEK MEGVALÓSULT TOVÁBBKÉPZÉSEI	21
6.2. A 2007-BEN VÉGZETTEK TOVÁBBI KÉPZÉSI IGÉNYEI	25
6.3. A 2005-BEN VÉGZETTEK MEGVALÓSULT TOVÁBBKÉPZÉSEI	26
7. MUNKAERŐ-PIACI STÁTUSZ, ELHELYEZKEDÉS	29
7.1. STÁTUSZ	29
7.2. ELHELYEZKEDÉS	31
7.2.1. AZ ELHELYEZKEDÉST SEGÍTŐ CSATORNÁK	31
7.2.2. AZ ELHELYEZKEDÉSHEZ SZÜKSÉGES IDŐ	32
7.2.3. AZ ELHELYEZKEDÉSHEZ ELVÁRT SEGÍTSÉGFORRÁSOK	33
8. A JELENLEG BETÖLTÖTT MUNKAHELY	34
8.1. MUNKAHELYVÁLTÁS, MELLÉKÁLLÁS	34
8.2. A MUNKA SZAKMAISÁGA, A MUNKAKÖR	35
8.3. VEZETŐI BEOSZTÁS, ELŐRELÉPÉSI LEHETŐSÉG, ELÉGEDETTSÉG	38
8.4. MÉRET, CÉGFORMA, TULAJDONOSI SZERKEZET	40
8.5. MOBILITÁS	41
8.6. NYELVISMERET	42
8.7. JÖVEDELMI VISZONYOK	43
MELLÉKLETEK	48
1. SZÁMÚ MELLÉKLET: SZAKOK ÉS KIBOCSÁTÁSOK 2007-BEN	48
2. SZÁMÚ MELLÉKLET: A 2007-BEN VÉGZETTEK KÉRDŐÍVE	49
3. SZÁMÚ MELLÉKLET: A 2005-BEN VÉGZETTEK KÉRDŐÍVE	53
HIVATKOZÁSJEGYZÉK	55

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az új felsőoktatási törvény 2005. évi életbe lépésével újabb lendületet kapott a diplomások pályakövetése, mivel jogszabályilag előírt feladat lett a felsőoktatási intézményeknek, azonban ezen a téren egyetemünk már 2005-ben is több éves múltra tekintett vissza. A BME-n 1999-től évente, így immár tizenegyedik alkalommal készítettük el a Műegyetemen végzetek pályakövetésről szóló elemzésünket. Első alkalommal az 1997-ben végzetek, ebben az évben pedig a 2007-ben, alapképzésben, nappali tagozaton diplomát szerzett magyar állampolgárságú hallgatók felmérésére irányult a vizsgálat. Fontos felismerni, hogy az utókövetés eredményei lehetőséget biztosítanak önmagunk jobb megismerésére és fejlesztéseink megalapozására, pusztán a törvényben foglalt betartásával.

A vizsgálat keretében idén a 2007-ben diplomát szerzetek közül 1889-et, a 2005-ben diplomát szerzetek közül pedig 1827-et értük el kérdőívünkkel. A válaszadók száma sorrendben 381 és 330 volt, akik válaszaik alapján készített részletes elemzésből a következő megállapítások emelhetők ki:

1. Megállapítható, hogy a fővárosba történő migráció mértéke továbbra is jelentős, hiszen, míg a családjukat tekintve 31,2% a budapestiek aránya, addig a saját lakóhely esetében 67,0% jelölte meg Budapestet. Amíg a fővárosi gyökerű hallgatók 20,1%-a költözött el a városból (akiknek csak 40%-a költözött vidékre), addig a vidékiek 60,7%-a költözött a fővárosba, illetve maradt itt tanulmányai végeztével. A külföldön élők részaránya pedig 9,9%. A 2005-ben végzetek körében a fővárosiak aránya szinte alig változott a 2 évvel ezelőtti adatfelvételhez képest.
2. A végzetek 35,8%-a jelezte, hogy saját lakásában lakik, amely megfelel a korábbi évek értékeinek.
3. A lakhatással kapcsolatos költségek vonatkozásában a konkrét havi összegről beszámolóik 2009 márciusában átlagosan 68 ezer Ft-ot költöttek lakhatásra (lakbérre és rezsire együttesen), ami a bruttó keresetük majdnem egyötöde. A 2005-ben végzetek magasabb átlagos jövedelmi színvonalának köszönhetően az általuk fizetett lakhatási költségek a 2009 február havi bruttó átlagkeresetük 18,1%-át teszik ki.
4. A tanulmányok finanszírozásában a családi támogatás egyértelműen vezet, a végzetek 95,2%-át támogatta anyagilag a családja. Az állami támogatás szerepe is igen jelentős, mivel a volt hallgatók közel 70%-a részesült ilyenben tanulmányai során, igaz ez az arány az eddigi legalacsonyabb és 10%-kal alacsonyabb az előző évinél (78,2%). Munkajövedelemről a végzetek 58,6% tett említést, amely arány az eddigi legmagasabb.
5. Az elmúlt években folyamatosan nőtt a tanulmányaik során diákhitelt igénybe vevők aránya (a válaszadók 34,7%-a). A hitelt igénylők átlagosan 7,3 féléven keresztül, havi 23 ezer Ft-ot igényeltek.
6. A volt hallgatók 22,0%-a jelezte, hogy egyetemi éveik során részt vett valamilyen külföldi tanulmányúton, részképzésen, csereprogramon, amely arány szinte megegyezik az előző évivel.
7. A végzetek – a korábbi évekhez hasonlóan – a másfél-két éves munkaerő-piaci tapasztalatuk alapján az egyetemen szerzett ismereteket elengedhetetlenek (17,3%), vagy jól használhatók (32,2%) tartják, igaz a végzetek 42,3%-a csak részben használhatónak tekinti azokat.
8. Az idén felvett adatok megerősítik a korábbi felmérések eredményeit, miszerint a végzetek többsége a tanulmányokra vonatkozó értékelés során mind a szakmai szemléletre, mind pedig az erős elméleti alapokra vonatkozó állításokkal egyetértett, csupán néhányan fogalmaztak meg ellentétes véleményt. Kevesen tartják igaznak, hogy a szakmai ismeretek hiányosak, vagy elavultak lennének. Az erős elméleti oktatás mellé azonban nem minden esetben sikerül a megfelelő gyakorlat biztosítása, mivel a válaszadók közel egyharmada – az előző évhez hasonlóan – maximálisan egyetértett azzal a megállapítással, hogy „kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség”.

9. A szakma anyagi és erkölcsi megbecsültségére vonatkozó vélemények az előző évihez képest árnyalattal gyengébb értékelést kaptak. Továbbra is igaz, hogy a végzetek összességében inkább tartják szakmájukat erkölcsileg megbecsültnek, mint anyagilag elismertnek. A tavalyi arányhoz hasonlóan idén is közel háromnegyednyien válaszoltak úgy, hogy szakmájuk – erkölcsi presztízsét tekintve – a legnagyobb elismertségnek örvend, vagy a jól elismert szakmák közé tartozik.
10. A végzetek 61,8%-a vett részt vagy jelenleg is részt vesz továbbképzésen. A diplomaszerezés utáni továbbtanulás legfőbb motivációja a karriercélok megvalósítása (55,4%), illetve az ismeretek frissítése (33,1%). A továbbképzések túlnyomó részét a munkahely finanszírozza, a saját anyagi hozzájárulás átlagos mértéke közepes. A megvalósult, vagy jelenleg is tartó továbbképzések között a szakirányú továbbképzések, a menedzsmenttel, gazdasági ismeretekkel kapcsolatos képzések és a nyelvi képzések fordulnak elő legnagyobb arányban, míg formájukat tekintve a vállalati képzések és a tanfolyamok súlya a legnagyobb. Annak ellenére, hogy a végzetek többsége már részt vett, vagy jelenleg is részt vesz valamilyen tanfolyamon, továbbképzésen, a végzett hallgatók körében óriási az igény a további tanulásra, a 2007-ben végzetek 89,4%-a, a 2005-ben végzetek 92,0%-a érzi szükségét ennek.
11. Az 1998 óta most mértük a legmagasabb foglalkoztatottsági arányt (92,1%) a végzetek körében. A doktoranduszok és nappali tagozatos hallgatók aránya 5,5%, a munkanélküliek aránya 1,6%, valamint az egyéb inaktívak aránya 0,8%.
12. A 2005-ben végzetek esetében is megfigyelhető az az általánosan ismert jelenség, amelyet az életpálya kezdeti szakaszán megfigyelhető helykeresés, a munkaerőpiacra lépés ideiglenes elhalasztása, a későbbi stabilabb munkaerő-piaci pozíció kialakulása jellemez. Az elmúlt két évben az összes foglalkoztatott aránya 5,0%-kal nőtt, és eközben a doktorandusz hallgatók aránya csökkent.
13. A megkérdezettek majdnem egynegyede ismerősök segítségével helyezkedett el, így továbbra is ez a legsikeresebb álláskeresési csatorna. Az online állásközvetítő oldalak álláskeresésben betöltött szerepe az elmúlt hét évben hatszorosára nőtt.
14. Az első munkahely megtalálása előtt a végzetek csak 55,1%-a vett részt valamilyen kiválasztási eljárásban, és közülük közel kétharmaduk csupán 1-2 cégnél.
15. Az első munkahely megtalálásának átlagos ideje 1,3 hónap, ami 2002 óta a legalacsonyabb érték. A válaszadók 61,3%-a már tanulmányai alatt elhelyezkedett, továbbá az 1 hónapon belül álláshoz jutók aránya 73,8%.
16. A végzetek 67,7%-a nyilatkozott úgy, hogy az elhelyezkedéshez nem kapott segítséget az egyetemtől, ami sajnos jelentős emelkedés a múlt évhez képest. A válaszadók többféle segítséget is elvártak (csökkenő sorrendben: állásközvetítés, cégalapadások, gyárlátogatások szervezése, felkészítés az interjúra, álláskeresést segítő kiadványok készítése). Megfigyelhető, hogy az állásinterjúra való felkészítés és a próbainterjúk szervezésének együttes fontossága az elmúlt hat évben folyamatosan növekedett.
17. Az elmúlt tíz évben megfigyelhető volt, hogy az általunk megkérdezett pályakezdők azonos idő alatt egyre több szervezetnél próbálták már ki magukat, amely tendenciát az ezévi adatok is visszaigazoltak. A végzetek 57,6%-a dolgozik első munkahelyén, amely érték az eddigi legalacsonyabb. Ezzel párhuzamosan megfigyelhető az is, hogy nőtt a legalább harmadik munkahelyükön dolgozók aránya. Négy éves időtávon vizsgálódva megállapítható, hogy a 2005-ben végzeteknek már kevesebb mint 40%-a dolgozik az első munkahelyén.
18. A végzetek 8,9%-a rendelkezik mellékállással, ami az eddigi felmérések mért értékek közül a legalacsonyabb arány.
19. Tíz év adatait vizsgálva kijelenthető, hogy mindeztidáig a 2007-ben végzetek körében mértünk a szakmájukban dolgozók második legmagasabb arányát, ugyanis másfél évvel a diplomaszerezést követően a végzetek 80,9%-a dolgozott a szakmájában. A 2005-ben végzetek 80,1%-a szakmájában, 14,7%-a pedig részben szakmájában dolgozik.
20. A társadalmi szinten általános üveglafon jelenség, miszerint a férfiak magasabb arányban töltenek be vezetői pozíciót, végzetjeink esetében is érvényes. Míg a férfiak 9,3%-a vezető, addig a nőknek csak 7,4%-a. A beosztottak száma átlagosan 9 fő. A nemek közötti

egyenlőtlenség jobban érződik, ha a 2005-ben végzetek két időpontban felvett adatait vizsgáljuk. A 2005-ben végzetek esetén a két évvel ezelőtt mért 1,7%-nyi különbség (a férfiak 13,2%-a, a nők 11,5%-a volt akkor vezető) megötszöröződött (a férfiak 23,4%-a, a nők 15,0%-a vezető).

21. A végzetek 53,5%-ának – saját bevallása szerint – egy-két éven belül lesz lehetősége valamilyen szakmai/vezetői előrelépésre. A kérdést először hat éve tettük fel, azóta az előrelépésben bizakodók aránya most érte el a második legmagasabb értéket. A 2005-ben végzetek körében az elmúlt két évben alig 2%-kal nőtt a szakmai/vezetői perspektívában bizók aránya. Azok körében, akik munkahelyükön nem látnak maguk előtt szakmai vagy vezetői perspektívát, magasabb az inkább nem vagy egyáltalán nem elégedettek összesített aránya. Feltehetőleg az elégedetlenségnek nem csak a vezető/szakmai perspektíva hiánya az oka, hanem az a kereseti hátrány, amely az elégedetlenek körében mérhető. Ugyanis 2008. évi átlagkeresetet tekintve, a 2007-ben végzetek körében a munkahelyükkel elégedettek 72%-os, míg a 2005-ben végzetek körében 21%-os kereseti előnnyel rendelkeztek. Úgy tűnik, hogy a munkahellyel való elégedetlenség cselekvésre ösztönzi a válaszadókat, ugyanis az elégedetlenség fokának növekedésével növekszik az új munkahelyet keresők aránya. Amíg a teljesen elégedettek csupán 9,3%-a, addig az egyáltalán nem elégedettek 86,3%-a keresett az adatfelvétel előtti négy héten új állást. Mindkét vizsgált évfolyamon az összes válaszadó kicsit több mint 20%-a keresett új állást.
22. A végzetek döntő többsége (91,9%) a piaci szférában dolgozik, és csak a válaszadók 7,1%-ának a munkahelye valamely közintézmény.
23. A 2001-ben végzeteknek tettük fel először azt a kérdést, hogy hány percet ingáznak naponta lakóhelyük és munkahelyük között. Az eltelt hét év alatt több mint 20 perccel (70 percre) nőtt a napi átlagos ingázással töltött idő. A budapesti székhelyű cégek alkalmazottai 76 percet ingáznak naponta, míg a vidéki székhelyű cégeknél dolgozók kevesebbet, 68 percet.
24. A mobilitási hajlandóság, a rugalmasság az elmúlt 5 évben végzeteket vizsgálva nagyon kismértékben, de növekedett. Míg a 2002-ben végzetek 55%-a, addig a 2007-ben végzetek 64,6%-a költözne el, ha munkája megkívánná.
25. A 2007-ben végzetek 2008. év I havi bruttó átlagkeresete 328 557 Ft, 2009. februári átlagkeresete 345 153 Ft, míg a 2005-ben végzetek esetén a 2008. év I havi bruttó átlagkereset 409 731 Ft, 2009. februári átlagkeresete 413 117 Ft volt.
26. A szellemi foglalkozásuk – KSH terminológia szerint – számított havi bruttó átlagkeresete 2008-ban 274 866 Ft volt. A országos helyzethez képest tehát átlagos végzettjeink továbbra is kedvező helyzetben vannak, azaz a BME diploma az átlagnál magasabb jövedelmet jelent, már a karrier legelején is.
27. A 2005-ben végzetek reáljövedelme 2 év alatt 22,6%-kal nőtt.
28. Összehasonlítva a végzett férfiak és a nők átlagkeresetét, megállapítható, hogy egy nő, férfi kollégája 2008. évi havi átlagkeresetének 63,5%-át, míg a 2009. februári keresetének 71,8%-át keresi. Természetesen itt átlagértékekről van szó, amelyek a két nem szakmánként, karonként eltérő arányai miatt csak tájékoztató jellegűek.
29. Korábbi években már igazolt várakozásunk, miszerint a vezető beosztásban dolgozók jövedelme nagyobb, mint a nem vezetőké, ebben az évben is beigazolódt.

2. BEVEZETÉS, MÓDSZERTAN

Az általunk immár tizenegyedik alkalommal elvégzett utókövetéses vizsgálat részét képezi a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) minőségbiztosítási rendszerének, melynek keretében az egyetem rendszeresen felmérést végez az elsős hallgatók, a végzett hallgatók és a végzeteket foglalkoztató szervezetek körében.

Jelen felmérés célja, hogy képet kapjunk a végzett hallgatók munkaerő-piaci helyzetéről. A trendjellegű megállapításainkat a korábbi évfolyamok azonos időtartamú munkapiaci ismeretekkel rendelkező válaszadóinak válaszaihoz mérjük. Utókövetéses vizsgálatunkat most negyedszer oly

módon bővítettük, hogy a 2005-ben diplomát szerzett és két évvel ezelőtt már felmért évfolyamot ismételten megkerestük. Igaz, vizsgálatunk nem személyhez kapcsolódik, de az adott évfolyamra tett megállapításaink így is érdeklődésre tarthatnak számot. Ahhoz, hogy az adatok kiértékelése során kapott információkat mérni tudjuk, – a forrás pontos megjelölése mellett – felhasználjuk az Oktatási és Kulturális Minisztérium (OKM) honlapján elérhető statisztikai programból származó információkat, továbbá merítünk az Állami Foglalkoztatási Szolgálat (ÁFSz), a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) és a Magyar Nemzeti Bank (MNB) által közzétett adatokból is.

2.1. A KÉRDŐÍVEK ÖSSZEÁLLÍTÁSA, KIÉRTÉKELÉSE

A felmérést a korábbiakkal megegyező módon, önkitöltős kérdőíves technikával hajtottuk végre. A kérdőíveket a BME Diákközpont a Hallgatói Információs és Pénzügyi Rendszer (Neptun rendszer) segítségével – az adatvédelmi szabályok betartása mellett – juttatta el a két célcsoporthoz. A kérdőívek kiküldése előtt e-mailen és telefonon megkerestük a célcsoportok tagjait, ismertettük vizsgálatunk célját, rákérdeztünk a részvételi hajlandóságra, egyeztetttük az adatokat. A hallgatók beiratkozáskor megadott adataiban beállt változások sajnos a legtrikább esetben kerülnek bejelentésre, és így a Neptun rendszerben való frissítésük is esetleges. A kérdőív kitöltésére internetes felületet hoztunk létre és fenntartottuk a díjmentes választóborítékban vagy faxon történő visszaküldés lehetőségét is. A válaszadók anonimitását minden esetben biztosítottuk.

A 2007-ben végzett évfolyam kérdőíve (2. számú melléklet) a könnyebb összehasonlíthatóság érdekében szinte teljes mértékben megegyezett az előző évi kérdőívvel, ennek megfelelően hasonlóan három témakörből állt (Család, Tanulmányok, Munkahely). A kérdések megfogalmazásakor a korábbiakhoz hasonlóan most is konkrét időpontra kérdeztünk rá (2009. február 28.). A válaszok a 2007-ben végzett frissdiplomás mérnökök, matematikusok, mérnök-fizikusok, műszaki menedzserek és közgazdászok legalább egy-másfél éves munkaerőpiaci tapasztalatait tükrözik.

A 2005-ben végzetek ismételt megkeresése során feltett kérdések (3. számú melléklet) a diplomaszerezést követően szerzett új képzettségek, a munka(hely) és a jövedelem témák köré csoportosultak, és teljesen megegyeztek az előző évi kérdésekkel.

A kereseti és jövedelmi adatok közlésekor a KSH módszertani meghatározásait használjuk. A bruttó átlagkereset: a személyi jövedelemadó, az egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot, valamint a munkavállalói járulékot is tartalmazó alapbér és egyéb jogcímenen fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) 1 hónapra átlagolt összege. A kereseten kívüli egyéb pénzbeli és természetbeni juttatások: a külföldi kiküldetésnek a munkabér összegét meghaladó díjazása, a lakhatási költségterítés, az étkezési hozzájárulás, a munkába járás költségének terítése, a saját használatra biztosított cégautóval kapcsolatos költségterítések, a jubileumi jutalom és a tárgyjutalmak 1 hónapra átlagolt összege. A bruttó átlagjövedelem: a kereset, valamint a kereseten kívüli egyéb pénzbeli és természetbeni juttatások 1 hónapra átlagolt összege.¹

A százalékos értékelés esetén a vizsgált értéknek a bázisértéktől való, a bázisérték legalább 20%-ával megegyező eltérését értékeljük jelentősnek.

Abban az esetben, ha a táblázatok csak a 2005-ben végzetekre vonatkoznak, azt a táblázat címében jelezzük, a 2007-ben végzetekre külön utalást a táblázat címében nem teszünk. Az idősor jellegű adatoknál a 2005-ben (2002-ben, 2003-ban, 2004-ben) végzetek két évvel korábbi megkérdezését „2005.”-ként („2002.”-ként, „2003.”-ként, „2004.”-ként), a jelenlegi megkérdezését „2005Ú”-ként („2002Ú”-ként, „2003Ú”-ként, „2004Ú”-ként), a 2007-ben végzett évfolyamot „2007.”-ként jelöljük.

Azokban az esetekben, amikor egy válasz-kategória valamelyik évben nem szerepelt, az adott cellát sötét háttérrel látjuk el. Amikor az adott kategóriában nem kaptunk választ, a cella „-” jelet tartalmaz, továbbá, ha a kapott válaszok aránya a kerekítés során nulla értéket vett fel, azt „0”-val jelöljük. Az egyetem egyes karainak rövidítésekor a következő konvenciókat alkalmazzuk: Építésztechnológiai Kar (ÉPK), Építőmérnöki Kar (ÉMK), Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar (GTK), Gépészmérnöki Kar (GPK), Közlekedésmérnöki Kar (KSK), Természettudományi Kar (TTK), Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar (VBK), Villamosmérnöki és Informatikai Kar (VIK).

2.2. REPREZENTATIVITÁS

Az előző két év csökkenő visszaküldési aktivitása megfordult, és a felmérésorozatot során mért eddigi legmagasabb számú visszaérkezett kérdőívről számolhattunk be mindkét felméréstípus esetén. A megkeresett végzettek magas száma miatt a visszaküldési ráta mégis csak alig haladja meg a 20%-ot.

	A végzés időpontja											2002Ú	2003Ú	2004Ú	2005Ú
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				
Kézbesített kérdőívek [fő]	877	1009	1060	1050	1077	1316	1233	1292	1618	1667	1889	1143	1163	1496	1827
Válaszadók száma [fő]	318	266	272	317	268	286	374	349	317	311	381	265	206	288	330
Válaszadók kézbesített kérdőívekhez viszonyított aránya [%]	36,3	26,4	25,7	30,2	24,9	21,7	30,3	27,0	19,6	18,6	20,1	23,2	17,7	19,3	18,5

1. táblázat: A Műegyetemen végzettek pályakövetésben való részvételi aktivitása, a végzés éve szerint

2.2.1. A 2007-BEN VÉGZETTEK REPREZENTATIVITÁSA

A 2007-ben kiadott diplomák között a BME súlyának meghatározásához az OKM intézményi adatszolgáltatáson alapuló felsőoktatási statisztikáit használtuk fel segítségül. E szerint a BME-n 2007-ben nappali tagozatos főiskolai vagy egyetemi képzésben diplomát szerzettek száma 1540 fő, amelyből 54-en főiskolai szintű oklevelet szereztek. A kiadott diplomák mellett az OKM statisztikája tartalmazza a záróvizsgára bocsátott hallgatók létszám statisztikáit, és e szerint 2007-ben a BME-n 1919 fő volt a záróvizsgán megjelentek száma. A két érték közti nagy eltérést főként a nyelvvizsga kritériumot nem teljesítő hallgatók okozzák.

A BME országos kibocsátásban szakonkénti részletezett súlyát az 1. számú melléklet tartalmazza. A BME-n a jelen tanulmány írása idején 18 szakon végeztek hallgatók, amely szakokon 2007-ben országosan kibocsátott diplomák száma 7512 (egyetemi: 3563, főiskolai: 3949). Így ezeket a szakokat vizsgálva a kiadott egyetemi diplomák között a BME súlya 41,7%, míg a főiskolai diplomák között 1,4%, volt.

A BME-n 2007-ben, alapképzésben, nappali tagozaton diplomát szerzett magyar állampolgárságú hallgatók Neptun rendszerből származó létszámadatait a 2. táblázat tartalmazza.

Végzettek	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Száma [fő]	204	208	299	175	132	30	199	665	1912
Aránya [%]	10,7	10,9	15,6	9,1	6,9	1,6	10,4	34,8	100

2. táblázat: A BME-n 2007-ben végzettek létszámadatai, karonként

A Neptun rendszer segítségével azonosított 1912 végzett hallgató közül 1869 fő rendelkezett megadott telefonszámmal, akik telefonos úton történő megkérdezésekor 18 fő jelezte, hogy nem kíván részt venni felmérésünkben, emellett 1 fő nem rendelkezett sem címmel, sem telefontal. Ezek alapján 1893 fő részére kíséreltük meg a kérdőív eljuttatását, akik közül volt, akihez csak e-mailben juttattuk el a kérdőívet, volt, akinek csak postán küldtük ki a kérdőívet, és voltak, akiknek mindkét csatornán keresztül megküldtük a kérdőívet. Azok, akik részére a posta valamely okból nem tudta kézbesíteni levelünket, illetve az e-mail címük nem volt jó, nem tudtak részt venni a felmérésben. Az egyes küldési módok sikerességi adatait a 3. táblázat tartalmazza, amelyből nyerhető információk a következő évi felmérés során hasznosíthatóak majd.

Kérdőívek	Megküldés módja			
	Csak postán	Csak e-mailen	Postán és e-mailen	Együtt
Elküldött száma [db]	215	873	805	1893
Megérkezett száma [db]	211	873	805	1889
Aránya [%]	98,1	100	100	99,8

3. táblázat: A BME-n 2007-ben végzettek megküldési módjainak sikeressége

A kézbesített kérdőívek számát (ezt tekintjük a továbbiakban alapsokaságnak), azon belül a nemek karonkénti arányát a 4. táblázat, a válaszadók számát és arányát az 5. táblázat részletezi.

Kézbesített kérdőívek	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Száma [fő]	204	207	298	172	131	30	192	655	1889
Karok közötti aránya [%]	10,8	10,9	15,8	9,1	6,9	1,6	10,2	34,7	100
Férfiak aránya [%]	70,6	42,0	88,3	52,9	90,1	76,7	41,1	94,5	75,4
Nők aránya [%]	29,4	58,0	11,7	47,1	9,9	23,3	58,9	5,5	24,6

4. táblázat: A megkérdezettek létszámadatai, karonként

Válaszadók	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Száma [fő]	44	31	53	34	30	8	31	150	381
Karok közötti aránya [%]	11,6	8,1	13,9	8,9	7,9	2,1	8,1	39,4	100
Kézbesített kérdőívekhez viszonyított aránya [%]	21,6	15,0	17,8	19,8	22,9	26,7	16,1	22,9	20,1
Férfiak aránya [%]	70,5	35,5	81,1	58,8	93,3	100	48,4	96	78,7
Nők aránya [%]	29,5	64,5	18,9	41,2	6,7	–	51,6	4	21,3

5. táblázat: A válaszadók létszámadatai, karonként

A kitöltött kérdőívek darabszáma 381, az átlagos visszaküldési arány egyetemi szinten 20,1 %, amely az utóbbi évek csökkenő visszaküldési tendencia megfordulására utal. A férfiak válaszadási hajlandósága magasabb volt, mint a nőké (tizenegyből csupán négy alkalommal volt így). Jelentős átlagon felüli válaszadási hajlandóság jellemezte a Természettudományi Kart, a Közlekedésmérnöki Kart, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Kart, így ezek a karok a válaszadók között jelentősen felülreprezentáltak, míg az Építésmérnöki Kar, valamint a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar jelentősen alulreprezentáltak.

Az adatfeldolgozás során súlyozást hajtottunk végre, amellyel a minta összetételét az alapsokaság kar és nem szerinti összetételéhez igazítottuk (6. táblázat), úgy, hogy a nemek és a nyolc kar alapján összesen tizenhat, kéttizedes pontosságú súlyváltozót használtunk. A súlyozási eljárással azt biztosítottuk, hogy kutatásunk a válaszadók nemére, valamint a végzés karára, mint változókra nézve reprezentatívnak tekinthető.

Súlyozás utáni arányok	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Karok részaránya	10,9	11,0	15,8	9,1	7,0	1,2	10,2	34,8	100
Férfiak aránya	70,6	42	88,3	52,9	90,1	100	41,1	94,5	75,7
Nők aránya	29,4	58	11,7	47,1	9,9	–	58,9	5,5	24,3

6. táblázat: A válaszadók súlyozással kapott megoszlása, karonként [%]

2.2.2. A 2005-BEN VÉGZETTEK REPREZENTATIVITÁSA

A BME-n 2005-ben, alapképzésben, nappali tagozaton diplomát szerzett magyar állampolgárságú hallgatók Neptun rendszer által szolgáltatott létszámadatait a 7. táblázat tartalmazza. Ezek az adatok nagyobbak a két évvel ezelőtti felmérésben ismertetett létszámadatoknál. Az eltérés okát sajnos nem sikerült megtalálni, azonban a megkeresett végzetek nagyobb létszáma csak növelhette a felmérés pontosságát.

Végzetek	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Száma [fő]	161	239	332	115	145	34	187	614	1827
Aránya [%]	8,8	13,1	18,2	6,3	7,9	1,9	10,2	33,6	100

7. táblázat: A BME-n 2005-ben végzetek létszámadatai, karonként

A 2005-ben végzetek 2007-ben történő megkerdezésekor ismétlően az összes végzett számára kívántunk a válaszadás lehetőségét biztosítani, mivel a végzetek létszáma eltért a két évvel korábbi adattól, ezért a Neptunból nyert adatokat tekintettük kiindulási pontnak – természetesen a két évvel korábbi adatokkal kiegészítve.

A Neptun rendszer segítségével azonosított 1827 végzett hallgató közül 1733 fő rendelkezett megadott telefonszámmal, akik telefonos úton történő megkerdezésekor 25 fő jelezte, hogy nem kíván részt venni felmérésünkben, továbbá 35-an nem rendelkeztek sem címmel, sem telefonnal. Ezek alapján 1799 fő részére kíséreltük meg a kérdőív eljuttatását, akik közül volt, akihez csak e-mailben juttattuk el a kérdőívet, volt, akinek csak postán küldtük ki a kérdőívet, és voltak, akiknek mindkét csatornán keresztül megküldtük a kérdőívet. Azok, akik részére a posta valamely okból nem tudta kézbesíteni levelünket, illetve az e-mail címük nem volt jó, nem tudtak részt venni a felmérésben. Az egyes küldési módok sikerességi adatait a 8. táblázat tartalmazza, amelyből nyerhető információk a következő évi felmérés során használhatóak majd.

Kérdőívek	Megküldés módja				
	Csak postán	Csak e-mailen	Faxon	Postán és e-mailen	Együtt
Elküldött száma [db]	445	614	1	739	1799
Megérkezett száma [db]	427	614	1	739	1781
Aránya [%]	96,0	100	100	100	99,0

8. táblázat: A BME-n 2005-ben végzetek megküldési módjainak sikeressége

A kézbesített kérdőívek számát (ezt tekintjük a továbbiakban alapsokaságnak), azon belül a nemek karonkénti arányát a 9. táblázatban, a válaszadók számát és arányát a 10. táblázatban részletezzük.

Kézbesített kérdőívek		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2005.	Száma [fő]	102	222	292	106	134	32	174	556	1618
	Karok közötti aránya [%]	6,3	13,7	18,0	6,6	8,3	2,0	10,8	34,3	100
	Férfiak aránya [%]	70,6	49,5	87,0	63,2	89,6	71,9	37,4	95,0	76,6
	Nők aránya [%]	29,4	50,5	13,0	36,8	10,4	28,1	62,6	5,0	23,4
2005Ú	Száma [fő]	154	229	325	113	143	33	180	604	1781
	Karok közötti aránya [%]	8,7	12,9	18,2	6,3	8,0	1,9	10,1	33,9	100
	Férfiak aránya [%]	70,1	49,8	87,4	62,8	90,2	75,8	40	90,2	77,0
	Nők aránya [%]	29,9	50,2	22,6	37,2	9,8	24,2	60	9,8	23,0

9. táblázat: A 2005-ben végzett megkérdezettek létszámadatai, karonként

Válaszadók		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2005.	Száma [fő]	17	35	49	24	26	10	37	119	317
	Kézbesített kérdőívekhez viszonyított aránya [%]	16,7	15,8	16,8	22,6	19,4	31,3	21,3	21,4	19,6
2005Ú	Száma [fő]	20	32	58	20	29	5	45	121	330
	Kézbesített kérdőívekhez viszonyított aránya [%]	13,0	14,0	17,8	17,7	20,3	15,2	25	20,0	18,5

10. táblázat: A 2005-ben végzett válaszadók létszámadatai, karonként

A Vegyész- és Biomérnöki Kar és a Villamosmérnöki és Informatikai Kar válaszadóiról elmondható, hogy válaszadási hajlandóságuk most és két évvel korábban is átlagon felüli volt. Megjegyezzük, hogy a Közlekedésmérnöki Kar végzettjeinek válaszadási hajlandósága a korábbi három megismételt utókövetésünkhöz hasonlóan idén is átlagon felüli volt.

Az adatfeldolgozás során itt is súlyozási eljárást használtunk, melynek módszertana megegyezik a 2007-ben végzettek esetén használt eljárással. A 11. táblázat adatai alapján megállapítható, hogy az egyes karok válaszadóinak egyetemen belüli arányai szinte megegyeznek a 2007-ben és az idén lefolytatott adatfelvétel esetén.

Súlyozás utáni arányok		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2005.	Karok részaránya	6,3	13,7	18,0	6,6	8,3	2,0	10,8	34,3	100
	Férfiak aránya	70,6	49,5	87,0	63,2	89,6	71,9	37,4	95,0	76,6
	Nők aránya	29,4	50,5	13,0	36,8	10,4	28,1	62,6	5,0	23,4
2005Ú	Karok részaránya	8,6	12,9	18,3	6,3	8,0	1,9	10,1	33,9	100
	Férfiak aránya	70,1	49,8	87,4	62,8	90,2	75,8	40	94,2	77,0
	Nők aránya	29,9	50,2	12,6	37,2	9,8	24,2	60	5,8	23,0

11. táblázat: A 2005-ben végzett válaszadók súlyozással kapott megoszlása, karonként [%]

3. LAKHATÁS

3.1. LAKÓHELY

3.1.1. A 2007-BEN VÉGZETTEK LAKÓHELYE

Immár ötödik éve külön-külön vizsgáljuk a végzettek és a szüleik lakóhely szerinti megoszlását, ami lehetőséget ad a településtípusok közti (főként főváros-vidék viszonylatban) migráció megfigyelésére.

A 2007-ben végzettek esetében korlátozottan lehetőség nyílik az elsős hallgatói vizsgálatok eredményeivel való összevetésre. Ennek alapján elmondható, hogy a 2001-ben, illetve 2002-ben felvett elsőévesek és a kérdőívet kitöltő 2007-ben végzettek esetében a szülői lakóhely településtípusok szerinti megoszlása hasonló eloszlású volt.^{2,3} A korlátozott összehasonlíthatóság oka részben az, hogy a 2007-ben végzetteknek kevesebb mint kétharmada kezdte meg 2001-ben vagy 2002-ben a tanulmányait, részben az, hogy a 2002-ben használt kérdőív részben eltérő válaszkategóriákat alkalmazott.

Megállapítható, hogy a fővárosba történő migráció mértéke továbbra is jelentős, hiszen, míg a családjukat tekintve 31,2% a budapestiek aránya, addig a saját lakóhely esetében 67,0% jelölte meg Budapestet. Amíg a fővárosi gyökerű hallgatók 20,1%-a költözött el a városból (ami jelentős növekedés a 2006-ban végzettek esetében mért értékhez (10,6%) képest, azonban érdemes megemlíteni, hogy az elköltözők 60%-a külföldre ment, és csak 40%-a vidékre), addig a vidékiek 60,7%-a költözött a fővárosba, illetve maradt itt tanulmányai végeztével (a 2006-ban végzettek esetén 50,0%, a 2005-ben végzettek esetén 59,9%). A szülők és a végzettek lakóhelyét összehasonlítva a fővárosiak arányának növekedése a Gépészmérnöki Karon a legkisebb, míg a Természettudományi Karon és az Építőmérnöki Karon a legmagasabb, amely két kar esetén a legalacsonyabb a fővárosi szülővel rendelkezők aránya. A többi településtípus közti vándorlás mélyebb elemzése során megállapítható, hogy karonként jelentősen eltér, azonban az az érdekesség figyelhető meg, hogy egyetemi szinten a vidéki településtípusok esetén közel azonos a hasonló településméretben maradó aránya (megyeszékhely esetén 20,1%, egyéb város esetén 25%, község esetén 25,2%). A válaszadók 9,9%-a él külföldön, amely arány jelentős emelkedés a korábbi évekhez képest (2006-ban végzettek esetén 7,3% volt). A külföldön élők aránya az Villamosmérnöki és Informatikai Karon, a Természettudományi Karon és a Közlekedésmérnöki Karon végzettek között magas.

Szülők lakóhelye	Előző évek átlaga				KAROK								
	2003.	2004.	2005.	2006.	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Budapest	36	35	31	34,0	25,0	31,7	33,5	37,4	25,8	12,5	42,2	28,9	31,2
Megyeszékhely	24	25	21	20,5	13,7	26,0	19,7	14,6	37,1	37,5	28,7	24,4	23,3
Egyéb város	26	28	34	27,7	45,6	31,7	28,1	27,5	27,3	25,0	15,6	37,1	32,1
Község	14	12	14	17,4	15,7	10,6	18,7	15,2	9,8	12,5	9,9	9,0	12,2
Külföld				0,4	–	–	–	5,3	–	12,5	3,6	0,6	1,2

12. táblázat: A végzettek megoszlása a szülők lakóhelye szerint, karonként és összesítve [%]

Végzettek lakóhelye	Előző évek átlaga				KAROK								
	2003.	2004.	2005.	2006.	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Budapest	74	64	67	63,6	68,6	64,2	50,2	79,1	64,4	87,0	71,4	70,4	67,0
Megyeszékhely	9	12	7	8,3	4,4	6,8	13,4	2,9	9,9	–	8,3	3,5	6,4
Egyéb város	11	13	16	11,7	11,3	18,4	16,7	8,7	9,8	–	9,4	8,6	11,3
Község	6	10	4	9,1	11,3	–	7,3	5,8	3,0	–	7,3	4,3	5,4
Külföld		1	7	7,3	4,4	10,6	12,4	3,5	12,9	13,0	3,6	13,2	9,9

13. táblázat: A végzettek megoszlása a saját lakóhely szerint, karonként és összesítve [%]

3.1.2. A 2005-BEN VÉGZETTEK LAKÓHELYE

Az utókövetéses vizsgálat eredménye az előző felméréshez képest azt mutatja, hogy a 2005-ben végzettek között az arányok alig változtak, azonban ez a változás karonként eltérő tendenciát mutat. Elmondható még az is, hogy az újabb két év során jelentősen (2,5%-kal) nőtt a külföldön élők aránya, ami jelentősen magasabb az előző évben, ismételten megmért 2003-ban végzettek hasonló értékénél (3,7%).

Végzetek lakóhelye	KAROK									2005.
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt	
Budapest	50,7	81,3	48,5	69,9	61,5	81,8	58,6	74,8	65,8	67,4
Megyeszékhely	14,3	2,6	7,1	14,2	9,8	18,2	8,8	5,0	7,5	6,8
Egyéb város	18,8	10,9	25,6	–	7,0	–	22,1	8,6	13,4	15,6
Község	10,4	–	4,9	15,9	8,4	–	2,2	1,6	4,3	3,7
Külföld	5,8	5,2	13,9	–	13,3	–	8,3	10,0	9,0	6,5

14. táblázat: A 2005-ben végzetek megoszlása saját lakóhely szerint, karonként [%]

3.2. LAKÁSTULAJDON, LAKHATÁS

3.2.1. A 2007-BEN VÉGZETTEK LAKÁSTULAJDONA, LAKHATÁSA

A végzetek 35,8%-a jelezte, hogy saját lakásában lakik, amely megfelel a korábbi évek értékeinek. Saját lakásban az átlagosnál gyakrabban a Budapesten lakók laknak, közel 41,6%-uknak van saját lakása. Az előző évektől eltérően a vidéken lakók esetén településtípus szerint nincs jelentős eltérés (33,3%-34,4% között érték) azok aránya között, akik saját lakásban laknak (ez a kiegyenlítődség főként a lakhatási körülmények jelentős javulására utal a községben lakók körében, mivel a közülük lakással rendelkezők arány az előző évben 22,2%, két évvel korábban pedig még csak 9,1% volt. A Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon, a Természettudományi Karon, és az Építőmérnöki Karon végzetek között az átlagosnál nagyobb arányban találunk olyanokat, akik saját tulajdonú lakásukban laknak.

Saját lakásában lakik*	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
	41,8	33,7	27,4	59,3	22,3	50,0	25,5	37,6	35,8
A végzés időpontja									
	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
	42	38	35	35	36	42	34	34	40,0

* 2006 előtt: „Rendelkezik saját lakással”.

15. táblázat: Lakással rendelkezők aránya, karonként és összesítve [%]

A nem a saját lakásukban lakók egy jelentős része szüleivel együtt él (az összes kérdezett 23,4%-a, a nem saját lakásban lakók 36,4%-a). Az albérletet az összes válaszadó 35,6%-a jelölte meg, míg páran a cég által biztosított szálláson, néhányan kollégiumban, mások jelenlegi partnerükénél, esetleg rokonoknál, vagy a szüleik lakásában (de nem velük együtt) laknak. A tavalyi év adataihoz (25,2%) képest 10%-kal nőtt az albérletben lakók aránya.

Lakáskörülmények	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Saját lakásban lakik	41,8	33,7	27,4	59,3	22,3	50,0	25,5	37,6	35,8
Szüleinél lakik	20,9	19,2	32,2	20,9	22,3	–	32,3	20,6	23,4
Albérletben lakik	34,8	41,3	36,3	14,0	50,0	37,5	35,9	36,3	35,6
Egyéb helyen lakik	2,5	5,8	4,1	5,8	5,4	12,5	6,3	5,5	5,2

16. táblázat: A végzetek lakáskörülményei, karonként [%]

Összességében a kérdésre válaszolók 78,1%-a jelzett lakhatással kapcsolatos költséget, és ez az arány csak kicsit magasabb a tavalyi értéknél (74,2%). A külföldön élők és a fővárosban lakók körében a legmagasabb azok aránya, akik lakhatással kapcsolatos költségekről számoltak be (90,3%, illetve 82,3%), míg a községekben és a kisebb városokban élők ritkábban (58,8%, illetve 52,6%) számoltak be erről. Ennek oka leginkább abban keresendő, hogy a kisebb településeken lakók az átlagosnál gyakrabban élnek szüleiknél (a kisebb városokban élők 41,0%-a, a községekben élők 53,7%-a), és a szülőknél élők csak 35,9%-a jelzett valamilyen lakhatással kapcsolatos költséget. Ez az alacsony arány valószínűleg nem jelenti azt, hogy a többiek esetleg kisebb összeggel ne szállnának be a közös családi kasszába.

A konkrét havi összegről beszámoló (ami a költséget megjelölők 96,7%-a) egy átlagos hónapban (a kérdőívben kitüntetetten 2009 márciusában) átlagosan 67 882 Ft-ot költöttek lakhatásra, azaz lakbérre és rezsire együttesen. Ez az érték majdnem 17%-kal magasabb a tavalyi értéknél (58 032 Ft), ami valószínűleg több tényező együtt járásának is betudható: egyrészt változott a válaszolók összetétele (magasabb az albérletben élők és alacsonyabb a szüleikkel együtt élők aránya), másrészt az inflációs hatások megjelenése (ugyanis a múlt évi érték 10%-kal kevesebb volt az előző évinél, így abban nem jelent meg az inflációs hatások). A külföldön lakók – a tavalyi adatokhoz hasonlóan – az átlagösszeg közel dupláját, 143 ezer Ft-ot jelöltek meg kiadásként. A tipikus érték egyébként 40-50 ezer Ft-os havi költséget jelent, de a válaszadók csaknem egyhatede 100 ezer Ft feletti értéket jelölt meg lakhatással kapcsolatos költségként, ami az átlagértéket jelentős mértékben megnöveli.

Továbbra is igaz, hogy azok a végzettek, akik albérletben élnek magasabb költségekről számoltak be, mint a többiek. Az előző évtől eltérően a községben élők lakással kapcsolatos költségei magasabbak, mint a más településeken élőké, természetesen leszámítva a külföldön lakókat.

Lakhatási költségek	Saját lakásban él	Szüleivel él	Albérletben él	Egyéb jogcímen lakik	Együtt
Max. 20 ezer Ft [%]	8,6	7,7	2,3	26,7	7,1
20-40 ezer Ft [%]	24,0	8,7	25,3	43,3	21,9
40-60 ezer Ft [%]	25,0	14,8	25,3	11,1	22,0
60 ezer Ft felett [%]	31,1	3,9	40,3	4,4	26,7
Nem jelzett költséget [%]	11,3	64,9	6,8	14,5	22,3
Átlagérték* [Ft]	64 984	50 536	79 698	32 057	67 882
Szórás* [Ft]	44 314	48 435	56 840	16 483	51 089

* Az átlagérték azok körében került kiszámításra, akik jeleztek valamilyen lakhatással kapcsolatos költséget.

17. táblázat: A havi lakhatási költség nagysága a lakhatás módja szerint

A kérdőív egy másik részéből tudjuk, hogy a megkérdezettek bruttó átlagkeresete átlagosan 345 ezer Ft volt, ennek megfelelően a lakhatási költségek átlagosan majdnem egyötödét teszik ki a bruttó kereseteknek. Természetesen figyelembe véve azt, hogy a bruttó bérek – a személyi jövedelemadó, a nyugdíjjárulék, az egészségbiztosítási járulék és a munkavállalói járulékok levonása után – sokkal alacsonyabb nettó havi bevételt jelentenek, a lakhatási költségek megszerzett jövedelmen belüli aránya ennél jóval magasabb.

3.3.2. A 2005-BEN VÉGZETTEK LAKÁSTULAJDONA, LAKHATÁSA

A 2005-ben végzeteket két éve megkérdezve azt találtuk, hogy közel egyharmaduknak volt lakása, míg mára 54,3%-uk számolt be arról, hogy saját ingatlanában lakik. Ez mindenképpen jelentős javulásként értékelhető, s arra utal, hogy a végzés után 3,5-4 évvel a volt hallgatók nagyobb részénél megoldódott az önálló lakhatás problémája.

Saját lakással rendelkezők/ Saját lakásban lakók	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2005.	23,5	41,9	28,4	46,2	23,3	43,8	46,7	32,8	34,4
2005Ú	60,1	54,1	38,2	65,5	69,9	57,6	62,2	53,3	54,3

18. táblázat: A 2005-ben végzett lakással rendelkezők aránya, karonként [%]

A Budapesten (61,5%) és a községekben (56,6%) lakók az átlagosnál kissé gyakrabban, míg a városokban élők ritkábban számoltak be saját lakásról, és természetesen a saját lakás a külföldön élők esetében gyakorlatilag csak kivételesen fordul elő. A saját lakás birtoklása ugyanakkor – számos pozitívum mellett – munkaerő-piaci szempontból a fiatalok mobilitásának gátjává is válhat, erre utal, hogy a lakással rendelkezők az átlagosnál valamivel ritkábban jelölték meg, hogy szükség esetén – amennyiben munkájuk, cégük ezt igényelné – hajlandóak lennének elköltözni. (Az átlagos 54,7% helyett a saját lakásban élők 49,9%-a válaszolt így.) Ahogy a korábbi évek esetén, úgy most is a legkönnyebben az albérletben vagy rokonoknál lakók lennének mobilizálhatóak.

A nem a saját lakásukban lakók egy jelentős része szüleivel együtt él (az összes kérdezett 14,6%-a, a nem saját lakásban lakók 31,9%-a). Az albérletet az összes válaszadó 24,8%-a (a nem saját lakásban lakók több mint fele) jelölte meg, míg néhányan a vállalat által biztosított lakásban, mások jelenlegi partnerüknél, esetleg rokonoknál, ismerősöknél, továbbá néhányan kollégiumban laktak.

Lakáskörülmények	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Saját lakásban lakók	60,1	54,2	38,1	65,5	69,9	57,6	62,2	53,3	54,3
Szüleivel lakók	24,8	14,8	17,2	14,2	9,8	24,2	6,7	13,4	14,6
Albérletben lakók	10,5	28,4	34,2	10,6	13,3	18,2	28,9	26,5	24,8
Egyéb helyen lakók	4,6	2,6	10,5	9,7	7,0	–	2,2	6,8	6,3

19. táblázat: A 2005-ben végzetek lakáskörülményei, karonként [%]

Összességében a kérdőívet kitöltők 85,3%-a jelzett lakhatással kapcsolatos költséget, ami magasabb arány, mint a 2007-ben végzetek esetében megfigyelt. Nyilvánvalóan ez azzal van összefüggésben, hogy a két évvel korábban végzetek körében magasabb a saját lakást fenntartók aránya. A Budapesten lakók körében a legmagasabb azoknak az aránya, akik lakhatással kapcsolatos költségekről számoltak be (90,2%), míg az egyéb városokban csupán 70,2%-nyian. Természetesen azok is jóval ritkábban jeleztek lakásköltségeket, akik szüleikkel laktak, mindössze 44,2%-uk.

A konkrét havi összegről beszámoló egy átlagos hónapban (a kérdőívben kitüntetett 2009 márciusában) átlagosan 74 670 Ft-ot költöttek lakhatásra, azaz lakbérre és rezsiire együttesen, ami közel 14%-os emelkedés az előző felmérésben szereplőhöz (65 064 Ft) képest. Érthető módon a külföldön élők költik a legtöbbet, és azok a végzetek is magasabb lakásköltségekkel számolhatnak, akik albérletben élnek. A legalacsonyabb értékek a szülőkkel vagy párjukkal együtt lakók lakással kapcsolatos kiadásait jellemzik. A 2007-ben végzetekhez képest némileg magasabbak a saját lakás fenntartásának költségei, aminek oka talán abban is keresendő, hogy a 2005-ben végzetek között jóval magasabb a saját lakással rendelkezők aránya.

	Saját lakásban él	Szüleivel él	Albérletben él	Egyéb jogcímen lakók	Együtt
Max. 20 ezer Ft [%]	10,5	10,8	–	25,2	8,8
20-40 ezer Ft [%]	28,4	18,8	12,7	13,1	22,2
40-60 ezer Ft [%]	16,4	8,4	19,5	9,4	15,6
60 ezer Ft felett [%]	41,5	8,4	62,2	22,4	40,7
Nem jelzett költséget [%]	3,2	53,6	5,6	29,9	12,7
Átlagérték* [Ft]	73 889	44 739	87 616	59 762	74 670
Szórás* [Ft]	62 484	37 601	54 501	66 928	60 089

* Az átlagérték azok körében került kiszámításra, akik jeleztek valamilyen lakhatással kapcsolatos költséget

20. táblázat: A 2005-ben végzetek havi lakhatási költségének nagysága a lakhatás módja szerint

A 2005-ben végzettek bruttó átlagkeresete átlagosan 413 ezer Ft-ot tett ki, ami arra mutat, hogy bár a lakhatási költségek még a végzés után 4 évvel is jelentős hányadát (18,1%) teszik ki a havi bevételeknek, azonban ezek arányaikban valószínűleg valamivel kevésbé megterhelők, mint a munkaerőpiacra frissen belépett, karrierjüket éppen elkezdők esetében.

4. TANULMÁNYOK FINANSZÍROZÁSA

4.1. ŐSZTÖNDÍJAK, TÁMOGATÁSOK ÉS EGYÉB JÖVEDELEMFORRÁSOK

Hallgatói vizsgálatok tapasztalatai azt mutatják, hogy Magyarországon a felsőfokú tanulmányok ideje alatt a megélhetés finanszírozása jelentős mértékben a családokra hárul, bár a munkajövedelem mellett a diákhitel is lehetőséget ad arra, hogy a hallgatók maguk is hozzájárulhassanak tanulmányi költségeik fedezéséhez. A volt hallgatók egy jelentős részének már csaknem a tanulmányai kezdetétől lehetősége volt a diákhitel felvételére, tekintve, hogy a most vizsgált végzettek több mint négyötöde 2000-ben vagy utána kezdte meg tanulmányait. A tanulmányokkal kapcsolatos kiadások mértékének becslése ugyanakkor nem könnyű feladat, egyrészt a kérdés retrospektív volta miatt, másrészt pedig azért, mert bármiféle kiadás összesítése eleve nem könnyű, különösen nem több év időszakára vonatkoztatva. Éppen ezért kérdőívünkben nem konkrét összegeket, hanem arányokat kértünk az egyetemi tanulmányok egészére vonatkozóan.

Az arányok megadásához az egyszerűség kedvéért a négy fő finanszírozási csatornát (család, állami támogatás, munkajövedelem, diákhitel) és az ötödik, egyéb kategóriát jelöltük meg. Arra kértük a kérdőívet kitöltőket, hogy az öt kategóriában megadott érték együttes összege 100 legyen, a diákhitellel kapcsolatban pedig néhány további részletre is kíváncsiak voltunk.

Az adatok azt mutatják, hogy – a korábbi évekhez hasonlóan – a családi támogatás csaknem minden válaszadónál szerepel, azaz a végzettek 95,2%-a arról számolt be, hogy anyagilag (pénzben, természetben) támogatta őt a családja. Az állami támogatás szerepe is igen jelentős, a volt hallgatók 69,1%-a részesült ilyenben tanulmányai során, munkajövedelemről 58,6% tett említést. Diákhitelről 34,7%, az egyéb támogatásról pedig közel egytizednyien számoltak be.

Finanszírozási forma	A végzés időpontja					
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Családi támogatás	97,4	99,0	97,7	98,1	96,5	95,2
Állami támogatás	84,7	84,8	79,4	80,0	78,2	69,1
Munkajövedelem	48,0	47,0	44,7	52,3	47,3	58,6
Diákhitel	7,5	20,5	25,0	29,3	30,3	34,7
Egyéb	9,4	6,8	10,0	10,1	9,5	9,6

21. táblázat: A tanulmányokkal kapcsolatos költségek finanszírozásának egyes forrásait említők aránya, a végzés éve szerint [%]

Évről-évre folyamatosan nő azon válaszadók aránya, akik tanulmányaik során diákhitelt vettek igénybe. Mivel a most vizsgált évfolyam tagjai már nem az elsők, akik a teljes képzési idő alatt vehették igénybe e finanszírozási formát, a diákhitel tanulmányok finanszírozásában betöltött arányait tekintve már csak kismértékű növekedéssel számolhatunk.

A munkajövedelemről beszámolóik aránya 58,6% volt, ez a korábbi évek vizsgálatainak megfelelő értékű. Érdeemes kiemelni, hogy a munkavégzésből származó jövedelem említése jóval gyakrabban fordult elő azon hallgatók esetében, akik 2000 előtt kezdték meg tanulmányaikat, feltehetően tehát tanulmányaikat rövidebb-hosszabb időre megszakították, vagy – élve a kreditrendszer által kínált lehetőségekkel – időben széthúzták.

A 21. táblázatban megjelölt arányok csupán az egyes finanszírozási formák előfordulásáról adnak információt. A belső megoszlások százalékos aránya nyilvánvalóan eltér ettől, ugyanakkor megfigyelhető, hogy a tanulmányok finanszírozásának forrásai között is a családi támogatásnak van a legnagyobb súlya, igaz a korábbi tendenciákat követve az előző évekhez képest csökkent, és az eddigi legalacsonyabb szintre csökkent. Az állami támogatások részaránya növekedett kismértékben. A munkajövedelmek aránya is növekedett, és az eddigi legmagasabb szintre emelkedett. Egyértelmű tendenciát mutat a diákhitel szerepének erősödése, hiszen az a kezdeti 1%-ról évről-évre fokozatosan növekedve jelenleg 9,1%-os részesedést mondhat magáénak, ami azt jelenti, hogy nem csupán a hitelt igénybe vevők aránya, hanem a hitelnek a tanulmányok finanszírozásában betöltött szerepe is erősödött. Az egyéb jogcímen szerzett bevételek (vállalati ösztöndíjak, tanulmányi szerződések stb.) aránya lényegében változatlan.

Finanszírozási forma	A végzés időpontja								
	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	
Családi támogatás	65	66	67	66,4	63,9	62,9	65,2	59,2	
Állami támogatás	20	19	19	17,3	17,3	14,7	15,6	16,0	
Munkajövedelem	14	13	11	11,9	11,6	14,0	10,0	14,3	
Diákhitel			1	3,4	5,5	6,9	7,6	9,1	
Egyéb	1	2	2	1,0	1,7	1,5	1,7	1,4	

22. táblázat: A tanulmányok során felmerülő költségek fedezete, a végzés éve szerint [%]

Finanszírozási forma	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Családi támogatás	64,7	51,2	60,4	60,4	56,0	60,4	58,9	59,8	59,2
Állami támogatás	14,5	16,9	16,4	11,5	22,3	32,7	20,4	14,1	16,0
Munkajövedelem	11,9	14,9	12,6	18,7	9,2	5	9,5	17,4	14,3
Diákhitel	8,1	15,4	8,7	9,4	12,0	–	9,6	7,0	9,1
Egyéb	0,7	1,7	1,9	–	0,5	1,9	1,6	1,7	1,4

23. táblázat: A tanulmányok során felmerülő költségek fedezete, karonként [%]

Az egyes karokon végzettek válaszaik közül az Építészmérnöki Kar és a Közlekedésmérnöki Kar végzettjei esetében látszik, hogy az átlagnál magasabb arányú diákhitel a szülői támogatás alacsonyabb arányával jár együtt. Mindezek az összefüggések a nem túlságosan magas esetszámok miatt nem tekinthetők szignifikánsnak, de ezt a kapcsolatot már a korábbi években is megfigyeltük. Nemek szerinti bontásban vizsgálva ugyanezt, a korábbi évektől eltérően azt találjuk, hogy a nők felsőfokú tanulmányaiból átlagosan kisebb részt vállaltak a szülei, és a férfiakénál jóval nagyobb arányban voltak állami támogatásból vagy diákhitelből származó bevételeik. A diákhitelt a fővárosi szülők gyermekei kisebb arányú bevételi forrásként jelölték meg idén is, ami ugyancsak arra utal, hogy a diákhitel sok esetben a szülői támogatás szerepének mérséklését jelenti.

Finanszírozási forma	Férfi	Nő
Családi támogatás	62,0	50,3
Állami támogatás	14,4	21,1
Munkajövedelem	14,4	14,2
Diákhitel	7,6	13,6
Egyéb	1,6	0,8

24. táblázat: A tanulmányok során felmerülő költségek fedezete, nemeként [%]

A különféle finanszírozási források együttes előfordulási arányai azt is megmutatják, hogy a végzettek – tanulmányaik egészét tekintve – alapvetően miből gazdálkodtak. A volt diákok közel egytizenkettőde kizárólag szülői támogatást jelölt meg, egyötödük pedig csak családi és állami támogatást együtt. Ebbe a csoportba az átlagnál gyakrabban tartoznak a nők.

Finanszírozási formák	Egyes kombinációk aránya
Családi támogatás+állami támogatás+munkajövedelem	20,6
Családi támogatás+állami támogatás	18,3
Családi támogatás+állami támogatás+munkajövedelem+diákhitel	15,6
Családi támogatás+munkajövedelem	8,5
Csak családi támogatás	8,3
Családi támogatás+munkajövedelem+diákhitel	6,4
Családi támogatás+állami támogatás+diákhitel	5,3
Egyéb kombinációk	17,0

25. táblázat: A tanulmányok során felmerülő költségek fedezete, gyakori kombinációk [%]

A diákhitelt felvevők 45,6%-a (a végzettek teljes körére vetítve 15,0%) csaknem a teljes tanulmányi időben igénybe vette a hitel lehetőségét, hiszen legalább 9 féléven keresztül igényelték azt, ezen belül leggyakrabban a számukra maximálisan adott 10 féléven keresztül. Amennyiben valaki hitelt vett fel, ritkán korlátozta azt csupán 1-2 féléves időtartamra, ami arra utal, hogy a hitelt felvevők jelentős része számára a diákhitel sikeres és elfogadott finanszírozási konstrukció. A legtöbben a maximális összeget használták ki, amikor a hitelfelvételről döntöttek, hiszen 19,3%-uk 20 ezer Ft-ot vett fel, 19,6%-nyian arról számoltak be, hogy 21 ezer Ft-ot igényeltek, további 37,5% számára pedig a diákhitel átlagos havi összege 25 ezer Ft-ot jelentett. (A diákhitel maximálisan felvehető összege tanévenként változott.)

A hitelfelvétel időtartama	
1-2 félév	7,1%
3-4 félév	14,4%
5-6 félév	16,8%
7-8 félév	15,9%
9 félév vagy több	45,6%
Átlagérték	7,3 félév
Szórás	2,8 félév
A hitel átlagos havi összege	
Átlagérték	23 001 Ft
Szórás	4 513 Ft

26. táblázat: A hitelfelvétel időtartama és összege a hitelt felvevők körében

4.2 KÜLFÖLDI KÉPZÉS, CSEREPROGRAM

A korábbi évhez hasonlóan az összes külföldi tanulmányt, részképzést, kari, tanszéki csereprogramot is beleértve már a volt hallgatók 22,0%-a jelezte, hogy egyetemi éve során szerzett valamilyen külföldi tapasztalatot. A részletesebb válaszokból az is kiderül, hogy közöttük többen is vannak, akik nem is egy alkalommal jártak szakmai célból külföldön. A leggyakoribb az Erasmus ösztöndíj, amelyet a végzettek külföldi tanulmányban részt vettek 35,4%-a említett meg. Ennél kisebb arányban fordulnak elő más, akár egy egész szemeszterre kiterjedő külföldi tanulmányok, ösztöndíjak (pl. DAAD), részben a diplomamunka készítés időszakában is („diplomafélév”), illetve kari, tanszéki cserekapcsolatok révén (pl. Karlsruhe-i egyetem), esetleg néhány napos részképzések (pl. ATHENS program). Elterjedt még a szakmai gyakorlat, részben az IAESTE szervezésében. Kisebb arányban nyári kurzusok (pl. BEST), kongresszusi részvétel, vagy versenyeken való részvétel is előfordult az említések között.

A nők egyetemi szinten sokkal nagyobb arányban (32,5%) vettek részt külföldi képzéseken, csereprogramokon, mint a férfiak (18,6%), az egyes karok között azonban nagy eltérések figyelhetők meg. Nyilvánvalóan a tanszéki kapcsolatok és a már kialakult együttműködési formák

szerpe is jelentős abban, hogy vannak olyan karok, ahol az egyetemi évek alatt minden harmadik végzett járt szakmai céllal külföldön, míg máshol az arány alig haladja meg az egyenlőséget.

Rész vett külföldi képzésen, gyakorlaton	KAROK									
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt	
	21,0	29,0	22,6	36,0	13,0	26,1	27,6	16,4	22,1	

27. táblázat: A külföldi tanulmányúton, képzésen, gyakorlaton részt vevők aránya, karonként [%]

A külföldi szakmai képzésbe bekapcsolódók, Erasmus és más ösztöndíjban részesültek jelenlegi munkaerő-piaci státuszát megfigyelve feltűnő, hogy kevesebben dolgoznak közülük teljes állású alkalmazottként, többen vannak közöttük a hallgatók. Mintegy negyedük (22,4%) a kérdezés időszakában is külföldön tanult/dolgozott. Továbbá a külföldi tanulmányi, szakmai tapasztalatokkal rendelkezők kereseti viszonyai jobbak a többiekénél mind a 2008 februári adatok, mind a 2007-re vonatkozó kereseti adatok alapján.

5. A TANULMÁNYOK MEGÍTÉLÉSE

A végzetek munkaerő-piaci pozíciójának megítéléséhez hasznos adalékot nyújtanak azok az információk, amelyeket a végzett hallgatók képzéssel, illetve az egyetemen megszerzett tudásuk, diplomájuk hasznosíthatóságával kapcsolatban adtak. Ezek az információk árnyaltabb képet adnak arról, hogy a végzetek mennyire tudják hasznosítani megszerzett tudásukat, melyek a képzés erősségei és gyenge pontjai. Mindezek ismerete a munkaerő-piaci igényekhez jobban igazodó képzési tartalom kialakításában elengedhetetlenül fontos információt jelentenek.

5.1. AZ EGYETEMEN TANULTAK HASZNOSÍTHATÓSÁGA

Évről-évre megkérdezzük a végzeteket, hogy az egyetemen tanultakat mennyire vélik hasznosnak munkájukban. A végzés után másfél-két évvel történő értékelés nyilvánvalóan nem lehet teljes körű, némi visszajelzést azonban adhat a képzés számára. A korábbi évekhez hasonlóan a válaszok most is arra utalnak, hogy az egyetemen szerzett ismeretek elengedhetetlenek (17,3%), vagy jól használhatóak (32,2%), míg a végzetek 42,3%-a csak részben használhatónak tartja azokat. Amennyiben figyelembe vesszük, hogy egyes szakok ismeretanyagának egy része hamar elavul, ez érthető. A korábbi évekhez képest nem mutatható ki jelentős változás a válaszokban, azonban érdemes kiemelni, hogy senki sem értékelte egyáltalán nem használhatónak az egyetemen megszerzett tudását. A hasznosíthatóság terén nincsenek jelentős különbségek a közszférában, a piaci szférában vagy a civilszférában dolgozók válaszai között (azonban érdemes kiemelni, hogy a közszférában dolgozók összességében hasznosíthatóbbnak tartják az egyetemen tanultakat), ami azt mutatja, hogy a tanultak az állami/önkormányzati tulajdonú intézményekben és piaci körülmények között hasonló mértékben használhatóak.

Tanulmányok hasznosíthatósága	Előző évek átlaga					KAROK								
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Elengedhetetlen	17	16	19	16	17,8	24,9	17,4	29,9	2,9	6,1	50,0	14,6	15,1	17,3
Jól használható	37	34	32	38	35,2	31,7	43,0	34,7	9,3	26,0	12,5	38,5	34,0	32,2
Részben használható	35	40	36	39	37,8	41,0	35,7	29,9	67,6	53,4	25,0	40,6	42,4	42,3
Alig használható	5	5	5	3	6,3	2,4	3,9	3,4	17,3	11,4	–	6,3	5,2	6,1
Egyáltalán nem használható	1	0	1	0	1,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Nem tudom, nem dolgoztam még a szakmában	5	5	7	4	1,6	–	–	2,1	2,9	3,1	12,5	–	3,3	2,1

28. táblázat: Az egyetemi tanulmányok hasznosíthatósága a végzetek munkájában, karonként és összesítve [%]

A legkedvezőbb értékelést az idén a Természettudományi Karon végzetek adták, ahol gyenge („alig használható” illetve „egyáltalán nem használható”) minősítés nem is fordult elő, azonban köztük volt a legmagasabb a véleményt nem nyilvánítók („Nem tudom, nem dolgoztam még a

szakmában”) aránya. Továbbra is kedvezőtlenebb a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon, valamint a Közlekedésmérnöki Karon végzett hallgatók utólagos értékelése, ami arra utal, hogy a végzettek – kikerülve a munkaerőpiacra – kissé más elvárásokkal kerülnek szembe. Azzal kapcsolatban, hogy milyen jellegű ismereteket hiányolnak a diákok munkájuk során, egy rövid kérdőív keretei között nehéz választ adni. A tanulmány következő részében azonban megkíséreltük feltárni a képzés erősségeit és hiányosságait.

5.2. A KÉPZÉS MEGÍTÉLÉSE

Az előző év során alkalmazott, a képzés erősségeit és gyengeségeit vizsgáló kérdőív-részt használtuk a jelen felmérésben. Ennek keretében 8 állítás kapcsán kértük a kérdezettek véleményét a képzéssel kapcsolatban (mindegyik egy 1-5-ig terjedő skálán volt értékelhető), majd ezt követően arra kértük őket, hogy saját szavaikkal fogalmazzák meg a Műegyetemen kapott képzés erősségeit és gyengeségeit. A kapott eredmények számszerűen csak az előző két évi kérdőív eredményeivel vehetők össze, a korábbi évek eredményeivel csupán tendenciájukat tekintve hasonlíthatók össze.

A 2007-ben végzettek körében felvett adatok megerősítik a korábbi évek eredményeit, hiszen a végzettek többsége mind a szakmai szemléletre, mind pedig az erős elméleti alapokra vonatkozó állításokkal egyetértett, csupán néhányan voltak, akik ezzel ellentétes véleményt fogalmaztak meg. A gyakorlatban hasznosítható ismeretekkel kapcsolatban jobban megoszlott a kérdezettek véleménye, azt viszont kevesebben tartják igaznak, hogy a szakmai ismeretek hiányosak, vagy elavultak lennének. Az elmélet és a gyakorlat összekapcsolása nem minden esetben tűnik sikeresnek, hiszen a válaszadók közel egyharmada – az előző évhez hasonlóan – maximálisan egyetértett azzal a megállapítással, hogy „*kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség*”.

Állítások elfogadottsága ötfokú skálán	„5”-ös érték	„4”-es érték	„3”-as érték	„2”-es érték	„1”-es érték	Átlag-érték	Szórás	Átlagérték	
								2005.	2006.
A képzés a gyakorlatban jól használható ismereteket adott.	6,6	23,4	45,8	20,3	3,9	3,09	0,92	3,16	3,22
A képzés szakmai szemléletet és gondolkodásmódot adott.	39,1	38,6	16,4	4,6	1,3	4,10	0,92	4,10	4,10
A képzés erős elméleti alapokat adott.	31,0	45,3	18,0	4,5	1,2	4,01	0,88	4,04	4,03
Az egyetemen nem korszerű szakmai ismereteket tanítottak.	3,8	19,7	32,8	30,5	13,2	2,70	1,05	2,52	2,61
A képzés során hiányos volt a szakmai ismeretek tanítása.	5,8	13,7	28,5	35,5	16,5	2,57	1,09	2,61	2,43
A képzés során kevés vagy gyenge volt a szűken vett szakmai anyagokon túlmutató ismeretek közlése.	12,8	20,1	30,9	22,4	13,8	2,95	1,22	2,94	2,93
Kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség.	31,1	32,1	19,2	13,2	4,4	3,72	1,16	3,64	3,74
Alacsony szintű volt vagy nem bizonyult elégségesnek a nyelvtanulási lehetőség.	5,7	16,0	22,5	30,6	25,2	2,47	1,19	2,84	2,87

29. táblázat: Az egyetemi képzés megítélése [%]

Az elégedettség kari szinten vizsgálva feltűnő, hogy a képzés gyakorlati elemeivel való elégedettség szintje a Természettudományi Karon végzettek (feltehetően az egyébként is „elméletibb” jellegű szakok miatt) esetén a legmagasabb, emellett még – a korábbi évekhez hasonlóan – az Építésmérnöki Karon végzettek kevésbé kritikusak a gyakorlati elemekkel kapcsolatban.

A válaszok összhangban vannak azzal is, ahogyan a kérdezettek arról vélekedtek, hogy összességében mennyire tartják használhatónak az egyetemen tanultakat munkájukban. Azok, akik elengedhetetlenül fontosnak, vagy jól használhatónak tartják azokat, sokkal gyakrabban értettek egyet azokkal a megállapításokkal, amelyek a képzés pozitívumait emelték ki (jó elméleti alapok,

megfelelően kialakított szemléletmód, gyakorlatban használható ismeretek), és ritkábban fogadták el a képzés negatívumait taglaló állításokat.

Az előző évekhez hasonlóan – a legfőbb hiányosságként megjelölt, „*kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség*” állítás a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzettek körében a leginkább elfogadott (4,32-es érték), és ők tartják legkevésbé igaznak azt, hogy a szűken vett szakmai ismereteken túlmutató ismeretek nem voltak elegendők.

Állítások elfogadottsága öt fokú skálán*	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
A képzés a gyakorlatban jól használható ismereteket adott.	3,05	3,06	3,30	2,76	2,98	3,50	3,31	3,04	3,09
A képzés szakmai szemléletet és gondolkodásmódot adott.	4,09	3,93	4,18	3,85	3,97	4,88	4,14	4,16	4,10
A képzés erős elméleti alapokat adott.	4,30	3,74	3,94	3,25	4,13	4,86	3,69	4,26	4,01
Az egyetemen nem korszerű szakmai ismereteket tanítottak.	2,46	3,27	2,78	2,62	2,84	1,63	2,45	2,67	2,70
A képzés során hiányos volt a szakmai ismeretek tanítása.	2,89	2,86	2,46	2,63	2,52	1,71	2,45	2,48	2,57
A képzés során kevés vagy gyenge volt a szűken vett szakmai anyagokon túlmutató ismeretek közlése.	3,07	3,28	2,73	2,51	2,96	3,00	2,83	3,07	2,95
Kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség.	3,80	3,51	3,71	4,32	3,86	2,25	3,75	3,64	3,72
Alacsony szintű volt vagy nem bizonyult elégségesnek a nyelvtanulási lehetőség.	2,95	3,13	2,43	2,16	2,70	1,75	2,26	2,24	2,47

* Átlagértékek, ahol 1=egyáltalán nem igaz, 5=teljes mértékben igaz

30. táblázat: Az egyetemi képzés megítélése, karonként

5.3. A KÉPZÉS ERŐSSÉGEI, VALAMINT HIÁNYOSSÁGAI, GYENGESÉGEI

Idei vizsgálatunkban az előző évekhez hasonlóan a végzettek nem csupán az általunk megadott állításokat értékelték, hanem saját maguk is megfogalmazhatták gondolataikat azokkal kapcsolatban. Amint majd látni fogjuk, a válaszok jelentős része ugyan megtalálható az általunk megfogalmazott állítások között, számos olyan akad azonban, amelyek újszerű megközelítést jelent.

A megkérdezettek 70,0%-a említett legalább egyet a képzés erősségei közül, 32,0%-uk legalább kettőt, míg 9,3% esetében három vagy annál több válaszelemet regisztrálhattunk. A válaszelemeket összesítve azt találjuk, hogy a korábbi években alkalmazott „*erős elméleti alapismeretek*” választ a kérdezettek közel fele (47,0%) jelölte meg erősségként, míg a „*mérnöki szemléletmód, gondolkodásmód*” válaszelem a válaszok 29,3%-ában szerepelt. A jó képességű, gyakorlott és kiváló oktatókra 12,9% utalt válaszában, csaknem ugyanennyien pedig a szakmai tárgyakat, a szakmai oktatást dicsérték (10,3%). Ehhez kapcsolódik azoknak a válasza is, akik ennek kapcsán még azt is kiemelték, hogy a szakmai anyag *korszerű, modern* szemléletű (3,0%), illetve hogy *sokrétű, sokszínű, széleskörű*, tágabb (horizontális) ismereteket ad (16,0%, ami az előző évi érték négyeszerese). Mindezek a válaszok együttesen tehát azt mutatják, hogy a műegyetemi képzés erősségét a (mérnöki) szemléletmód és a magas szintű elméleti ismeretek mellett a magas szintű, modern és sokoldalú szakmai ismeretek jelentik a végzettek szerint.

Az előző évek és a korábbi kutatások tapasztalataitól eltérően a hallgatók elég jelentős része (12,3%) a *gyakorlatra*, a *tervezési gyakorlatra* vagy a *laboratóriumi munkára* helyezte a hangsúlyt. Ezen érték pozitív visszajelzésként fogható fel a gyakorlatorientáltabb tantárgyi követelményekhez (tervezési feladatok, teamfeladatok, stb.) kapcsolódva.

Az egyetem erősségei között szerepelnek a közvetlen szakmai ismeretek túlmutató ismeretek fontosságára utaló vélemények is, mivel néhányan a *nem szakmai tantárgyak*-ra (1,3%), mások a színvonalas *nyelvi képzésre* (2,8%) helyezték a hangsúlyt. Több végzett jelezte, hogy az egyetemi évek arra is jók voltak, hogy más jellegű *képességeik* (pl. önbizalom, döntésképeség, problémamegoldás) is fejlődni tudtak (3,6%), megtanult önállóan tanulni (8,2%), továbbá a szakmai kapcsolatok építése terén is szerzett tapasztalatokat (2,7%). A volt diákok 6,7%-a azt is igen pozitívnak látja, hogy az egyetem *magas követelményszintet* támasztott vele szemben. Bizonyára mindezeknek szerepük van abban, hogy akadtak, akik az egyetem legfőbb erősségei között annak *jó hírnevét*, a nemzetközi elismertséget is megemlítették (1,8%). Egyéb pozitívként kisebb arányban szerepelt még a válaszok között a képzés felépítése, az elhelyezkedésben való segítségnyújtás, valamint az egyetemi élet közösségformáló szerepe.

A végzetek 69,8%-a jelzett a képzés kapcsán valamilyen konkrét hiányosságot, gyengeséget. A legtöbben (49,8%) a *szakmai gyakorlat hiányát* vagy nem elégséges voltát emelték ki, a második leggyakoribb válaszelem pedig az *elavult ismeretek*, vagy elavult technológiák oktatására utalt (16,5%). A válaszok bő egytizede a képzés *nem eléggé gyakorlatorientáltságot* (12,3%), az alkalmazott *oktatási és vizsgáztatósi módszerek nem megfelelőségét* (12,6%), a *felesleges tárgyak* oktatását (11,1%) illetve az *elméleti tárgyak túlsúlyát* (10,7%) kifogásolta. Olyan is akadt a válaszok között, amelyik konkrét szakmai tantárgyak, ismeretek oktatását *hiányolja* (7,8%), az oktatott *tananyagot nem tartja megfelelő mélységben átadottnak* (4,7%), vagy éppen túl szerteágazónak, szinte már szétszórtnak tartja az átadott ismereteket (7,0%).

Többen kritikusan vélekedtek a *képzési struktúráról*, és részben elavultnak tartják, nemcsak az elméleti és gyakorlati képzés arányait illetően, hanem pl. abban a tekintetben is, hogy az egyes szaktárgyak hogyan épüljenek egymásra (3,3%). Sokaktól kapott kritikát a *nyelvoktatás* (3,0%), és a végzetek 3,4%-a szerint a *szakmához közvetlenül nem kapcsolódó tantárgyak* oktatásának színvonala, kimérete, tartalma sem mindig megfelelő. A válaszokban helyenként megjelent az oktatás egyéb elemeinek a kritikája is: így például megemlítésre került a *labor/felszerelések hiánya és/vagy elavult volta*, az esetenként *túlságosan magas követelmények*, illetve a *nem elégséges szigor*, egyes *oktatók* oktatáshoz való *hozzzáállása*, a *túl sok tananyag*, az egyetem és az ipar, munkaerőpiac közti *kapcsolat hiánya*.

5.4. A SZAKMA ERKÖLCSI ÉS ANYAGI MEGBECSÜLTÉSÉGE

A szakma megbecsültségét – a korábbi kutatásoknak megfelelően – idén is két kérdéssel mértük: az anyagi, illetve az erkölcsi megbecsültség tekintetében. A korábbi évekhez hasonlóan idén is úgy látjuk, hogy a két szempont megítélése a hallgatók többségénél élesen elválik, tehát kettéválasztásuk indokolt. A tavalyi értékekhez képest kissé kedvezőbb értékeket kaptunk mind az erkölcsi, mind pedig az anyagi megbecsültség vonatkozásában, ami elképzelhető, hogy csupán a kérdőívet visszaküldők kedvezőbb összetételének tudható be.

A korábbi évekhez hasonlóan idén is közel háromnegyednyien válaszoltak úgy, hogy szakmájuk – erkölcsi presztízsét tekintve – a legnagyobb elismertségnek örvend, vagy a jól elismert szakmák közé tartozik. Idén a Természettudományi Kar és az Építőmérnöki Kar végzettjei vélték úgy leginkább, hogy szakmájuk megfelel ennek a kritériumnak, míg a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzetek a legkevésbé – az előző évekhez hasonlóan. A válaszadók között mindössze 6,1% azoknak az aránya, akik úgy érzik, hogy szakmájuk rosszul vagy a legkisebb mértékben elismert erkölcsileg.

Elismertség foka	Előző évek átlaga			KAROK								
	2004.	2005.	2006.	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Legnagyobb mértékben elismert	9	12	11,2	11,3	14,5	20,5	3,5	9,9	39,1	11,0	16,6	14,4
Jól elismert	56	62	64,6	75,0	54,6	60,1	41,9	53,0	60,9	53,4	63,7	59,5

Közepesen elismert	30	20	19,1	9,3	25,1	14,1	45,9	24,2	–	18,3	17,7	19,9
Rosszul elismert	4	5	4,7	4,4	5,8	4,0	5,8	12,9	–	13,6	2,0	5,3
Legkisebb mértékben elismert	1	1	0,4	–	–	1,3	2,9	–	–	3,7	–	0,9

31. táblázat: A végzetek véleménye szakmájuk erkölcsi megbecsüléséről, karonként és összesítve [%]

A szakmájuk anyagi megbecsüléséről pozitívan nyilatkozók összesített aránya 54,0%, amely érték kismértékben kisebb a 2006-ban végzetek körében mért 56,0%-nál, ugyanakkor jóval alacsonyabb az erkölcsi megbecsülésüket pozitívnak értékelők arányánál. A két változó kedvező együtt járását találjuk – a korábbi évekhez hasonlóan – a Villamosmérnöki és Informatikai Karon, ahol mind a két szempont szerint elégedettek a volt hallgatók. Az átlagosnál kicsit kedvezőbb anyagi elismertséggel jellemezték szakmájukat a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzetek is, ők azonban gyakran érzik úgy, hogy az anyagi megbecsülést nem kíséri az erkölcsi. Az építészmérnökök esetében éppen fordított a helyzet: bár szakmájuk erkölcsi presztízsét elég jónak érzik, anyagi elismertség tekintetében a legtovább legfeljebb közepes értékelést adtak. Ez a fajta diszcrepancia az előző évekre is jellemző volt, a legnagyobb homogenitás akkor is a Villamosmérnöki és Informatikai Kar végzettjei esetében volt megfigyelhető.

Elismertség foka	Előző évek átlaga			KAROK									
	2004.	2005.	2006.	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt	
Legnagyobb mértékben elismert	5	8	5,4	2,4	–	5,4	5,8	3,3	–	–	–	18,2	8,2
Jól elismert	43	43	50,6	43,0	11,5	44,1	51,7	34,7	60,9	27,2	64,1	45,8	
Közepesen elismert	47	36	35,4	45,4	35,6	39,0	39,0	48,8	39,1	51,1	17,1	33,6	
Rosszul elismert	13	12	7,5	6,8	33,7	11,5	3,5	6,6	–	21,7	0,6	9,5	
Legkisebb mértékben elismert	1	1	1,1	2,4	19,2	–	–	6,6	–	–	–	2,9	

32. táblázat: A végzetek véleménye szakmájuk anyagi megbecsüléséről, karonként és összesítve [%]

A közsférában dolgozók valamivel kevésbé érzik megbecsültnek anyagilag és erkölcsileg szakmájukat, mint a piaci sférában dolgozó társaik. Ez főleg az anyagi elismerés esetén tűnik ki, ahol a dolgozók több mint fele legfeljebb közepes mértékűnek ítéli meg szakmája anyagi elismertségét.

6. TOVÁBBKÉPZÉS

Míg a megkérdezettek felsőfokú nappali alapképzéssel összefüggő költségeit döntő részben az állam (illetve családjuk) finanszírozta, addig a továbbképzéshez kapcsolódó ráfordítások túlnyomó részét az emberi tőkébe történő egyéni, vagy a munkáltató általi befektetésként értékelhetjük. Ezért megvizsgáltuk azt is, hogy végzés után milyen továbbképzéseket igényelnek, tartanak szükségesnek a Műegyetemen végzetek és mennyit voltak hajlandók, képesek önmagukra költeni. A diplomaszerezés utáni további ismeretek megszerzése, a folyamatos „továbbtanulás” racionális döntés a továbbképzés költségein keresztül önmagukba beruházó egyének részéről.

6.1. A 2007-BEN VÉGZETTEK MEGVALÓSULT TOVÁBBKÉPZÉSEI

A végzetek 61,8%-a vagy jelenleg is részt vesz továbbképzésen, vagy a végzést követő időszakban részt vett ilyenben. Ez az arány kicsit kisebb, mint az előző évi adat (64,8%). A továbbképzést igénybevevők évről-évre ismétlődően magas aránya figyelemre méltó, és bizonyítékot jelent arra nézve, hogy a végzetek többsége nem csupán a távoli jövőben, hanem már gyakorlatilag a munkakezdés időszakában igényli a megszerzett tudásának kiegészítését, bővítését, vagy munkaadója látja szükségét ennek.

A továbbképzésen résztvevők aránya	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Részt vett már korábban	20,6	25,1	28,2	45,9	43,5	12,5	51,6	42,5	36,9
Jelenleg is részt vesz	25,0	11,6	38,6	26,8	13,0	50,0	34,9	20,9	24,9
Nem vett részt	54,4	63,3	33,2	27,3	43,5	37,5	13,5	36,6	38,2

33. táblázat: A továbbképzésen való részvétel, karonként [%]

A megvalósult továbbképzésekre vonatkozó válaszok karonként igen eltérőek, ugyanakkor azt is láthatjuk, hogy a megkérdezettek jelenlegi foglalkoztatási státuszától, munkakörétől sem teljesen függetlenek. A nagyobb létszámú karok közül legkevésbé az Építészmérnöki Kar frissdiplomásai vettek részt valamilyen továbbképzésen – az előző évhez hasonlóan, azonban arányuk jelentősen nőtt (21,5%-ról 36,7%-ra). Igen magas aktivitás jellemzi ugyanakkor a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, valamint a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar volt hallgatóit – az előző évekhez hasonlóan. Ez utalhat arra, hogy ezekben a szakmákban az ismeretek igen gyorsan változnak, de jelentheti azt is, hogy a munkájukban nagymértékű specializációra van szükség, és ezért a munkáltatók (amint a későbbiekben látni fogjuk, e két karon elsősorban ők a továbbképzések finanszírozói) mihamarabb szükségét látják annak, hogy speciális (pl. a cégre vagy egy adott szakterületre jellemző) ismeretekkel bővítsék frissdiplomásai alapismereteit.

A férfiak és a nők között nincs számottevő különbség, de megfigyelhető, hogy azok, akik a közszférában, vagy állami/önkormányzati tulajdonú vagy többségű cégnél dolgoznak az átlagosnál gyakrabban vettek részt továbbképzésen. A konkrét munkakört tekintve jelentősen magasabb arányokat találunk azoknál, akik *gazdasági, pénzügyi, kereskedelmi, üzletkötői* vagy *tanácsadói* munkakörökben nyertek alkalmazást.

A diplomaszerezés utáni továbbtanulás legfőbb motivációja a karriercélok megvalósítása (55,4%), illetve az ismeretek frissítése (33,1%). Valószínűleg a mérnöki pályán való viszonylag kedvező elhelyezkedési lehetőségeknek és a szakmával, a megszerzett végzettséggel való elégedettségnek is köszönhető, hogy kevesek számára volt a legfontosabb az, hogy ily módon állást találjanak (6,2%), illetve kevesen választották a továbbképzést átképzési céllal (5,3%), és azt is érdemes kiemelni, hogy a két utolsó motivációs cél arányának két év óta növekvő tendenciája megtört. Az Építőmérnöki Karon és a Közlekedésmérnöki Karon végzetek számára a továbbképzés gyakrabban a szakmai karrier egyik lépése, a Gépészmérnöki Karon, valamint a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzetek esetében pedig az ismeretek felfrissítése, vagy az új álláshoz, megbízáshoz jutás egyik elősegítője.

Motivációk a továbbképzésre	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Előléptetés, szakmai karrier	73,9	47,4	52,5	48,8	71,6	60,0	47,7	56,1	55,4
Ismeretek frissítése	15,9	36,8	39,5	39,2	17,6	40,0	32,9	33,8	33,1
Alkalmazásba kerüljön, állást találjon	–	7,9	8,0	4,0	–	–	11,6	6,4	6,2
Átképzés	10,2	7,9	–	8,0	10,8	–	7,8	3,7	5,3

34. táblázat: A továbbképzés motivációi a résztvevők körében, karonként [%]

A továbbképzésen részt vettek 7,1%-a jelezte, hogy a végzés óta eltelt időszak továbbképzése(i) nem kerültek pénzbe, de a többiek számára is inkább cégük fizette a képzés költségeit. Az összes eddigi továbbképzés költségeit 100%-nak tekintve az önrész átlagosan 21,3% volt, míg a cégek részesedését 69,0%-ra, mások részesedését pedig átlagosan 9,7%-ra becsülték a végzetek. Szinte minden karon kifejezetten domináns a munkáltatók részvétele a továbbképzések finanszírozásában. Az is látható, hogy a továbbképzésekre szánt összeget a válaszadók 60,5%-ánál kizárólag a munkahely, 16,9%-uknál kizárólag a végzett, 8,3%-uknál pedig kizárólag valaki más (pl. állam, ösztöndíj, más szervezet) finanszírozta. Vegyes finanszírozásról a továbbképzésen résztvevők

14,3%-a számolt be. Ez az eredmény a tavalyi vizsgálat eredményeihez képest a más szervezetek hozzájárulásának növekedését mutatja.

Mostani eredményeink megerősítik azt a korábbi feltételezésünket, hogy a továbbképzések finanszírozásában a munkáltatók szerepe jelentős, mint ahogy arra a tavalyi adatokból is következtetünk, és összhangban van a korábbi pályakövetéses vizsgálatok eredményeivel.

A korábbi és a mostani vizsgálat adatai egybecsengenek abban a tekintetben is, hogy a különböző karok közül az építészmérnökként végzetek a legaktívabbak, amennyiben saját továbbképzésük finanszírozásáról van szó.

A továbbképzés(ek) költségeinek megoszlása	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK*	VBK	VIK	Együtt
Saját kiadás aránya	31,0	40,8	25,6	24,1	6,3	–	27,5	13,1	21,3
Munkáltatói kiadás aránya	59,0	47,9	61,4	73,6	82,3	–	61,6	79,6	69,0
Más kiadásának aránya	10,0	11,3	13,0	2,3	11,4	100	10,9	7,3	9,7

* 10 fő alatti válaszadó!

35. táblázat: A továbbképzés(ek) költségeinek megoszlása a költséget megjelölők körében, karonként [%]

A továbbképzés(ek) finanszírozói	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK*	VBK	VIK	Együtt
Csak saját kiadás	30,1	34,3	20,4	18,3	–	–	25,7	8,2	16,9
Csak munkáltatói kiadás	49,5	45,7	56,4	63,5	72,6	–	50,0	69,9	60,5
Csak más kiadása	9,7	11,4	8,8	–	11,0	100	11,1	6,0	8,3
Vegyesen	10,7	8,6	14,4	18,2	16,4	–	13,2	15,9	14,3

* 10 fő alatti válaszadó!

36. táblázat: A továbbképzés(ek) finanszírozói a költséget megjelölők körében, karonként [%]

Idén is csak a saját ráfordításokat kérdeztük a továbbképzések kapcsán, tapasztalatunk szerint ugyanis a munkáltató által kifizetett továbbképzések áráról az érintetteknek alig van tudomásuk, s amennyiben mégis, akkor sem feltétlenül tudják a pontos összeget. Ennek az is oka lehet, hogy egy-egy vállalat által finanszírozott tanfolyam, képzés ára sok esetben „belső képzés” lévén nem is kerül meghatározásra. A kérdezés során az összes eddigi saját ráfordításra voltunk kíváncsiak, ami a továbbképzésen résztvevők és valamekkora saját kiadást megjelölők körében átlagosan 500 ezer Ft-ot tett ki, ami több mint 35%-os növekedés az előző évi átlaghoz képest (368 ezer Ft). Ez a magasnak tűnő összeg már kevésbé magas, ha figyelembe vesszük, hogy a végzés óta eltelt időszak egészére vonatkozó kiadásokat takarja, és ha azt is megvizsgáljuk, hogy milyen típusú képzésekre került sor a végzés óta eltelt időszakban.

Saját kiadás nagysága	Kategória aránya
Max. 100 ezer Ft	27,1%
100-200 ezer Ft	15,8%
200-300 ezer Ft	13,1%
300-500 ezer Ft	18,3%
500 ezer Ft felett	25,7%
Átlagérték* [Ft]	499 652
Szórás* [Ft]	900 036

* Azok körében, akik jeleztek konkrét költséget.

37. táblázat: A továbbképzésekre fordított saját kiadás nagysága a végzés óta azok körében, akik jeleztek saját hozzájárulást

Idén másodszor részletesen is rákérdeztünk a megvalósult továbbképzésekre, mind annak a tartalmára (néhány főbb szakterületi bontásban), mind pedig a módjára és jellegére. A kérdéshez tartozó táblázatot korábbi tapasztalataink alapján úgy állítottuk össze, hogy az mindkét dimenziót egyaránt értelmezhetővé tegye. Természetesen egy-egy kérdezett többféle képzésen is részt

vehetett, s a kérdőívben megadott táblázatban korlátlan számú válaszlehetőség megjelölhető volt. Emiatt az egyes továbbképzés-típusok összesített arányai meghaladják a 100 %-ot.

A 2007-ben végzetek által adott válaszok alapján megvalósult, vagy jelenleg is tartó továbbképzések majdnem fele szakirányú képzés, aminek aránya kismértékben nőtt az előző évhez képest. Emellett jelentős még a nyelvi képzések aránya, ami a kari szinten erősen eltérő értékeket mutat.

A gazdasági, menedzsmenttel kapcsolatos ismeretek szinte minden szakterületen elengedhetetlenül fontosak, nem véletlen tehát, hogy a legtöbb karon legalább egytizednyien részt vettek vagy vesznek ilyen képzésen. Érthető módon a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon ennél jóval magasabb arányban, akik esetében ez tulajdonképpen szakirányban való képzésnek tekinthető. A szakirányú képzést leggyakrabban a Vegyész-mérnöki és Biomérnöki Kar, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Kar végzettjei jelölték meg – az előző évhez hasonlóan.

A továbbképzés tartalma	Az összes végzett arányában	A továbbképzésen részt vevők arányában
Szakirányú	48,1	78,0
Nyelvi	25,2	40,9
Gazdasági, menedzsment ismeret	16,2	26,2
Nem szakirányú műszaki	10,5	17,0
Jogi ismeretek	2,8	4,6
Egyéb	10,7	17,3

38. táblázat: A végzetek által igénybe vett továbbképzések tartalma [%]

A továbbképzés tartalma	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Szakirányú	29,4	30,8	49,2	40,4	37,1	37,5	70,8	56,8	48,1
Nyelvi	11,3	6,7	36,1	46,2	25,8	12,5	25,5	25,2	25,2
Gazdasági, menedzsment ismeret	18,1	2,9	21,1	26,3	12,9	12,5	13,5	16,5	16,2
Nem szakirányú műszaki	4,4	5,8	10,4	9,4	18,9	12,5	6,3	13,7	10,5
Jogi ismeretek	4,4	5,8	2,0	5,8	–	–	3,6	1,4	2,8
Egyéb	11,3	12,5	9,4	21,6	9,8	12,5	14,6	6,6	10,7

39. táblázat: A végzetek által igénybe vett továbbképzések tartalma a továbbképzésben résztvevők arányában, karonként [%]

A továbbképzések formái között az utóbbi év adataihoz hasonlóan a tanfolyami és vállalati képzések aránya a legnagyobb. A megvalósult továbbképzések között a tanfolyamok súlya jóval nagyobb, mint a jelenleg folyó képzések esetén, aminek oka, az hogy a jelenleg folyó képzések közt az új diploma megszerzésére irányuló képzések aránya magasabb. Mindez valószínűleg ugyancsak a képzések időtartamával van összefüggésben: az egyetemet befejezők nem feltétlenül kapcsolódnak be újra hosszabb időre a felsőfokú képzésbe, pár év elteltével és némi munkatapasztalattal azonban újra szükségét érezhetik ennek.

A PhD/DLA képzésen való részvétel a korábbi évekhez hasonlóan a Természettudományi Karon a legmagasabb, a diplomára épülő szakirányú továbbképzés viszont éppen körükben nem jellemző. Újabb diploma megszerzését a különböző karok végzettjei eltérő arányban kezdték meg. A vállalati képzések terén ez előző évtől eltérően, de a két évvel ezelőtti adatokhoz hasonlóan a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzetek helyzete a legkedvezőbb. Tanfolyami képzésekre, amelyek mögött sok esetben, de nem kizárólag nyelvi képzést vagy valamilyen szakmai specializációt kell keresni, a végzetek közel egyharmada iratkozott már be. Az önképzések szerepe egyes karok végzettjei körében magasabb, sok esetben itt is nyelvtanulásról, vagy az ismeretek egy-egy területen való elmélyítéséről, szakmai önképzésről van szó.

A továbbképzés formája	Az összes végzett arányában	A továbbképzésen részt vevők arányában
Tanfolyam	31,8	51,6
Vállalati képzések	28,8	46,7
Önképzés	21,8	35,4
Szakirányú továbbképzés	10,0	16,3
Újabb diploma	9,6	15,5
PhD, DLA képzés	6,0	9,7
Külföldi felsőfokú képzés	2,3	3,7
MBA képzés	–	–
Egyéb	3,4	5,6

40. táblázat: A végzettek által igénybe vett továbbképzések formája [%]

A továbbképzés formája	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Tanfolyam	22,5	18,3	35,5	36,3	30,3	12,5	38,5	35,3	31,8
Vállalati képzések	18,1	6,7	28,1	29,2	31,8	12,5	24,0	40,8	28,8
Önképzés	6,9	12,5	28,1	18,7	22,0	–	26,6	26,7	21,8
Szakirányú továbbképzés	9,3	8,7	8,0	9,4	3,0	–	20,3	10,5	10,0
Újabb diploma	18,1	5,8	11,4	19,3	3,0	12,5	10,9	5,5	9,5
PhD, DLA képzés	2,5	2,9	7,7	–	6,1	37,5	14,6	5,2	6,0
Egyéb*	6,9	2,9	9,4	2,9	–	–	6,3	6,6	5,7

* Az alacsony említési arányok miatt ide soroltuk az MBA képzést és a külföldi felsőfokú tanulmányokat is.

41. táblázat: A végzettek által gyakrabban igénybe vett továbbképzési formák a továbbképzésben résztvevők arányában, karonként [%]

A továbbképzések tartalma és formája között természetesen összefüggés van, vannak tipikus együttjárások. A PhD/DLA képzésben résztvevők csaknem kizárólag az egyetemi végzettségnek megfelelő szakirányban tanulnak, és a vállalati képzések döntő része is a konkrét szakmára irányul. A nyelvi képzések nagyrésze tanfolyami vagy önképzés formájában valósul meg. A nem szakirányú műszaki, illetve a gazdasággal, menedzsmenttel kapcsolatos képzések többsége vállalati képzés, de esetenként valamilyen tanfolyam, vagy újabb diploma megszerzéséhez kapcsolódik.

Nyilvánvalóan mindezekkel összefüggésben van az, hogy a továbbképzéseken már korábban is részt vettek havi bruttó keresete és éves bére is az átlagosnál magasabb értéket mutat. Ennek oka lehet, hogy a már lezajlott továbbképzések túlnyomó része vállalati és tanfolyami képzések, amelyek eredményei könnyebben realizálhatók.

6.2. A 2007-BEN VÉGZETTEK TOVÁBBI KÉPZÉSI IGÉNYEI

A Műegyetemen végzetek továbbképzés iránti igényét tíz éve folyamatosan figyeljük, és évről-évre azt tapasztaljuk, hogy rendkívül magas azoknak az aránya, akik továbbképzésüket szükségesnek látják. Megfigyelhető, hogy annak ellenére, hogy – amint azt az előbbieken részletesen bemutattuk – a végzetek többsége már részt vett, vagy jelenleg is részt vesz valamilyen tanfolyamon, továbbképzésen, most is azt láttuk, hogy a végzett hallgatók körében óriási az igény a további tanulásra, és ez gyakorlatilag karoktól függetlenül mindenkire elmondható. Azonban azt is érdemes kiemelni, hogy a továbbképzés iránti igény a korábbi évekhez képest kismértékben csökkent.

A továbbképzést igényli	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
	86,0	91,8	87,0	94,0	78,6	85,0	97,3	89,7	89,4

42. táblázat: A végzetek továbbképzés iránti igénye, karonként [%]

Az igényeket az sem igazán befolyásolja, hogy valaki részt vett-e már továbbképzésen, sőt. Úgy tűnik, hogy azok, akik eddig még nem vettek részt ilyeneken, a jövőben is kisebb hajlandóságot mutatnak rá, hiszen 84,2%-uk jelezte igényét, míg a másik két csoport tagjainak 92,0%-a, illetve 93,5%-a.

6.3. A 2005-BEN VÉGZETTEK MEGVALÓSULT TOVÁBBKÉPZÉSEI

A 2005-ben végzettek 77,9%-a jelezte, hogy a diploma megszerzése óta részt vett, vagy jelenleg is részt vesz valamilyen továbbképzésen, ami kismértékű csökkenés az előző évi felméréshez képest.

A továbbképzésen résztvevők aránya	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Részt vett	55,5	30,9	47,4	54,9	50,3	57,6	58,3	58,9	51,9
Jelenleg is részt vesz	9,2	29,1	32,3	20,3	39,9	42,4	26,1	22,5	26,0
Nem vett részt	35,3	40,0	20,3	24,8	9,8	–	15,6	18,6	22,1

43. táblázat: A 2005-ben végzettek továbbképzésen való részvétele, karonként [%]

A továbbképzéshez jutás esélyei valamivel kedvezőbbek megyeszékhelyen élőknek, valamint gyakoribb a továbbképzés azok körében is, akik vezetők vagy szakmai/vezetői perspektívával rendelkeznek.

A továbbképzésen részt vettek 8,9%-a jelezte, hogy a végzés óta eltelt időszak továbbképzése(i) nem kerültek pénzbe. A többiek számára is jellemzően inkább cégük fizette a képzés költségeit: az összes eddigi továbbképzés költségeit 100%-nak tekintve az önrész átlagosan 25,8% volt, míg a cégek részesedését 64,0%-ra, mások részesedését pedig átlagosan 10,2%-ra becsülték az érintettek. Ebben az évben is az Építészmérnöki Kar volt hálgtatói körében volt legmagasabb a saját finanszírozás átlagos mértéke, azonban most nem haladta meg a munkáltatóit, az előző évektől eltérően. Ennek megfelelően a korábbi évek és a mostani vizsgálat adatai abban a tekintetben is egybecsengenek, hogy a különböző karok közül az építészmérnökként végzettek a legaktívabbak, amennyiben saját továbbképzésük finanszírozásáról van szó. Amennyiben nem csupán az átlagokat nézzük, az is látható, hogy a továbbképzésekre szánt összeget a költségekről beszámolóik 52,3%-ánál kizárólag a munkahely állta, 18,6%-uknál kizárólag a végzett, 6,3%-uknál pedig kizárólag valaki más (pl. állam, ösztöndíj, más szervezet). Vegyes finanszírozásról a továbbképzésen résztvevők 22,8%-a számolt be.

A továbbképzés(ek) költségeinek megoszlása	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Saját kiadás aránya	29,4	42,1	31,3	21,8	21,4	16,7	39,4	16,1	25,8
Munkáltatói kiadás aránya	52,8	45,7	63,5	65,0	70,9	83,3	57,0	70,6	64,0
Más kiadásának aránya	17,8	12,2	5,2	13,2	7,7	–	3,6	13,3	10,2

44. táblázat: A 2005-ben végzettek továbbképzési költségeinek megoszlása a költséget megjelölők körében, karonként [%]

A továbbképzésekkel kapcsolatban a 2005-ben végzettektől is részletes adatokat kértünk. Ennek alapján ugyanazokat a kategóriákat hoztuk létre, mint egy évvel korábban, megkülönböztetve a továbbképzés tartalmát és formáját. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy miután egy kérdezett többféle képzést is megjelölhetett az egyes továbbképzés-típusok összesített arányai meghaladják a 100%-ot. Az alacsony esetszámok miatt az adatok csupán tájékoztató jellegűek, és a képzések besorolását a válaszadók maguk végezték.

A megvalósult, vagy jelenleg is tartó továbbképzések közül a 2005-ben végzettek körében is a szakirányú továbbképzések a legnépszerűbbek, ahogyan a 2002-ben, a 2003-ban és a 2004-ben

végzettek esetében is a szakirányú továbbképzések túlsúlya volt megfigyelhető. Látható, hogy az utókövetés vizsgálat eredményeit a 2007-ben végzettek adataival összehasonlítva a jogi képzések vonatkozásában jóval magasabb arányokat kaptunk, míg a többi területet tekintve a két évfolyam között csak kisebb eltérések figyelhetők meg.

A gazdasági, menedzsmenttel kapcsolatos ismeretek iránti általános igényt mutatja, hogy a karok többségénél a válaszolók több mint egynegyede részt vett ilyen képzésben, a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon megfigyelhető magasabb arány annak tudható be, hogy az itt végzettek esetében az ilyen képzés szakirányú továbbképzésnek felel meg.

A továbbképzés tartalma	Az összes végzett arányában	A továbbképzésen részt vevők arányában
Szakirányú	63,9	77,4
Nyelvi	39,5	47,8
Gazdasági, menedzsment ismeret	24,2	29,3
Nem szakirányú műszaki	14,5	17,6
Jogi ismeretek	3,2	3,9
Egyéb	15,6	18,9

45. táblázat: A 2005-ben végzettek által igénybe vett továbbképzések tartalma [%]

A továbbképzés tartalma	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Szakirányú	42,2	63,9	57,7	61,1	68,5	81,8	57,5	73,1	63,9
Nyelvi	30,5	23,5	49,4	54,9	39,9	57,6	31,5	41,0	39,5
Gazdasági, menedzsment ismeret	9,1	–	26,9	39,8	30,1	39,4	25,4	30,3	24,2
Nem szakirányú műszaki	–	–	25,6	21,2	20,3	39,4	11,6	14,6	14,5
Jogi ismeretek	–	5,2	1,5	9,7	13,3	–	–	1,7	3,2
Egyéb	5,8	7,4	18,8	34,5	18,2	39,4	7,2	16,6	15,6

46. táblázat: A 2005-ben végzettek által igénybe vett továbbképzések tartalma a továbbképzésben résztvevők arányában, karonként [%]

A megvalósult továbbképzések között a tanfolyamok súlya a legjelentősebb, és a korábbi években vezető vállalati képzések súlya csak a második legfontosabb. A felsőoktatás keretén belül zajló képzéseket (újabb diploma, szakirányú továbbképzés, PhD/DLA-képzés, MBA-képzés) együtt vizsgálva megállapítható, hogy a végzettek fele beszámolt valamilyen, a felsőoktatás keretei között zajló képzésről.

A PhD/DLA-képzésen való részvételtől ezúttal is az átlagosnál gyakrabban számoltak be a Természettudományi Kar volt hallgatói, de most a korábbi évektől eltérően az Építészmérnöki végzettek közt volt a legmagasabb a PhD/DLA-képzésen résztvevők aránya. A Természettudományi Karon végzettek között vannak a legnagyobb arányban azok, akik újabb diplomát adó képzésen illetve egyéb képzéseken vettek részt – az előző évekhez hasonlóan. Újabb diploma megszerzését a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon, valamint a Közlekedésmérnöki Karon végzettek közül kiemelkedően sokan tartották fontosnak. A tanfolyamok minden kar, a vállalati képzések szinte minden kar (csak az Építészmérnöki Kar kivételével) esetében nagy jelentőséggel bírnak.

A továbbképzés formája	Az összes végzett arányában	A továbbképzésen részt vevők arányában
Tanfolyam	43,6	52,9
Vállalati képzések	38,2	46,3
Önképzés	33,0	39,9
Szakirányú továbbképzés	17,0	20,6
Újabb diploma	15,0	18,2
PhD, DLA képzés	12,1	14,6
Külföldi felsőfokú képzés	3,2	3,9
MBA képzés	1,5	1,8
Egyéb	6,9	8,4

47. táblázat: A 2005-ben végzettek által igénybe vett továbbképzések formája, [%]

A továbbképzés formája	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Tanfolyam	43,5	31,7	49,4	25,7	39,9	39,4	43,6	49,6	43,6
Vállalati képzések	15,6	9,1	42,6	46,0	46,9	57,6	28,2	51,2	38,2
Önképzés	5,8	24,8	29,0	50,4	30,1	39,4	19,9	46,1	33,0
Szakirányú továbbképzés	14,3	21,7	17,0	24,8	16,8	–	13,8	16,4	17,0
Újabb diploma	9,1	2,6	15,7	15,0	18,2	42,4	22,1	16,6	15,0
PhD, DLA képzés	14,3	21,7	6,8	9,7	–	18,2	10,5	14,1	12,1
Egyéb*	4,5	14,8	15,7	9,7	25,2	–	3,9	10,0	11,6

* Az alacsony említési arányok miatt ide soroltuk az MBA képzést és a külföldi felsőfokú tanulmányokat is

48. táblázat: A 2005-ben végzettek által gyakrabban igénybe vett továbbképzési formák a továbbképzésben résztvevők arányában, karonként [%]

A képzéseket ha tartalmuk és formájuk alapján egyszerre vizsgáljuk, a vártnak megfelelően a szakirányú vállalati képzések (összes végzett 25,9%-a említette) és szakirányú tanfolyamok (összes végzett 25,6%-a említette) súlya a legnagyobb.

Ezúttal is azt találjuk, hogy – különösen a már befejezett továbbképzések esetében – a továbbképzések vélhetően egyben anyagi előnyöket is jelentenek a résztvevők számára. Bár az okozati viszony feltárása a jelenlegi adatfelvétel alapján nem lehetséges, az adatokból kitűnik, hogy a továbbképzéseken részt vettek havi bruttó keresete és éves bére az átlagosnál magasabb értéket mutat.

A már megvalósult továbbképzések nagy száma ellenére a kérdőívet kitöltők 89,9%-a továbbra is szükségesnek látja a továbbképzést önmaga számára. Miután a továbbképzési igény ilyen nagyfokú, sem kari szinten, sem más változók mentén nincsenek az igények terén nagyobb eltérések. A 2005-ben végzettek korábbi adatsorát is figyelembe véve az látszik, hogy a képzési igény kismértékben csökkent a végzést követő években. Legkevesebé az Építőmérnöki Karon, valamint a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzett fiatalok látják szükségét egy újabb tanfolyamnak, mindazonáltal közöttük is többségben vannak, akik szükségét látják valamilyen továbbképzésnek.

Saját továbbképzését szükségesnek tartja	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2005.	90,2	86,6	91,6	100	92,5	69,2	100	91,7	92,0
2005Ú	75,3	97,3	91,1	85,0	92,8	100	96,0	88,0	89,9

49. táblázat: A 2005-ben végzettek továbbképzési igénye, karonként [%]

7. MUNKAERŐ-PIACI STÁTUSZ, ELHELYEZKEDÉS

7.1. STÁTUSZ

A 2007-ben végzetek körében másfél-két évvel a diplomaszerezést követően a foglalkoztatottak (munkaviszonyban vagy megbízási szerződéssel foglalkoztatott és vállalkozó) aránya 92,1%, a tanulók (doktoranduszok és nappali tagozatos hallgatók) aránya 5,5%, a munkanélküliek aránya 1,6%, valamint az egyéb inaktívak aránya 0,8%. A foglalkoztatottak aránya az egy évvel korábban mért értékhez képest lényegében nem változott. Annak ellenére, hogy a felsőoktatás keretein belül a tanulmányok, a munka és az inaktivitás határai elmosódtak – mivel a kezdetektől azonos módszerrel vizsgáljuk a végzetek státuszát –, kijelenthetjük, hogy az 1998 óta most mértük a legmagasabb foglalkoztatottsági arányt (92,1%) végzettjeink körében.

Munkaerő-piaci státusz	A végzés időpontja											2003Ú	2004Ú	2005Ú
	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				
Munkaviszonyban foglalkoztatott (teljes munkaidőben)	77	82	76	79	71	78	84	79	74,5	70,6		86	80,3	79,5
Munkaviszonyban foglalkoztatott (részmunkaidőben)									1	2,5	1,3	–	2,2	0,8
Megebízási szerződéssel foglalkoztatott	4	4	4	2	5	5	3	8	12,8	16,3		5	6,7	10,0
Vállalkozó	3	5	4	3	8	6	3	3	1,9	3,9		4	3,7	5,2
Doktorandusz	12	7	11	10	10	7	8	7	6,4	4,9		2	1,8	0,2
Nappali tagozatos hallgató	3	–	2	2	1	1	1	1	0,7	0,6		1	0,3	0,3
Munkanélküli	–	1	1	1	3	2	1	1	0,6	1,6		1	1,6	1,1
Egyéb	1	1	2	3	2	1	0	1	0,6	0,8		1	3,4	2,9

50. táblázat: Munkaerő-piaci státusz, a végzés éve szerint [%]

Most harmadszor vizsgáltuk meg részletesebben a munkaviszonyban foglalkoztatottakat aszerint, hogy teljes- vagy részmunkaidőben dolgoznak. A részmunkaidőben foglalkoztatottakat, egyetemi összesített aránya 1,3%, ami jelentős csökkenés az előző évi arányhoz képest (1,3%). A válaszadók 4 vagy 6 órás állásban dolgoznak.

A 2007-ben végzetek körében a munkanélküliek részaránya 1,6%, amely megfelel az előző évek értékének. Munkanélküliként építészmérnöki, főiskolai gépészmérnöki, villamosmérnöki és műszaki menedzser diplomával rendelkezők jelölték meg magukat. Tájékoztatásul: az egyetemi végzettségük országos munkanélküliségi rátája 2008. IV. negyedévében 2,1 % és 2009. I. negyedévében pedig 1,6 % volt.⁴

A megbízási szerződéssel foglalkoztatottak aránya mindeztidáig a legmagasabb (16,3%), ami az előző évi kiugróan magas értéknél is közel 25%-kal nagyobb. Az utóbbi 4 év adatai alapján a megbízási szerződéssel foglalkoztatottak arányának növekedéséről, mint hosszútávú trendről i beszélhetünk. A foglalkoztatottak e típusának jelentős átlag feletti értékét mértük az Építőmérnöki Karon, a Gépészmérnöki Karon, valamint a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Karon.

A doktorandusz válaszadók aránya – az előző évekhez hasonlóan – kiugróan magas a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Karon. A doktoranduszok zöme a BME valamely doktori iskolájában tanul, de találhatók közöttük az ELTE-n, illetve külföldi egyetemen tudományos munkát végzők is. Az előző évhez hasonlóan a felmérés szerint a férfiak számára vonzóbb a tudományos munka, ugyanis körükben másfélszer magasabb arányban található doktori képzésben résztvevők.

Munkaerő-piaci státusz	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Munkaviszonyban foglalkoztatott (teljes munkaidőben)	70,6	56,7	67,8	78,0	82,4	50	66,1	73,9	70,6
Munkaviszonyban foglalkoztatott (részmunkaidőben)	–	9,6	1,3	–	–	–	–	–	1,3
Megbízási szerződéssel foglalkoztatott	22,5	12,5	21,2	12,7	11,4	–	21,9	14,1	16,3
Vállalkozó	4,4	15,4	2,1	–	–	–	–	4,0	3,9
Doktorandusz	2,5	–	3,4	–	3,1	50	12,0	6,0	4,9
Nappali tagozatos hallgató	–	–	2,1	2,9	–	–	–	–	0,6
Munkanélküli	–	2,9	2,1	2,9	–	–	–	2,0	1,6
Egyéb	–	2,9	–	3,5	3,1	–	–	–	0,8

51. táblázat: A 2007-ben végzetek munkaerő-piaci státusza, karonként [%]

A 2005-ben végzetek esetében is megfigyelhető az az általánosan ismert jelenség, amelyet az életpálya kezdeti szakaszán megfigyelhető helykeresés, a munkaerőpiacra lépés ideiglenes elhalasztása, a későbbi stabilabb munkaerő-piaci pozíciók kialakulása jellemez.⁵ A 2005-ben végzetek körében az elmúlt két évben az összes foglalkoztatott aránya 5,0%-kal nőtt. A foglalkoztatottsági arány növekedése magával hozta a foglalkoztatási formák kismértékű átrendeződését, és a hallgatók (nappali tagozatos, doktorandusz) arányának erőteljes csökkenését. A nők 9,4%-a volt TGYÁS-on, GYES-en vagy GYED-en a megkérdezés időpontjában (az összes végzett 2,2%-a). Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a megkérdezés időpontjában a Gépészmérnöki Karon, a Villamosmérnöki és Informatikai Karon, a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Karon, a Természettudományi Karon, a Közlekedésmérnöki Karon, valamint a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzetek közül a kérdőívet visszaküldők mindegyike foglalkoztatott, hallgató vagy inaktív volt.

Munkaerő-piaci státusz		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Munkaviszonyban foglalkoztatott (teljes munkaidőben)	2005.	81,4	71,5	85,5	70,1	84,9	81,2	69,1	80,8	79,0
	2005Ú	70,5	76,5	80,5	74,3	78,3	57,6	75,2	86,3	79,5
Munkaviszonyban foglalkoztatott (részmunkaidőben)	2005.	–	–	–	4,7	–	–	–	0,9	0,6
	2005Ú	–	–	1,6	–	–	–	–	1,5	0,8
Megbízási szerződéssel foglalkoztatott	2005.	13,7	11,7	6,2	9,3	7,5	–	11,4	6,5	8,3
	2005Ú	11,5	2,6	11,9	20,4	9,8	18,2	15,8	7,4	10,0
Vállalkozó	2005.	–	8,6	–	–	3,8	–	–	3,4	2,6
	2005Ú	5,0	16,5	1,6	5,3	3,5	–	2,8	4,0	5,2
Doktorandusz	2005.	4,9	5,9	6,2	3,7	3,8	18,8	19,4	5,8	7,2
	2005Ú	–	–	–	–	–	–	2,1	–	0,2
Nappali tagozatos hallgató	2005.	–	–	–	–	–	–	–	1,6	0,6
	2005Ú	–	–	–	–	–	–	–	0,8	0,3
Munkanélküli	2005.	–	–	2,1	7,5	–	–	–	0,9	1,1
	2005Ú	6,5	4,4	–	–	–	–	–	–	1,1
Egyéb	2005.	–	2,3	–	4,7	–	–	–	–	0,6
	2005Ú	6,5	–	4,4	–	8,4	24,2	4,1	–	2,9

* 2005Ú-ban ezt a kategóriát TGYÁS-on, GYES-en, GYED-en lévő és ösztöndíjasok választották.

52. táblázat: A 2005-ben végzetek munkaerő-piaci státusza, karonként [%]

7.2. ELHELYEZKEDÉS

3200 magyarországi cég képviselőinek válaszi alapján elmondható, hogy a műszaki végzettségű diplomás pályakezdekők iránti kereslet alapján növekedés prognosztizálható a közlekedési mérnök, a termelésirányító mérnöki, a villamosmérnök, a gépészmérnök, a vegyészmérnöki, a mezőgazdasági mérnöki és az építészmérnöki szakok esetén. Továbbá örömteli hír az is, hogy az elmúlt két évben legnehezebben betölthető tíz állás között megtalálható volt a gépészmérnök, a villamosmérnök és az informatikus, a programozó végzettség is.⁶ Az idézett forrásokra támaszkodva egyértelműen kijelenthetjük, hogy az elhelyezkedést tekintve a mérnökök rövid- és középtávon bizonyosan nem fognak nehézségekbe ütközni.

7.2.1. AZ ELHELYEZKEDÉST SEGÍTŐ CSATORNÁK

E témakört az előző két évvel azonos kérdések segítségével kívántuk megvizsgálni. Az elhelyezkedésre vonatkozó egyes kérdésekre csak azoknak kellett válaszolniuk, akikre az adott kérdés értelmezhető volt. Így a nappali tagozatos hallgatók és a doktoranduszok e témakörben csak az egyetemtől az elhelyezkedéshez kapott és elvárt segítségre vonatkozó kérdésekben nyilvántottak véleményt. Részletesebb leírás a mellékletben megtalálható kérdőív adott kérdéseinél szereplő utasításokban olvasható.

Hazai és nemzetközi példákat említve, már a korábbi években is szoltunk a kapcsolati tőke fontosságáról. A megkérdezettek közel egynegyede ismerősök segítségével helyezkedett el, így továbbra is ez a legsikeresebb álláskeresési csatorna, igaz az elhelyezkedésben betöltött szerepe az előző évhez képest csökkent. A kapcsolati tőke ilyen formán történő kihasználása főként az Építőmérnöki Karra, valamint a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Karra volt jellemző.

Elhelyezkedést segítő csatornák	A végzés időpontja									
	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.*	2006.*	2007.*
Ismerős, család segítségével	38	34	28	36	35	33	36	25	29,1	23,7
Egyetemi, tanszéki kapcsolat alapján	26	28	22	22	14	20	16	16	12,4	18,9
Online állásközvetítő oldalak segítségével				3	8	12	15	18	15,3	18,6
Állásbörzék segítségével			15	14	10	11	12	13	17,0	13,7
Újsághirdetés alapján	22	20	25	11	13	8	8	8	6,3	3,5
Tanulmányi szerződés alapján				2	4	2	1	4	2,2	1,7
Munkügyi központ, kirendeltség segítségével	1	-	-	1	1	1	1	1	-	0,9
Felsőoktatási karrier irodák segítségével								1	1,1	0,9
Személyzeti tanácsadó cégek segítségével	6	6	1	1	5	2	2	0	2,9	1,6
Egyéb úton	7	12	9	10	10	11	9	14	13,8	16,5

* Az 1998-2004-ben feltett „Hogyan helyezkedett el?” kérdést a „Hogyan helyezkedett el a frissdiplomásként, első alkalommal?” kérdésre cseréltük

53. táblázat: A frissdiplomásként történő első elhelyezkedés módja, a végzés éve szerint [%]

A nyomtatott sajtóban megjelenő állásajánlatok száma és azok elhelyezkedésben betöltött súlya az elmúlt években áthelyeződött az online állásközvetítő oldalakra. Ezen oldalaknak a Műegyetemen végzetek elhelyezkedésében betöltött szerepe az elmúlt hat évben hatszorosára nőtt, míg a print termékek sikeressége a 2000-ben végzetek körében mért érték hetedére esett vissza. Az online álláskereső oldalak különösen hasznosnak bizonyultak az Építészmérnöki Karon, a Természettudományi Karon, illetve a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzetek körében. A vidékiek körében – az előző évhez hasonlóan – nagyobb a részaránya az újsághirdetés segítségével elhelyezkedőknek, mint a fővárosiaknak, azonban az elektronikus álláskereső oldalak használatának arányában nincs jelentős hatása a főváros-vidék eltérésnek. Ennek oka feltehetőleg a hazai internet penetráció jelentős fejlődése.

Elhelyezkedést segítő csatornák	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Ismerős, család segítségével	34,6	25,0	20,2	27,4	22,0	25	28,4	19,1	23,7
Egyetemi, tanszéki kapcsolat segítségével	20,8	32,7	19,1	–	29,9	50	7,1	18,9	18,9
Online állásközvetítők segítségével	6,9	31,7	18,8	22,0	11,8	25	20,7	17,8	18,6
Állásbörzék segítségével	9,4	–	14,7	–	13,4	–	9,5	24,9	13,7
Újsághirdetés alapján	2,5	–	2,2	8,3	6,3	–	2,9	3,8	3,5
Tanulmányi szerződés alapján	2,5	–	5,9	3,0	–	–	–	0,7	1,7
Személyzeti tanácsadók segítségével	–	–	2,2	5,9	–	–	–	2,1	1,6
Felsőoktatási karrier irodák segítségével	–	–	2,2	5,4	–	–	–	–	0,9
Munkaügyi központ, kirendeltség segítségével	2,5	–	2,2	–	3,2	–	–	–	0,9
Egyéb úton	20,8	10,6	12,5	28,0	13,4	–	31,4	12,7	16,5

54. táblázat: Az elhelyezkedés módja, karonként [%]

Amit előző három évben már elmondtunk, most is igaz: a nők az online állásközvetítőket jelentősen gyakrabban használják a férfiaknál, ugyanakkor a férfiakra jellemző az állásbörzék aktívabb használata.

Az egyéb kategóriák körében ismét a legerterjedtebb forma volt a munkavállaló általi egyéni cégmegkeresés. A szakmai gyakorlat keretében kialakult kapcsolat visszakerült a második helyre. Ez is jelzi számunkra azt, hogy a tanterveken belül igen is helyet kell kapnia kötelező szakmai gyakorlati programoknak, mert ezek jelenthetik a munkaerőpiacra történő sikeres kilépés első lépcsőfokát. Fontos megemlíteni, hogy a harmadik legnagyobb csoport, amely az előzővel azonos arányt képvisel azok csoportja akik már egyetemi éveik alatt dolgoztak, és az így szerzett ismeretségek alapján helyezkedtek el.

Ahogy szaporodtak az állásbörzét szervező hazai felsőoktatási intézmények, továbbá az azokon részt vevő cégek száma, úgy nőtt az elmúlt öt évben az állásbörzék segítségével elhelyezkedők részaránya, de sajnos ezen növekedés most megtorpant. Az állásbörzék adta lehetőséggel a Villamosmérnöki és Informatikai Kar volt hallgatói élnek leginkább.

7.2.2. AZ ELHELYEZKEDÉSHEZ SZÜKSÉGES IDŐ

Ha minimálisra szeretnénk szűkíteni azon mutatók csoportját, amelyek egy képzés sikerességéről hasznos információt szolgáltatnak számunkra, akkor célszerű a végzetek munkaerő-piaci státuszát, a végzettség birtokában megszerezhető jövedelmet és az elhelyezkedéshez szükséges időt megvizsgálnunk.

Az első munkahely megtalálása előtt a válaszadók csak 55,1%-a vett részt valamilyen kiválasztási eljárásban (pl.: interjú, assessment center), és közülük is közel kétharmaduk csupán 1-2 cégnél. A legmagasabb arányban a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzetek vettek részt a kiválasztási eljárásokban (akár többször is).

Cégek száma	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
0	49,0	58,4	52,4	17,8	65,1	50	40,8	40,0	44,9
1-2	30,0	29,0	21,6	45,8	22,2	50	39,6	32,1	31,3
3-4	11,5	6,8	10,2	29,8	6,3	–	9,5	18,7	14,4
5-10	9,5	2,9	11,4	3,0	3,2	–	7,1	7,1	6,8
10-nél több	–	2,9	4,4	3,6	3,2	–	3,0	2,1	2,6

55. táblázat: Az első munkahely megtalálása előtt kiválasztási eljárás céljából felkeresett cégek száma, karonként [%]

A válaszadók 64,1%-a még a tanulmányi alatt kezdett el állást keresni. Ők az álláskereső átlagosan 12,2 hónappal a záróvizsga előtt kezdték el. A válaszadók kevesebb mint egyötöde csupán a záróvizsga után ismerték fel annak fontosságát, hogy minél hamarabb el kell kezdeni az

álláskeresést ezt a záróvizsga után átlagosan 2,9 hónappal tették. A férfiak átlagosan korábban kezdik az álláskeresést a nőknél, így ezen a területen tudatosabbnak tekinthetők. A vidékiek inkább halasztották a záróvizsga utánra az álláskeresést, mint a budapestiek – az előző évektől eltérően.

	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Záróvizsga előtt	59,5	57,2	60,7	63,7	58,7	50	62,4	71,6	64,1
Záróvizsga körül	21,5	19,9	17,2	14,3	18,3	–	17,6	15,1	17,0
Záróvizsga után	19,0	22,9	22,1	22,0	23,0	50	20,0	13,3	18,9

56. táblázat: Az álláskeresés megkezdésének időpontja, karonként [%]

Az első munkahely megtalálásának átlagos ideje 2002 óta a legalacsonyabb értéket mutatja. A válaszadók 61,3%-a már tanulmányai alatt elhelyezkedett. Az 1 hónapon belül álláshoz jutók aránya 73,8%, amely 8%-kal magasabb az egy évvel ezelőtt mért értéknél, ezzel együtt felére csökkent azoknak az aránya (3,4%), akik fél éven belül nem tudtak elhelyezkedni. A férfiak átlagosan alig 1,2 hónap, a nők több mint 1,5 hónap alatt helyezkedtek el. Visszatekintve az elmúlt hat évre csak a Villamosmérnöki és Informatikai Kar végzettjeiről mondható el, hogy az elhelyezkedéshez szükséges idő folyamatosan csökkent, a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar volt hallgatóit pedig ismét jelentősen átlagon felüli elhelyezkedési idő jellemzi.

A végzés éve	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
	Összes hallgató*								
2002.	1,4	1,6	3,2	2,7	2,0	9,0	2,0	3,1	2,4
2003.	1,7	1,3	2,1	3,0	2,6	5,9	2,2	2,1	2,1
2004.	0,9	0,8	1,6	1,8	1,9	1,4	3,7	1,5	1,6
2005.	1,0	1,1	1,6	1,7	1,3	2,8	4,0	1,4	1,6
2006.	0,8	1,1	2,1	2,2	1,7	–	3,8	1,3	1,7
2007.	1,2	0,8	1,3	1,1	2,1	1,5	2,5	1,0	1,3
	Az egyetem alatt el nem helyezkedők								
2002.	3,1	3,9	5,2	3,5	4,1	18,0	3,3	5,5	4,5
2003.	3,5	3,5	3,3	6,7	3,8	15,0	3,2	4,7	4,0
2004.	2,1	2,2	3,8	3,7	3,1	3,5	5,7	3,3	3,5
2005.	5,0	2,6	3,0	5,7	2,9	5,1	5,0	4,5	3,9
2006.	1,9	3,2	4,0	4,5	3,3	–	5,9	3,7	3,8
2007.	3,1	2,0	3,2	3,2	4,1	4,5	4,2	3,6	3,4

* Az egyetemi évek alatt már elhelyezkedők esetén az elhelyezkedéshez szükséges időt 0 hónapként vettük figyelembe

57. táblázat: Az első munkahely megtalálásának záróvizsga utáni átlagos ideje, karonként [hónap]

7.2.3. AZ ELHELYEZKEDÉSHEZ ELVÁRT SEGÍTSÉGFORRÁSOK

A végzettek 93,4%-a tartja szükségesnek, hogy az egyetem segítsen a hallgatóknak az álláskeresésben, elhelyezkedésben. Az előző évhez hasonlóan a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzettek igényelték legkevésbé a segítséget.

A válaszadók többféle segítséget is elvártak. Megfigyelhető, hogy az állásinterjúra való felkészítés (beleértve a próbainterjúkat és a szimulált AC-eket is) fontossága az elmúlt hat évben folyamatosan növekedik.

Segítség formája	A végzés időpontja					
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Állásközvetítés	25,2	22,0	17,9	18,9	19,7	19,4
Céglőadások, gyárlátogatások	18,5	19,9	21,2	18,4	18,8	17,7
Felkészítés az interjúra	10,1	12,6	12,8	13,0	13,7	13,6
Próbainterjúk, szimulált AC-k	7,8	9,8	9,8	10,5	11,1	11,4
Álláskeresést segítő kiadványok	10,9	9,4	8,8	13,7	12,0	10,9
Személyiségfejlesztő tréning(ek)	8,7	9,9	9,9	9,1	7,5	8,8
Egyéni karriertervezés	11,9	7,7	9,9	7,2	7,3	8,0
Motivációs levél írás	4,8	6,6	7,6	7,1	8,3	7,8
Egyéb	2,1	2,1	2,1	2,1	1,6	2,4

58. táblázat: Az intézménytől elvárt segítség, a végzés éve szerint [%]

A végzettek 67,7%-a nyilatkozott úgy, hogy nem kapott segítséget az egyetemről, ami kismértékű csökkenés az előző évi arányhoz képest (70,2%). Azok, akik kaptak segítséget az elhelyezkedéshez, leggyakrabban valamely tanszék, oktató beajánlását, segítségét, továbbá a Műegyetemi Állásbörze megszervezését említették. Érdemes kiemelni, hogy az egyetemi segítségek között többen is megemlítették a Karrier Iroda szolgáltatásait.

8. A JELENLEG BETÖLTÖTT MUNKAHELY

8.1. MUNKAHELYVÁLTÁS, MELLÉKÁLLÁS

Az elmúlt tíz évben megfigyelhető volt, hogy az általunk megkérdezett pályakezdekők azonos idő alatt egyre több szervezetnél próbálták már ki magukat. A 2007-ben végzettek (a válaszadók alatt jelen fejezetben a 2009. február 28-án állásban lévőket értjük) 57,6%-a dolgozik első munkahelyén, amely érték az eddigi legalacsonyabb érték. Ezzel párhuzamosan megfigyelhető az is, hogy a második munkahelyen dolgozók aránya az eddigi legmagasabb, a legalább harmadik munkahelyükön dolgozók aránya pedig a harmadik legmagasabb. Az álláshelyek váltásának elemzése során megállapítható, hogy a nők sokkal nagyobb arányban dolgoznak a második munkahelyükön, mint a férfiak. A munkahelyek gyakori váltása leginkább az Építészmérnöki Kar, a Gépészmérnöki Kar, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Kar frissdiplomásait jellemzi.

Hányadik munkahely	A végzés időpontja										2002Ú	2003Ú	2004Ú	2005Ú
	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.				
1.	78	68	69	69	63	63	64	61	64,6	57,6	49	50	44,8	37,4
2.	18	25	27	23	30	29	25	28	27,3	31,6	38	38	35,7	28,3
3. vagy több	4	7	4	8	7	8	11	11	8,1	10,8	13	12	19,5	23,3

59. táblázat: Munkahelyek száma, a végzés éve szerint [%]

Hányadik munkahely	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
1.	53,5	33,7	71,8	43,6	77,0	100	62,4	58,3	57,6
2.	35,0	42,6	22,2	47,2	19,8	–	28,2	30,7	31,6
3.	11,5	16,8	4,5	9,2	3,2	–	9,4	4,3	7,5
4. vagy több	–	6,9	1,5	–	–	–	–	6,7	3,3

60. táblázat: Munkahelyek száma a 2007-ben végzettek esetén, karonként [%]

Négy éves időtávon vizsgálódva megállapítható, hogy a 2005-ben végzetteknek már kevesebb mint 40%-a dolgozik első munkahelyén. Megjegyezzük azt is, hogy a 2002-ben és a 2003-ban végzettek körében négy év alatt hasonló szintre esett vissza az első munkahelyen dolgozók részaránya. Az eltelt két év alatt a munkahelyváltás leginkább az Építészmérnöki Karon, a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Karon és a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzeteket jellemezte.

Hányadik munkahely		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
1.	2005.	70,1	41,8	66,5	67,0	68,0	92,3	55,0	59,7	60,4
	2005Ú	29,8	35,4	41,5	45,2	43,1	24,0	26,2	38,2	37,4
2.	2005.	24,7	27,9	29,0	24,5	24,2	7,7	35,7	29,4	28,3
	2005Ú	62,8	37,3	44,1	34,5	39,6	52,0	33,1	34,8	39,3
3.	2005.	5,2	30,3	4,5	8,5	7,8	–	9,3	10,9	11,3
	2005Ú	–	15,9	10,8	15,9	13,7	24,0	36,3	19,5	17,0
4. vagy több	2005.									
	2005Ú	7,4	11,4	3,6	4,4	3,6	–	4,4	7,5	6,3

61. táblázat: A 2005-ben végzetek munkahelyeinek száma 2005-ben és 2007-ben [%]

A 2007-ben végzetek 8,9%-a rendelkezik mellékállással, ami az eddigi felmérések közül a legalacsonyabb arány. Az építészmérnököknél évek óta mért kiugróan magas érték (2007-ben végzetek esetén 15,9%, a 2005-ben végzetek esetén 26,0%) oka feltehetőleg az, hogy az építészmérnökök általában több tervező irodának is bedolgoznak, amelyet csak erősít, hogy munkapiaci státuszukat tekintve a vállalkozók aránya is ezen a karon a legmagasabb. Mind a 2007-ben, mind a 2005-ben végzetek körében a Villamosmérnöki és Informatikai Kar válaszdóira jellemző legkevésbé a mellékállás. A munkaerő-piaci státuszt mindkét évfolyam esetében megvizsgálva elmondható, hogy a mellékállást vállalók aránya most is a vállalkozók a legnagyobb, ami nem csoda, hisz ezek a státuszok járnak a legkevesebb kööttséggel.

Mellékállással rendelkezik	A végzés időpontja											
	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2003Ú	2004Ú	2005Ú
	21	18	19	16	16	9	13	13,2	8,9	18	13,3	18,9

62. táblázat: Mellékállással rendelkezők aránya, a végzés éve szerint [%]

8.2. A MUNKA SZAKMAISÁGA, A MUNKAKÖR

A pályakezdő mérnökök munkaerő-piaci helyzetének további javulását jelzi, hogy egyre magasabb arányban sikerül a végzeteknek szakmájukban elhelyezkedniük. Tíz év adatait vizsgálva kijelenthető, hogy mindeztáig a 2007-ben végzetek körében mértük a szakmájukban dolgozók második legmagasabb arányát. Másfél évvel a diplomaszerezést követően a végzetek 80,9%-a dolgozott a szakmájában.

Szakmájában dolgozott	A végzés időpontja												
	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2003Ú	2004Ú	2005Ú
Igen	71	76	73	76	74	74	74	82	79,4	80,9	83	77,0	80,1
Nem	5	5	9	7	8	9	10	8	6,0	5,9	5	7,8	5,2
Részben	24	19	18	17	18	17	16	10	14,6	13,2	12	15,2	14,7

63. táblázat: Szakmájukban dolgozók, a végzés éve szerint [%]

A nők szívesebben vállalnak szakmájuktól eltérő munkát, ugyanis közöttük továbbra is kétszer olyan magas a nem szakmájuktól dolgozók aránya. A korábbi évekhez hasonlóan az építészmérnökök és az építőmérnökök körében volt legmagasabb a szakmájukban elhelyezkedők aránya. A nem szakmájukban dolgozók aránya az átlagnál jelentősen magasabb a nagyobb létszámú karok közül csak Közlekedésmérnöki Kar (10,2%) valamint a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar (9,2%) esetében.

Akik szakmájukban dolgoztak, a képzés során szerzett ismereteket az előző évekhez hasonlóan most is sokkal inkább felhasználhatónak ítélték, mint azok, akik nem, vagy csak részben szakmájukban vállaltak munkát.

A 2005-ben végzetek közel 80%-a szakmájában, 14,7%-a pedig részben szakmájában dolgozik. Ez azt jelenti, hogy a két évvel korábbi adatfelvételnél mért értékhez képest kicsit csökkent a szakmájukban dolgozók és kismértékben nőtt a részben szakmájukban dolgozók aránya, ami karonként jelentősen eltérő módon jelenik meg.

A válaszadók több mint fele (54,8%) *tervező, kutató, fejlesztő* munkakörben dolgozik. Arányuk jelentősen magasabb az átlagosnál az Építésmérnöki Karon, a Gépészmérnöki Karon, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Karon – az előző évhez hasonlóan. A *kivitelező, gyártó, üzemeltető* – mint a második leggyakoribb – munkakörben dolgozóknak jelentősen átlagon felüli a részaránya az Építésmérnöki Karon. Tanácsadók nagy arányban a Villamosmérnöki és Informatikai Karon, a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon, valamint a Vegyész-mérnöki és Biomérnöki Karon találunk. Ez az első két kar végzettjei esetén nem meglepő, hiszen az utóbbi években hazánkban is elterjedő tanácsadási szolgáltatást végzők leggyakrabban az üzletvitel és az informatika területén tevékenykednek. Ahogyan egy évvel ezelőtt, úgy most is, a nők körében jelentősen magasabb az adminisztratív területen dolgozók aránya, ugyanakkor a két legnépszerűbb munkakörben jelentősen alacsonyabb arányban képviseltetik magukat a nők.

Munkakör	Férfi	Nő	Együtt
Tervező, kutató, fejlesztő	58,5	43,5	54,8
Kivitelező, gyártó, üzemeltető	13,7	8,1	12,3
Gazdasági, pénzügyi	4,1	14,7	6,8
Tanácsadó	7,0	6,0	6,7
Adminisztratív	2,5	4,8	3,0
Kereskedelmi, üzletkötői	1,6	3,5	2,1
Egyéb	12,6	19,4	14,3

64. táblázat: A végzetek munkaköre, nemenként [%]

Munkakör	KAROK								
	ÉMKG	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Tervező, kutató, fejlesztő	39,5	77,1	69,2	–	50,4	50	40,6	65,4	54,8
Kivitelező, gyártó, üzemeltető	37,0	–	12,4	3,1	6,3	–	10,6	12,5	12,3
Gazdasági, pénzügyi	4,5	–	2,2	52,2	–	25	4,1	1,7	6,8
Tanácsadó	–	–	2,2	18,9	–	–	14,7	9,3	6,7
Adminisztratív	2,5	–	3,7	9,4	13,4	–	4,1	–	3,1
Kereskedelmi, üzletkötői	2,5	3,0	1,5	6,3	3,1	25	–	0,7	2,1
Egyéb	14,0	19,9	8,8	10,1	26,8	–	25,9	10,4	14,2

65. táblázat: A végzetek munkaköre, karonként [%]

Amíg a *tervező, kutató, fejlesztő*, valamint a *kivitelező, gyártó, üzemeltető* munkakörben dolgozók érzik szakmájukat erkölcsileg leginkább megbecsültnek, addig az anyagi megbecsülést a *kereskedelmi, üzletkötői*, valamint az *adminisztratív* munkakörben dolgozók érzik leginkább – az előző évhez hasonlóan.

Az *egyéb* munkakört megjelölők szövegesen is megadhatták munkakörüket, amelyek elemzése alapján megállapítható, hogy az itt felsorolt munkakörök nagyrészt be lehetett volna sorolni a valamelyik kategóriába. A válaszok alapján kiemelhető, hogy a szöveges válaszadók a vezetéshez, a vezetői tevékenységhez kapcsolódó munkaköröket (vezető, ügyvezető, stb.) gyakran különböztetik el, eltérőnek érzik a többi szakmai munkakör-típustól.

A végzeteket megkértük arra, hogy adják meg számunkra, hogy az őket foglalkoztató vállalkozás mely ágazatban működött 2009. február 28-án. A korábbi tapasztalatainkból tudtuk azt, amit most is megtapasztalhattunk, miszerint a Műgyetemen végzetek nincsenek tisztában TEÁOR (al)ágazati osztályozási rendszerével. Így a közreadott – már általunk kategorizált – besorolás közérthető, ám más forrásból származó adatokkal csak nehezen összevethető.

A 2007-ben végzett műegyetemistákat leggyakrabban foglalkoztató iparágak az építőipar, az informatika, információtechnológia, a járműipar, a mérnöki szolgáltatás, az elektronika, a pénzügyi szolgáltatás, a távközlés, telekommunikáció, az energiaellátás (olaj, gáz, villamosenergia), a gépjáratás, és a humán szolgáltatás.

A fejezet elején közölt adatokból tudható, hogy a Műegyetemen végzettek körében relatíve alacsony a pályaelhagyók aránya, így nem okozhat meglepetést a végzetteket foglalkoztató vállalkozások (al)ágazati felsorolása sem. Az Építőmérnöki Karon és az Építészmérnöki Karon végzettek több mint 90%-a az építőiparban és a mérnöki szolgáltatásokban (tervezésben) helyezkedett el. A Gépészmérnöki Karon, a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzettek megtalálhatók a vizsgált (al)ágazatok többségében. A Gépészmérnöki Kar válaszadóinak legalább 10%-a dolgozik – csökkenő sorrendben – a járműipar, a gépjáratás, az elektronika és a mérnöki szolgáltatás területén. A műszaki menedzserek és a közgazdászok a pénzügyi szolgáltatások, a humán szolgáltatás, tanácsadás és a járműipar területén vállalnak munkát. A Közlekedésmérnöki Karon végzettek a közlekedés, logisztika, a járműipar és a gépjáratás területén foglalkoztatottak. A Természettudományi Kar alacsony válaszadói létszáma miatt, csak az energiaellátás, a kereskedelem és a kutatás-fejlesztés területén érintett. A Vegyész- és Biomérnöki Karon végzettek főként a gyógyszeripar és a környezetvédelem területén kerülnek alkalmazásba. A villamosmérnökök és az informatikusok közel 30%-a az informatika, információtechnológia, 12,3%-a a távközlés, telekommunikáció, 10,8%-a az elektronika, 8,3%-a pedig a járműipar területén dolgozik.

Ágazat	Arány
Építőipar	17,1
Informatika, információtechnológia	12,0
Járműipar	9,3
Mérnöki szolgáltatás	8,6
Elektronika	6,0
Pénzügyi szolgáltatások	5,4
Távközlés, telekommunikáció	5,1
Energiaellátás (olaj, gáz, villamosenergia)	4,9
Gépjáratás	4,9
Humán szolgáltatás, tanácsadás	4,6
Gyógyszeripar	2,7
Kereskedelem	2,4
Kutatás, fejlesztés	2,3
Közlekedés, logisztika	2,1
Vegyipar	1,9
Környezetvédelem	1,6
Egészségügy	1,6
Média	1,3
Közfér	1,2
Mezőgazdaság	1,0
Ipari termelés	0,7
Oktatás	0,7
Fogyasztói termékek gyártás	0,6
Idegenforgalom, vendéglátás	0,6
Élelmiszeripar	0,4
Civil szfér	0,4
Hulladékgyártás	0,4
Bútoripar	0,2

66. táblázat: A végzetteket foglalkoztató ágazatok [%]

8.3. VEZETŐI BEOSZTÁS, ELŐRELÉPÉSI LEHETŐSÉG, ELÉGEDETTSÉG

A munkahellyel való elégedettséget számtalan tényező befolyásolhatja, amelyek közül olyan elemeket vizsgáltunk meg, mint az átlag feletti kereset, a lakóhely közelsége (ingázás idejével mérve) az előrelépési lehetőség, illetve a vezetői beosztás. Ezekről azt feltételezzük, hogy kedvező hatással lehetnek a munkahelyi elégedettségre.

A Nemzetközi Valutaalap közgazdasági egy negyven államból álló országcsoport adatait vizsgálva megállapították, hogy erős korreláció van a nők gazdasági-szociális státusza és az átfogó növekedési mutatók között. A magasabb jövedelmi színvonalból és a (felső)vezetői státuszokból való kirekesztés kárt okoz a gazdaságnak, lassítja a gazdasági növekedést.⁷ Ezért is szomorú, hogy az a társadalmi szinten általános üveglafon jelenség, miszerint a férfiak magasabb arányban töltenek be vezető pozíciót, ami végzettségünk esetén is igaz. Míg a férfiak 9,3%-a vezető, addig a nőknek csak 7,4%-a, azonban ez a különbség jóval kisebb, mint a 2006-ban végzettknél mért különbség (10,6%). A nemek közötti egyenlőtlenség jobban érződik, ha a 2005-ben végzettk két időpontban felvett adatait vizsgáljuk. A két évvel ezelőtt mért 1,7%-nyi különbség (a férfiak 13,2%-a, a nők 11,5%-a volt akkor vezető) megdöbbentően megnövekedett (a férfiak 23,4%, a nők 15,0%-a vezető).

A 2007-ben végzettk közti vezetők aránya az eddigi legalacsonyabb (8,8%). A beosztottak száma átlagosan 9 fő, ami jelentősen kisebb az előző évi, beosztottak átlagos számánál (14 fő).

Az előző évi felmérés adataiból azt a megállapítást vontuk le, hogy a munkatapasztalat növekedésével, a karrier előrehaladtával növekszik a beosztottak száma is. Ez a megállapítás most is igazolást nyert kismértékben, mivel a 2005-ben végzettk két évvel ezelőtti megkérdezéskor a vezetők átlagosan 13 beosztott munkáját irányították, addig jelen felmérésünk keretében ugyanabban a válaszadói körben átlagosan 14 fő a beosztottak száma. A vezető munkakörben dolgozók részaránya a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, valamint a Vegyész-mérnöki és Biomérnöki Kar kivételével a megelőző adatfelvétel óta minden karon növekedett.

Vezető beosztásban dolgozók	A végzés időpontja												
	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2003Ú	2004Ú	2005Ú
	11	16	11	12	13	12	14	13	10,8	8,8	21	22,4	21,7

67. táblázat: Vezető beosztással rendelkező végzettk aránya, a végzés éve szerint [%]

A vidéken dolgozó válaszadók gyorsabban jutottak előre a ranglétrán. Amíg a fővárosban munkát vállalók 8,0%-a töltött be valamilyen vezető pozíciót, addig a vidékiek 12,4%-a. Azok körében, akik egy nyelvet beszélnek a vezetők aránya 11,8%, a három nyelvet beszélők esetén ez az érték 16,7%.

A munkaadók régóta tudják azt, amit mi is tapasztalunk a Műegyetemen végzettk körében a korábbi évek során: a vezető beosztás (a dolgokba való beleszólás, a változtatás lehetőségének felkínálása) önmagában egyfajta megtartó erővel bír. Ezt az ezévi adatok is visszaigazolták, mivel a munkát keresők között kisebb a vezető beosztásban lévők aránya (3,3%), mint az adatfelvételt megelőző egy hónapban munkát nem keresőkénél (10,5%). Mindkét csoport vizsgálata visszajelezte azt az összefüggést, hogy a vezető beosztásban dolgozók inkább látnak maguk előtt szakmai/vezetői perspektívát (mind a 2007-ben, mind a 2005-ben végzettk esetén a beosztottak kicsit több mint a fele, míg a vezetők közel háromnegyede).

A 2007-ben végzettk 53,5%-ának – saját bevallása szerint – egy-két éven belül lehetősége lesz valamilyen szakmai/vezetői előrelépésre. A kérdést először hat éve tettük fel, azóta az előrelépésben bizakodóknak most volt a második legmagasabb aránya. A 2005-ben végzettk körében az elmúlt két évben alig 2%-kal nőtt a szakmai/vezetői perspektívában bizók aránya. A férfiak és a nők körében szinte teljesen azonos az előrelépésben reménykedők aránya. A leginkább a Gazdaság- és

Társadalomtudományi Kar (tavalyhoz hasonlóan), valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Kar vezetői látnak maguk előtt szakmai/vezetői perspektívát.

Előrelépési lehetőség	A végzés időpontja									
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2002Ú	2003Ú	2004Ú	2005Ú
	44,7	47,3	51,6	53,0	55,2	53,5	47,3	56,2	60,3	54,8

68. táblázat: A szakmai/vezetői előrelépésre számítók aránya, a végzés éve szerint [%]

A felmérés történetében a két éve árnyaltuk először a munkahellyel való elégedettségre vonatkozó kérdésre adható választ. A korábbi *igen/nem* válasz helyett négyfokozatú skálán (az *egyáltalán nem elégedett*-től a *teljes mértékben elégedett*-ig) helyezkedtek el a válaszlehetőségek. Amennyiben a teljes mértékben és részben elégedettekkel elégedettnek tekintjük, akkor elmondható, hogy az elégedettek részaránya 85,6%, ami meghaladja az előző évben mért, kiemelkedően magas arányt. A már több munkatapasztalattal rendelkező 2005-ben végzetteket vizsgálva elmondható, hogy körükben az elégedettek aránya 87,5%, ami 4,5%-kal magasabb a náluk két évvel ezelőtt mért értéknél.

A munkájukkal teljes mértékben elégedett válaszadók a Gépészmérnöki, valamint a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Karon találhatóak legmagasabb arányban. A 2005-ben végzettek legelégedettebb válaszadói a Gazdaság- és Társadalomtudományi, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Karról kerültek ki.

Munkahelyével...	A végzés időpontja					
	2005.	2006.	2007.	2003Ú	2004Ú	2005Ú
...teljes mértékben elégedett	37,3	34,4	36,7	31,9	34,7	35,5
...részben elégedett	45,7	50,6	48,9	55,2	49,1	52,0
...inkább elégedetlen	15,1	11,9	11,6	9,9	13,7	11,0
...egyáltalán nem elégedett	1,9	3,1	2,8	3,0	2,5	1,5

69. táblázat: A végzettek munkahelyükkel való elégedettsége, a végzés éve szerint [%]

A korábbi években megfigyelteknek megfelelően azok körében, akik munkahelyükön nem látnak maguk előtt szakmai vagy vezetői perspektívát, magasabb az inkább nem, vagy egyáltalán nem elégedettek összesített aránya. Feltehetőleg az elégedetlenségnek nem csak ez az oka, hanem az a kereseti hátrány is, amely az elégedetlenek körében mérhető. Ugyanis a 2008. évi átlagkereseteket tekintve a 2007-ben végzettek körében a munkahelyükkel teljes mértékben elégedettek 72%-os, míg a 2005-ben végzettek 21%-os kereseti előnnyel rendelkeztek, a munkahelyével egyáltalán nem elégedettekhez képest. Úgy tűnik, hogy a munkahellyel való elégedetlenség cselekvésre ösztönzi a válaszadókat, ugyanis az elégedetlenség fokának növekedésével növekszik az új munkahelyet keresők aránya. Amíg a teljesen elégedettek csupán 9,3%-a, addig az egyáltalán nem elégedettek 86,3%-a keresett az adatfelvétel előtti négy hétben új állást. Ez utóbbi jelenség a 2005-ben végzettek körében is kimutatható.

Amíg – mindkét vizsgált évfolyamon – az összes válaszadó közel egyötöde keresett új állást, addig az egyes karokon mért értékek kicsit szóródnak. Az új állást keresők aránya csak a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzettek körében átlag alatti mindkét évfolyam esetén.

Új állást keresett	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2005.	13,7	23,9	28,4	28,3	26,9	25,0	17,8	16,1	21,4
2006.	26,8	17,5	18,2	17,7	23,3	33,3	18,5	20,7	20,2
2007.	29,4	30,0	22,6	33,7	16,0	13,0	20,3	19,0	23,1
2003Ú	19,8	14,2	31,5	–	20,2	19,2	21,1	21,7	21,4
2004Ú	15,0	10,4	30,7	13,2	15,4	38,2	38,4	18,0	21,5
2005Ú	16,8	21,7	27,1	14,2	23,1	50,0	34,0	19,1	22,6

70. táblázat: Az adatfelvétel előtti négy hétben új állást kereső végzettek aránya, karonként [%]

8.4. MÉRET, CÉGFORMA, TULAJDONOSI SZERKEZET

A végzettek közel egyharmada 500 fő feletti vállalkozásoknál dolgozik, de a mikro- és kisvállalkozásoknál elhelyezkedők száma is jelentős. A legnagyobb létszámú cégeknél a Vegyész-mérnöki és Biomérnöki Karon, a Közlekedésmérnöki Karon, valamint a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzettek jelentősen átlagon felüli arányban találhatók. Az építészmérnökök továbbra is előszeretettel dolgoznak kis méretű cégeknél. Amíg a nőekkel a kicsi (0-20 fős cégek a nők 36,9%-át foglalkoztatják), addig a férfiakkal az 500 fő feletti szervezetekben (a férfiak 36,8%-át foglalkoztatják) találkozunk leggyakrabban – az előző évekhez hasonlóan.

A vállalat mérete	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
0-20 fő	30,6	87,1	16,2	15,3	13,4	25	15,6	13,3	24,8
21-50 fő	18,9	6,9	11,4	11,0	6,4	–	15,6	17,7	13,8
51-100 fő	9,7	3,0	14,7	3,7	6,4	25	3,0	8,7	8,0
101-250 fő	14,3	–	12,5	8,6	22,2	25	15,6	11,1	11,5
251-500 fő	9,7	–	7,0	17,2	6,4	–	3,0	9,8	7,9
500 fő felett	16,8	3,0	38,2	44,2	45,2	25	47,2	39,4	34,0

71. táblázat: A végzeteket alkalmazó cégek mérete, karonként [%]

A vállalat mérete	A végzés időpontja										
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
0-20 fő	31	20	23	21	23	30	25	31	29	27,8	24,8
21-50 fő	9	10	9	9	16	14	14	9	11	12,3	13,8
51-100 fő	7	12	11	13	10	9	9	8	11	8,3	8,0
101-500 fő	23	21	22	25	22	18	22	24	22	20,2	19,4
500 fő felett	30	37	35	32	29	29	30	28	27	31,4	34,0

72. táblázat: A végzeteket alkalmazó cégek mérete, a végzés éve szerint [%]

Az idén is inkább arra a szférára voltunk kíváncsiak, ahol a foglalkoztató cég tevékenykedik. A végzettek döntő többsége (91,9%) a piaci szférában dolgozik, és csak a válaszadók 7,1%-ának a munkahelye valamely közintézmény. A közzsférában leginkább a Vegyész-mérnöki és Biomérnöki Karon, valamint a Közlekedésmérnöki Karon végzettek helyezkedtek el.

Működési szféra	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Piaci szféra	92,6	96,9	97,8	90,6	83,5	50	80,5	93,8	91,9
Közzsféra	4,8	3,1	2,2	9,4	16,5	50	15,4	5,5	7,1
Civil szféra	2,6	–	–	–	–	–	4,1	0,7	1,0

73. táblázat: A végzeteket alkalmazó cégek működési szférája, karonként [%]

A végzeteket alkalmazó vállalkozások tulajdonosi szerkezetéről elmondható, hogy a munkaadók között leggyakrabban többségében külföldi magántulajdonú vállalkozások találhatók. Állami (önkormányzati) tulajdonú vállalkozások gyakrabban adnak munkát a Közlekedésmérnöki Karon, valamint a Vegyész-mérnöki és Biomérnöki Karon végzetteknek, amíg a saját (családi) tulajdonú cégek az építészmérnököknek.

Tulajdonosi szerkezet	A válaszadók arányában
Többségében magyar magántulajdonú	22,0
Többségében külföldi magántulajdonú	47,5
Állami (önkormányzati) tulajdonú	10,0
Saját/családi tulajdonú	18,0
Egyéb	2,5

74. táblázat: Végzeteket alkalmazó cégek tulajdonosi szerkezete [%]

A végzeteket foglalkoztató cégek telephelyét vizsgálva megállapítható, hogy a fővárosban dolgozók részaránya az évek során csak kismértékben ingadozott, és a cégek közel 70%-ának a telephelye Budapesten volt/van. A munkahelyet tekintve a végzetek átlag feletti budapesti koncentrálttsága tapasztalható a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Karon. A válaszadók 8,8%-a dolgozik külföldön, amely csoport részaránya a Közlekedésmérnöki Karon és az Építészmérnöki Karon végzetek körében a legmagasabb.

A fővárosban dolgozók	A végzés időpontja										
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
	77	71	72	72	73	70	70	69	70	66,1	69,9

75. táblázat: A fővárosban dolgozók aránya, a végzés éve szerint [%]

A cég telephelye	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Budapest	61,1	75,1	40,3	81,8	73,2	50	75,1	79,2	69,9
Megyeszékhely	7,4	–	16,4	3,1	3,2	–	9,5	3,9	6,2
Egyéb város	22,1	11,0	29,8	7,5	10,2	25	12,4	4,4	12,7
Község	4,7	–	4,5	3,8	–	–	3,0	1,5	2,4
Külföld	4,7	13,9	9,0	3,8	13,4	25	–	11,0	8,8

76. táblázat: A végzeteket alkalmazó vállalatok telephelye, karonként [%]

8.5. MOBILITÁS

A 2001-ben végzeteknek tettük fel először azt a kérdést, hogy hány percet ingáznak naponta lakóhelyük és munkahelyük között. A napi átlagos ingázással töltött idő 2001 és 2005 között több mint 20 perccel (70 percre) nőtt, ami azóta stagnál. A budapesti székhelyű cégek alkalmazottai 76 percet ingáznak naponta, míg a vidéki székhelyű cégeknél dolgozók kevesebbet, 68 percet. Miután minden évfolyamra igaz, hogy a végzetek zöme a fővárosban dolgozik, így a magas ingázási idő oka feltehetően a közlekedés megváltozásában keresendő. A 2005-ben végzetek munkába járással töltött ideje az elmúlt két év alatt lényegében nem változott.

Az ingázással töltött idő	A végzés időpontja										
	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2002Ú	2003Ú	2004Ú	2005Ú
	48	57	60	64	69	71	70	63	65	69	63

77. táblázat: Naponta a munkahely és a lakóhely között ingázással töltött idő, a végzés éve szerint [perc]

Az átlagnál jelentősen kevesebbet (60 perc) ingáznak az Építészmérnöki Karon végzetek, amely információ korrelál azzal a korábban már említett információval, hogy közöttük a legmagasabb a kötetlenebb formában dolgozók (vállalkozók és a megbízási szerződéssel dolgozók) aránya. Ugyanakkor jelentős átlag feletti ingázási idő jellemzi az Építőmérnöki Karon végzeteket.

Elmondható, hogy az adatfelvételt megelőző négy hétben új munkahelyet keresők körében az átlagnál magasabb volt az ingázással eltöltött idő (80 perc). Legkevesebbet a saját/családi tulajdonú cégnél dolgozók ingáztak, akárcsak az előző években.

A mobilitási hajlandóság, a rugalmasság az elmúlt 6 évben végzeteket vizsgálva nem jelentősen, de növekedett. Míg a 2002-ben végzetek 55%-a, addig a 2007-ben végzetek 64,6%-a költözne el, ha munkája megkívánná. A mobilitás tekintetében – az előző évtől eltérően – nincs jelentős különbség a nők (61,3%) és a férfiak között (65,6%). Kevesébb mobilak a civil szférában dolgozók, valamint az Építészmérnöki Karon végzetek. Azok körében, akik elköltöznének, ha céjük,

munkájuk azt kíváná, jelentősen magasabb átlagkereseti adatokat mértünk mind 2008-ban, mind 2009 februárjában.

A 2005-ben végzetek esetén is az egzisztencia javulásával, a családi kötődések erősödésével a mobilitási hajlandóság 58%-ról 44,8%-ra csökkent.

8.6. NYELVISMERET

A nyelvismerettel kapcsolatos kérdésünk a nyelvismeret szintjének, a munka során történő felhasználásának megismerésén túl arra irányult, hogy az idegen nyelvet munkájuk során aktívan használók mire használják azt (fordítás, társalgás, tárgyalás). Az alapszintű nyelvismeretre nem kérdeztünk rá, mert annak munka során történő használhatósága a munkáltatók számára általában nem kielégítő. Kíváncsiak voltunk arra is, hogy a nyelvismeretet (nyelvek száma, munka során való használata) a munkaadók anyagilag elismerik-e.

A felmérés pillanatában az egy főre jutó közép- és felsőfokú nyelvvizsgák száma 1,48, amely érték pontosan megegyezik a múlt évben mért adattal. A válaszadók 47,6%-a legalább kettő, míg 5,3%-a legalább három nyelven beszél. Az egy főre jutó nyelvvizsgák számának növekedésével együtt az angol nyelv ismerete egyre általánosabbá válik, ugyanis a végzetek legnagyobb részének angol nyelvből van igazolt nyelvtudása. Amíg öt éve a végzetek 62,5%-a beszélte ezt a nyelvet, a 2007-ben diplomát szerzetek 84,0%-a beszél angolul közép- vagy felsőfokon. A válaszadók 48,1%-a beszél német nyelven (egy éve 51,7%, két éve 38,4%, három éve 44,7%), amely most is a második legnépszerűbb nyelv.

A KSH vizsgálatai alapján elmondható, hogy a 15-29 éves korosztályt tekintve 1998 óta (azaz nagyjából felmérésünk indulása óta) a fiatalok nyelvtudása terén jelentős előrelépés történt. A valamilyen idegennyelv-ismerettel rendelkezők aránya 42%-ról 65%-ra, a nyelvvizsgával rendelkezőké 14%-ról 28%-ra emelkedett. Legalább két idegennyelvet a fiatalok 20%-a, hármat mindössze 2%-a ismert.⁸

A nyelvvizsga különböző szintjeit tekintve a középfokú nyelvvizsgák aránya 80,3%, a felsőfokúaké 19,7% (az előző évben mért értéknél 4%-kal nagyobb) volt. A legtöbbször által beszélt nyelvekből legnagyobb arányban felsőfokú nyelvvizsgával rendelkezők – a korábbi években tapasztalható francia helyett – az angol nyelvet beszélők körében találhatók. A három kiemelt nyelv közül a korábbi évekhez képest az angol t kcsível, a franciát pedig lényegesen magasabb arányban használják az adott nyelvet beszélők a munkájuk során.

Nyelv	Angol	Német	Francia	Egyéb	Együtt
Középfokú	76,3	85,4	83,8	88,1	80,3
Felsőfokú	23,7	14,6	16,2	11,9	19,7

78. táblázat: A nyelvvizsgák szintenkénti megoszlása [%]

Nyelv	Angol	Német	Francia	Egyéb
Az adott nyelvet beszélők hány %-a használja	83,6	45,7	49,1	44,4
A végzetek hány %-a használja	70,2	22,0	3,3	4,2

79. táblázat: Az idegen nyelvet használók aránya [%]

A végzetek nyelvtudásukat 29,0%-ban fordításra, 39,2%-ban társalgásra, 31,8%-ban tárgyalásra használják, amely arányokban jelentős változás a korábbi évekhez képest nem mutatható ki.

A nemek közötti „nyelvtudás-párbajban” most is magasabb arányban rendelkeznek a férfiak angol nyelvvizsgával, mint a nők. A két nem közti arány különbsége 7% - az előző évvel megegyezően. A német nyelvet a két nem hasonló arányban beszéli, ezért a francia és az egyéb nyelveket a nők most

is jelentősen magasabb arányban beszélnek a férfiaknál, továbbá egy főre jutó nyelvvizsgák száma is magasabb a nőknél (1,68 a nőknél és 1,42 a férfiaknál). A vizsgált nyelvismeret tekintetében most is a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzettek a legeredményesebbek (1,77 nyelvvizsga/fő), akiket az Természettudományi Karon végzettek követnek (1,75 nyelvvizsga/fő).

Azok körében, akik jövedelmi viszonyait megvizsgáltuk, a nyelvtudásukat munkája során a válaszadók 77,5%-a használja. Róluk elmondható, hogy 78%-kal (148 ezer Ft-tal) magasabb átlagkeresetre tehetek szert 2009 februárjában, mint a nyelvtudásukat munkájuk során nem használók. Továbbá elmondható az is, hogy a munkáltatók elismerik anyagilag a munkavállaló által beszélt nyelvek számának növekedését is. Amíg az egy nyelvet beszélők 291 ezer Ft-ot, addig a kettő nyelven beszélők már 314 ezer Ft-ot, a három nyelven beszélők átlagosan 356 ezer Ft-ot kerestek 2009 februárjában.

8.7. JÖVEDELMI VISZONYOK

A jövedelmi adatok vizsgálatánál csak a munkaviszonyban, megbízási szerződéssel foglalkoztatottak és a vállalkozók adatait elemeztük, mivel a jövedelemmel nem, vagy csak részben rendelkezők torzították volna megállapításainkat. A munkaviszonyban foglalkoztatottak esetén külön vizsgáltuk a teljes munkaidőben vagy részmunkaidőben foglalkoztatottakat. A kérdőívben – a 2005-ben és a 2007-ben végzettek esetén is – rákérdeztünk a 2008. évi bruttó keresetre, a 2009. február havi bruttó átlagkeresetre, és a 2008-ban kapott egyéb pénzbeli és természetbeni juttatásokra. A 80. és a 81. táblázatban az egyéb juttatások átlaga azon adatok átlaga, ahol az egyéb juttatásról a kitöltő nyilatkozott, és az nem nulla érték volt.

		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2009. februári kereset	Átlag	288 279	222 116	320 840	356 145	340 623	253 875	256 800	441 524	345 153
	Szórás	128 089	125 036	196 161	173 065	178 250	236 608	81 069	277 311	220 435
2008. év 1 havi bruttó átlagkereset	Átlag	259 922	200 326	314 785	299 940	332 359	270 583	233 109	419 210	328 557
	Szórás	92 911	96 581	199 323	123 036	195 971	243 361	57 661	266 305	213 212
2008. év 1 havi egyéb juttatások	Átlag	36 919	30 080	41 757	56 399	42 326	12 408	30 159	59 095	45 972
	Szórás	29 592	31 754	57 178	100 123	60 571	6 532	26 094	71 163	62 880
2008. év 1 havi átlagjövedelem*	Átlag	295 657	210 455	338 684	368 650	343 921	194 756	260 769	487 838	369 634
	Szórás	85 518	93 755	166 105	163 436	130 551	113 565	61 711	311 867	232 836

* Csak az egyéb juttatásaikkal kapcsolatban válaszolókat figyelembe véve

80. táblázat: A 2007-ben végzettek jövedelmi viszonyai, karonként [Ft]

Tavalyi felmérésünkben, a 2005-ben és a 2006-ban végzeteket összehasonlítva a 2006-ban végzetek reálértékben romló kereseti pozíciójáról adhattunk számot, ugyanis egyetemi szinten mintegy 36 ezer Ft-os átlagos reálbér csökkenésről beszéltünk. Idei adataink alapján, a 2007-ben végzettekkel kapcsolatban elmondhatjuk, hogy figyelembe véve a 6,1%-os inflációt⁹, mintegy 35 ezer Ft-os átlagos reálbér növekedést mértünk a 2006-ban végzett évfolyam adataihoz képest.

A karok jövedelmi adatait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a különböző jövedelem mutatók ingadozása mellett a nyolc kar végzettjei közül csak a Villamosmérnöki és Informatikai Karon, a Gépészmérnöki Karon, a Közlekedésmérnöki Karon, valamint a Vegyész-mérnöki és Biomérnöki Karon végzetek könyvelhettek el reálbér-növekedést az előző évfolyamhoz képest. Meg kell említeni, hogy a nagylétszámú karok közül az Építészmérnöki Karon végzetek jövedelmi helyzete mutatta a legnagyobb mértékű romlást reálértékben, ami sajnos náluk nominális jövedelem-csökkenést is jelent. A jövedelmek növekedése a Gépészmérnöki Karon végzettek esetén volt a legnagyobb, mint különbözetben, mind arányokban.

A teljes munkaidőben alkalmazásban álló szellemi foglalkozásúak – KSH terminológia szerint – számított havi bruttó átlagkeresete 2008-ban 274 866 Ft¹⁰ volt. Az átlagos országos helyzethez képest tehát átlagos végzettségűnk továbbra is kedvező helyzetben vannak, azaz a BME diploma az átlagnál magasabb jövedelmet jelent, már a karrier legelején is. Sajnálattunkra azonban meg kell állapítanunk, hogy a karok adatait vizsgálva az utóbbi kijelentés nem igaz az Építészmérnöki Kar, a Természettudományi Kar, valamint a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar esetén, amely karokon a kari átlag nem éri el a szellemi foglalkozásúak országos átlagát.

2008. év 1 havi bruttó átlagkereset	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
101 ezer Ft alatt	2,7	10,8	2,4	–	–	37,5	–	2,3	3,2
101-200 ezer Ft	24,7	52,7	23,2	13,2	7,1	25,0	30,2	6,9	19,7
201-250 ezer Ft	22,6	10,8	17,3	6,3	22,1	–	26,0	4,9	12,8
251-300 ezer Ft	15,0	6,4	19,3	27,0	13,3	–	17,8	7,5	13,2
301-350 ezer Ft	12,4	4,3	12,2	18,9	35,4	25,0	11,2	19,8	16,3
351-400 ezer Ft	12,4	–	5,1	16,4	11,5	–	10,7	20,9	12,8
401-500 ezer Ft	4,8	15,0	13,4	3,1	–	–	4,1	18,8	11,5
501-750 ezer Ft	2,7	–	4,7	8,8	3,5	–	–	8,5	5,0
751-1000 ezer Ft	2,7	–	–	6,3	7,1	12,5	–	5,9	3,6
1 millió Ft fölött	–	–	2,4	–	–	–	–	4,5	1,9

81. táblázat: A 2007-ben végzettek 1 havi bruttó keresetek megoszlása 2008-ban, karonként [%]

Ahogy a 82. táblázatból is látjuk a 2005-ben végzettek jövedelme 2 év alatt reálértékben 22,6%-kal nőtt. A 2005-ben végzettek között a nagylétszámú karok közül az Építészmérnöki Kar, a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar, valamint a Gépészmérnöki Kar volt hallgatói produkálták a legintenzívebb jövedelem növekedést: 2 év alatt a nominál átlagjövedelem 58%-kal, 52%-kal, illetve 51%-kal nőtt.

		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2009. februári kereset	Átlag	215 966	317 991	419 139	457 601	367 743	505 000	349 819	504 837	413 117
	Szórás	93 101	219 510	263 649	408 251	215 824	107 650	197 395	250 610	261 568
2008. év 1 havi bruttó átlagkereset	Átlag	246 623	325 300	419 030	369 483	365 355	563 886	324 317	505 766	409 731
	Szórás	121 262	189 654	228 712	114 801	228 307	148 985	153 695	256 441	231 221
2006. év 1 havi bruttó átlagkereset	Átlag	256 020	326 000	234 250	307 130	270 030	306 860	198 360	344 790	290 810
	Szórás	219 470	391 740	70 940	130 370	100 710	125 830	61 130	148 130	199 260
2008. év 1 havi egyéb juttatások	Átlag	45 111	33 509	40 629	44 517	52 944	45 000	36 641	42 784	41 895
	Szórás	44 170	28 889	32 913	34 376	50 714	7 268	40 950	31 603	35 684
2008. év 1 havi átlagjövedelem*	Átlag	311 309	336 021	429 264	415 097	395 437	670 000	361 832	555 127	451 576
	Szórás	109 880	215 946	205 936	111 178	158 288	117 660	160 653	265 664	231 309
2006. év 1 havi átlagjövedelem*	Átlag	338 990	212 720	283 310	315 830	301 320	362 730	236 640	392 650	321 440
	Szórás	272 440	85 440	127 470	110 240	79 040	165 800	64 460	180 400	163 550

* Csak az egyéb juttatásaikkal kapcsolatban válaszolókat figyelembe véve

82. táblázat: A 2005-ben végzettek jövedelmi viszonyai, karonként [Ft]

	2007.	2008.	2006-2009.
GDP növekedés [%] ¹¹	1,0	0,6	1,6
Fogyasztói ár-index növekedés [%] ¹²	8,0	6,1	14,6
Reál jövedelem növekedés [%]			22,6
Reál jövedelem növekedés [Ft]			72 605
Nominál jövedelem növekedés [Ft]			130 136

83. táblázat: A 2005-ben végzettek jövedelmi viszonyainak változása

A hosszabb munkapiaci tapasztalattal rendelkező 2005-ben végzettek közül néhány megfelelő reprezentáltsággal rendelkező foglalkozás 2008-as havi átlagkereseti adatait összehasonlítottuk az

ÁFSZ statisztikájából származó valamennyi korcsoportra vonatkozó adatokkal. A hat foglalkozás közül 4 esetén az általunk mért átlagértékek magasabbak az ÁFSZ adatainál, és természetesen ez az arány tovább nő, ha a 2008. évi havi keresetek helyett a 2009. évi kereseteket venném figyelembe, illetve ha korcsoporti átlag helyett a pályakezdőkhöz (20-30 éves korcsoport) tartozó értékeket néznénk meg.

Kar	Foglalkozás FEOR kódja	Foglalkozás	2008. 1 havi bruttó kereset [Ft]	ÁFSZ adat (valamennyi korcsoportra) ¹³ [Ft]
EMK	2124	építőmérnök	266 882	358 237
EPK	2123	építészmérnök	325 300	284 225
GPK	2117	gépészmérnök	421 712	362 778
KSK	2122	közlekedési mérnök	317 790	391 434
VBK	2115	vegyszermérnök	371 910	370 416
VIK	2133	szoftverfejlesztő, informatikus	567 002	402 375

84. táblázat: A 2005-ben végzetek jövedelmének összehasonlítása ÁFSZ adatokkal

A szórás és az átlagérték mellett értékes információval szolgálhat a 2005-ben végzetek havi átlagkeresetének eloszlása, valamint a keresetek 2006 és 2008 közti elmozdulása. Az összevont 301-400 ezer forint keresetkategóriában található aránya 2 év alatt 10%-kal csökkent, ugyanakkor szinte 14%-kal nőtt az 401-500 ezer forint keresetkategóriában, és több mint 10%-kal nőtt 501-1000 ezer forint keresetkategóriában található részaránya.

2008. év 1 havi bruttó átlagkereset	KAROK									2006.
	EMK	EPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt	
101 ezer Ft alatt	12,4	–	3,9	–	–	–	2,6	–	1,9	6,6
101-150 ezer Ft	19,5	24,0	12,0	–	10,4	–	16,9	7,6	11,9	11,2
151-200 ezer Ft	35,4	21,0	3,9	10,3	24,6	–	18,8	4,6	12,2	16,0
201-250 ezer Ft	14,1	9,5	5,7	15,9	14,2	–	10,4	5,3	8,5	16,9
251-300 ezer Ft	–	16,5	24,1	31,8	21,7	–	18,8	3,7	13,7	17,0
301-400 ezer Ft	6,2	9,5	9,6	14,9	7,5	24	4,6	10,1	9,4	19,8
401-500 ezer Ft	6,2	10,5	21,3	15,9	10,4	–	19,5	32,6	20,9	6,1
501-1000 ezer Ft	6,2	6,0	17,7	11,2	7,5	76	8,4	30,8	18,6	5,1
1 millió Ft fölött	–	3,0	1,8	–	3,7	–	–	5,3	2,9	1,2

85. táblázat: A 2005-ben végzetek 1 havi bruttó keresetek megoszlása 2008-ban és 2006-ban, karonként [%]

A vezetői beosztás vizsgálatok már szóltunk a néket hátrányosan érintő és gazdaságilag is káros üveglapon jelenségről. Összehasonlítva a 2007-ben végzett férfiak és a nők átlagkeresetét, megállapítható, hogy egy nő, férfi kollégája a 2008. évi havi átlagkeresetének 63,5%-át, míg a 2009. februári átlagkeresetének átlagosan 71,8%-át keresi. A tavaly, illetve tavaly előtt számított hasonló mutató értéke 75%, illetve 68% volt. A 2005-ben végzett férfiak és a nők tárgyevi átlagkeresete között csökkent a különbség a 2007-es felmérés adataihoz (68%) képest, a nők már 76,3%-át keresik férfiak jövedelmének. Természetesen itt átlagértékekről van szó, amelyek a két nem szakmánként, karonként eltérő arányai miatt csak tájékoztató jellegűek.

Felmérésünk szerint azok, akik tanulmányuk során igénybevettek valamilyen állami támogatást, 2008-ban 322 343 Ft havi átlagkeresetre tettek szert, míg akik nem vettek igénybe 344 003 Ft-ot kerestek (a jövedelmeket vizsgálva még nagyobb a különbség). Ha elfogadjuk azt az érvelést, hogy az állami támogatásból csak abban az esetben maradt ki hallgató, ha szociális támogatást sem kapott és ez egyenes arányban van a szociális helyzetével, akkor kijelenthetjük, hogy a tanulmányok során jó anyagi helyzetű hallgatók több jövedelemre tettek szert a végzés utáni 1-1,5 évben. Ezt a jelenséget az elmúlt két évben is megfigyeltük. A tanulmányok finanszírozásával összefüggően korábban is megfigyeltük azt jelenséget, hogy azok, akik részben munkajövedelemből finanszírozták egyetemi tanulmányaikat, átlagosan nagyobb jövedelemre tettek szert.

A cégek telephelye szerint vizsgálva a 2007-ben végzetek kereseti adatait megállapíthatjuk, hogy nem rajzolódik ki annyira egyértelmű kép. A budapesti telephelyű cégek alkalmazottai – a 2009.

februári átlagkeresetet tekintve – jelentős bérelőnyt mondhatnak magukénak a más városokkal élőkkel szemben.

A végzés éve	Budapest	Megyei jogú város	Egyéb város	Község	Külföld
2007.	320 418	266 785	283 459	224 301	747 948
2006.	311 070	260 910	242 440	295 890	627 520
2005.	297 130	215 500	229 710	526 640*	663 300
2004.	240 280	216 770	204 950	218 500	415 590
2003.	236 624	203 275	282 064	278 886	
2002.	218 169	182 650	240 399	251 973	

* 10 fő alatti válaszadó!

86. táblázat: A felmérték átlagkeresete a végzés után 1-1,5 évvel, a cégek telephelye szerint [Ft]

A 2007-ben végzettek 40,3%-a nem az első munkahelyén volt a felméréskor. A munkahelyváltásokban szerepet játszhat a kedvezőbb jövedelem is. A legalább második munkahelyen lévők 2009. február havi keresete 67 ezer Ft-tal magasabb, mint az első munkahelyükön dolgozóké, a legalább harmadik munkahelyen lévőké 16 ezer Ft-tal magasabb, mint második munkahelyen foglalkoztatottaké, és a legalább negyedik helyen munkát vállalók további átlagos 103 ezer Ft-os jövedelemnövekedést értek el azzal, hogy munkahelyet váltottak.

Korábbi években már igazolt várakozásunknak, miszerint a vezető beosztásban dolgozók jövedelme nagyobb, mint a nem vezetőké, ebben az évben is igazolódott, mivel a vezető és nem vezető közti kereset-különbség a 2007-ben végzettek 2008. évi átlagjövedelmét tekintve 117 ezer Ft, a 2009. február havi keresetre nézve a különbség 98 ezer Ft. A 2005-ben végzeteknél is igaz ez különbség, de mértéke sokkal kisebb.

A korábbi években megfigyelt másik jelenséget azonban megismétlődni látunk. A mellékállást vállalók motivációja feltehetően most is a kedvezőbb jövedelem elérése volt. Összevetve 2007-ben végzettek évfolyamban a mellékállást vállalók 2008. évi átlagjövedelmét (285 631 Ft) a nem vállalókéval (342 159 Ft), azt mondhatjuk, hogy a mellékállásokra valószínűleg (jóval) az átlag alatti jövedelmek miatt kényszerültek a végzettek, de még a mellékállással sem sikerült azt a jövedelmi szintet elérni, amit a mellékállást nem vállaló végzettek értek el egy főállással. Ez a megállapításunk igaz a 2005-ben végzett évfolyamra is.

Ma, amikor egy vállalkozás számára már előnyt jelenthet a megfelelően kialakított béren kívüli juttatások rendszere, mi is részletesen megvizsgáljuk a Műegyetemen végzettek számára biztosított e jövedelemnövelő tényezőket. A válaszadók számos kereseten felüli egyéb pénzbeli és természetbeni juttatást felsoroltak, melyeket csoportosítottuk. Az eredményeket a 87. és a 88. táblázat tartalmazza.

A két vizsgált évfolyam által leggyakrabban említett juttatások köre és sorrendje nem tér el jelentősen egymástól, bár a lista évről-évre bővül, és ezzel párhuzamosan néhány korábbi népszerű juttatás részaránya csökken. 2008-ban (mindkét évfolyam esetén ez volt a vonatkoztatási időszak) már kevésbé dominált az étkezési támogatás, de az utazási költségtérítés szerepe kismértékben nőtt. E két juttatástípust a prémium, bónusz és időszaki pénzjutalom összevont kategória követte, aminek aránya az előző évi arányhoz (8,6%) képest közel 25%-kal nőtt. Ebben az évben jelent meg először a konferencia részvétel támogatása, a szerzői jogdíj és az ingyenes orvosi ellátás.

A 2007-ben végzettek esetén a béren kívüli juttatásokra vonatkozó említések 10,6%-a, míg a 2005-ben végzettek esetén 8,6%-a irányult cafetéria rendszer keretében kapott juttatásokra, ami az előző évi értékek közel kétszerese, amely elemet a táblázatos felsorolásban – összevont jellege miatt – szándékosan nem szerepeltetjük.

Juttatás	Említés [db]	Említés aránya [%]
Étkezési támogatás	680	25,8
Utazási költségtérítés, kedvezmény	506	19,2
Prémium, bónusz, időszaki pénzjutalom	291	11,0
Külföldi kiküldetés költségei, napidíj	227	8,6
Biztosítás, önkéntes magánnyugdíjpénztár, egészségpénztár	181	6,9
Mobiltelefon használat	146	5,5
Üdülési csekk, vállalati kirándulás	116	4,4
Cégautó használat	95	3,6
Internet előfizetés	65	2,5
Kultúra utalvány	48	1,8
Ajándékutalvány, tárgyjutalom	43	1,6
13. havi munkabér	34	1,3
Lakhatási támogatás	31	1,2
Konferencia részvétel támogatása	27	1,0
Továbbképzés támogatása (ösztöndíj)	25	0,9
Szerzői jogdíj	20	0,8
Laptop, számítógép	19	0,7
Megbízási díj	19	0,7
Sporttámogatás	17	0,7
Ingyenes szakorvosi ellátás	15	0,6
Kedvezményes vásárlás	9	0,3
Részvény	9	0,3
Tisztasági csomag	6	0,2
Energia hozzájárulás	6	0,2
Munkaruha, ruhapénz	6	0,2
Összesen	2641	100

87. táblázat: A végzetek 2008-ban kereseten felül kapott egyes pénzbeli és természetbeni juttatások említésének aránya

Juttatás	Említés [db]	Említés aránya [%]
Étkezési támogatás	753	26,4
Utazási költségtérítés, kedvezmény	463	16,2
Üdülési csekk, vállalati kirándulás	223	7,8
Külföldi kiküldetés költségei, napidíj	195	6,8
Biztosítás, önkéntes magánnyugdíjpénztár, egészségpénztár	192	6,7
Mobiltelefon használat	179	6,3
Prémium, bónusz, időszaki pénzjutalom	179	6,3
Cégautó használat	145	5,1
Internet előfizetés	125	4,4
Ajándékutalvány, tárgyjutalom	95	3,3
Kultúra utalvány	80	2,8
Továbbképzés támogatása (ösztöndíj)	47	1,6
Munkaruha, ruhapénz	32	1,1
Lakhatási támogatás	30	1,1
13. havi munkabér	26	0,9
Laptop, számítógép	25	0,9
Sporttámogatás	20	0,7
Megbízási díj	11	0,4
Kedvezményes vásárlás	11	0,4
Konferencia részvétel támogatása	11	0,4
Ingyenes orvosi ellátás	5	0,2
Részvény	4	0,1
Tisztasági csomag	4	0,1
Összesen	2855	100

88. táblázat: A 2005-ben végzetek 2008-ban kereseten felül kapott egyes pénzbeli és természetbeni juttatások említésének aránya [%]

MELLÉKLETEK

I. SZÁMÚ MELLÉKLET: SZAKOK ÉS KIBOCSÁTÁSOK 2007-BEN¹⁴

Végzettség	BME [fő]			Országos [fő]			A BME országon belüli aránya [%]		
	egy.	főisk.	össz.	egy.	főisk.	össz.	egy.	főisk.	össz.
<i>Építészmérnöki Kar</i>									
építészmérnök	155	–	155	163	113	276	95,1	–	56,2
<i>Építőmérnöki Kar</i>									
építőmérnök	127	–	127	137	123	260	92,7	–	48,8
<i>Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar</i>									
közgazdász gazdálkodási szakon	47	–	47	1508	1118	2626	3,1	–	1,8
műszaki menedzser	81	–	81	232	467	699	34,9	–	11,6
Összesen	128	–	128	1740	1585	3325	7,4	–	3,8
<i>Gépészmérnöki Kar</i>									
energetikai mérnök	3	4	7	3	4	7	100	100	100
gépészmérnök	94	49	143	169	446	615	55,6	11,0	23,3
ipari termék- és formatervező mérnök	26	–	26	26	–	26	100	–	100
Összesen	123	54	176	198	450	648	62,1	12	27,2
<i>Közlekedésmérnöki Kar</i>									
közlekedésmérnök	105	–	105	129	140	269	81,4	–	39,0
<i>Természettudományi Kar</i>									
matematikus	14	–	14	64	–	64	21,9	–	21,9
mérnök-fizikus (fizikus)	15	–	15	48	3	51	31,3	–	29,4
Összesen	29	–	29	112	3	115	25,9	–	25,2
<i>Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar</i>									
biomérnök	60	–	60	60	–	60	100	–	100
környezetmérnök	49	–	49	158	212	370	31,0	–	13,2
vegyészmérnök	54	–	54	79	17	96	68,4	–	56,3
Összesen	163	–	163	297	229	526	54,9	–	31,0
<i>Villamosmérnöki és Informatikai Kar</i>									
egészségügyi mérnök	17	–	17	17	–	17	100	–	100
mérnök-informatikus	306	–	306	490	706	1196	62,4	–	25,6
villamosmérnök	280	–	280	280	600	880	100	–	31,8
Összesen	603	–	603	787	1306	2093	76,6	–	28,8
ÖSSZESEN	1486	54	1540	3563	3949	7512	41,7	1,4	20,5

2. SZÁMÚ MELLÉKLET: A 2007-BEN VÉGZETTEK KÉRDŐÍVE

Tisztelt Válaszadó!

Köszönjük, hogy ezen kérdőív kitöltésével segíti munkánkat! A kérdőívet visszajuttathatja hozzánk anonim válaszborítékban vagy a lap alján található fax-számon. Amennyiben kényelmesebb Önnek, a kérdőívet a www.sc.bme.hu/veg207kerdoiv oldalon is kitöltheti és elküldheti nekünk. Kérjük, hogy a kitöltés során a több választ felkínáló kérdések esetében az Önre leginkább jellemző vagy az Ön által leginkább jellemzőnek tartott **egy választ** jelölje be a válaszlehetőséghez tartozó négyzet beikszelésével. Ahol több válasz is megadható, ott azt külön jelezzük.

I. Család

1. A válaszadó neme:	☐ férfi	☐ nő
2. Születési éve:	Egyetemi tanulmányok megkezdésének éve:	
3. Szülei lakóhelye:	☐ Budapest	☐ megyeszékhely ☐ egyéb város ☐ község
4. Jelenlegi lakóhelye:	☐ Budapest	☐ megyeszékhely ☐ egyéb város
	☐ község	☐ külföld:
5. Jelenleg hol lakik?	☐ saját, részben saját tulajdonú lakásában	☐ szüleinél
	☐ albérletben, bérelt lakásban	☐ egyéb:
6. Mennyit költ(ött) 2009 februárjában saját lakhatására (lakbérre és rezsire együtt)?	☐ nem költöttem rá Ft-ot költöttem rá	
7. Kérjük, becsülje meg – a tanulmányai teljes idejére vonatkoztatva –, hogy miből finanszírozta egyetemi tanulmányait! <i>Itt több pont is bejelölhető, összesen 100 %-nak kell lennie!</i>		
%	Családi támogatás (természetben és pénzben):	
%	Állami támogatás (tanulmányi ösztöndíj, rendszeres, rendkívüli szociális támogatás, kollégium, lakhatási támogatás, köztársasági ösztöndíj, Bursa Hungarica ösztöndíj, Esélyt a Tanulásra Közalapítvány ösztöndíja stb.)	
%	Munkajövedelem	
%	Diákhitel	Hány féléven keresztül vett igénybe diákhitelt? félév
		Átlagosan mekkora összegű diákhitelt vett fel havonta? Ft/hó
%	Egyéb támogatás (vállalati ösztöndíj, tanulmányi szerződés stb.)	
8. Tanulmányai során részt vett-e valamilyen külföldi csereprogramban, tanulmányúton, részesült-e valamilyen külföldi ösztöndíjban? <i>Amennyiben igen, kérjük sorolja fel azokat!</i>	☐ nem ☐ igen:	

II. Tanulmányok, vélemények, továbbképzés

9. Kar, szak megnevezése, ahol végzett:		
10. Milyennek látja szakmája: erkölcsi presztízst	anyagi presztízst	
☐	a legnagyobb mértékben elismert szakmák közé tartozik	☐
☐	a jól elismert szakmák közé tartozik	☐
☐	a közepesen elismert szakmák közé tartozik	☐
☐	a rosszul elismert szakmák közé tartozik	☐
☐	a legkisebb mértékben elismert szakmák közé tartozik	☐

11. Ön szerint mennyire igazak az alábbi állítások? <i>Értékelje ötfokozatú skálán, ahol 5-teljes mértékben igaz, 1-egyáltalán nem igaz!</i>							
A	A képzés a gyakorlatban jól használható ismereteket adott.						
B	A képzés szakmai szemléletet és gondolkodásmódot adott.						
C	A képzés erős elméleti alapokat adott.						
D	Az egyetemen nem korszerű szakmai ismereteket tanítottak.						
E	A képzés során hiányos volt a szakmai ismeretek tanítása.						
F	A képzés során kevés vagy gyenge volt a szűken vett szakmai anyagokon túlmutató ismeretek közlése. (pl. mérnökök esetén: pénzügyi, jogi, szervezési, kommunikációs ismeretek)						
G	Kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség.						
H	Alacsony szintű volt vagy nem bizonyult elégségesnek a nyelvtanulási lehetőség.						
12. Ön szerint mik voltak a képzés erősségei?							
13. Ön szerint mik voltak a képzés gyengeségei, hiányosságai?							
14. Mennyire érzi felhasználhatónak az egyetemen tanultakat munkájában? ☐ elégedhetetlen ☐ részben használható ☐ egyáltalán nem használható ☐ jól használható ☐ alig használható ☐ nem dolgoztam még olyan munkahelyen, ahol az egyetemen tanultakat kellett volna használnom							
15. Részt vett-e Ön a záróvizsga óta bármilyen tanfolyamon, továbbképzésben vagy részt vesz-e jelenleg is? ☐ nem vettem részt <i>Itt több pont is bejelölhető!</i> ☐ vettem már részt korábban ☐ jelenleg részt veszek							
Amennyiben részt vett, vagy részt vesz, a továbbképzésekre, tanfolyamokra fordított összeg hány százalékát teszi ki az az összeg, amelyet...:							
...Ön fizetett					%	<i>Összesen</i>	
...az Ön munkáltatója fizetett					%	<i>100 %-nak</i>	
...valaki más (állam, önkormányzat, egyéb szervezet) fizetett					%	<i>kell lennie!</i>	
A továbbképzéseim nem kerültek pénzbe. ☐							
Mekkora összeget költött Ön továbbképzésére záróvizsgája óta: Ft-ot							
16. A diplomaszerezés óta már megkezdett vagy befejezett továbbképzések milyen formában milyen területekre irányultak? Az alábbiakban több választ is bejelölhet az adott cellába tett X-szel.							
	szakirányú	gazdasági/ menedzsment	nem szakirányú műszaki	nyelvi	jogi	egyéb	
külföldi felsőfokú tanulmányok (MSc, PhD stb.)							
újabb diploma megszerzése itthon							
szakirányú továbbképzés itthon							
MBA képzés itthon							
PhD, DLA képzés itthon							
vállalati képzések							
tanfolyam							
önképzés							
egyéb							
17. Mi volt a legfőbb motiváció a továbbképzésre? Csak egyet jelöljön meg! ☐ alkalmazásba kerüljön, állást találjon ☐ előléptetés, szakmai karrier ☐ ismeretek frissítése ☐ átképzés							
18. Az elkövetkezendő 2 évben szükségesnek tartja-e saját továbbképzését? ☐ igen ☐ nem							

III. Munkahely (2009. február 28-án)

19. Státusza (2009. február 28-án):			
<i>Amennyiben több munkahelye van, kérjük a főállású munkahelyével kapcsolatos státuszt jelölje meg!</i>			
munkaviszonyban foglalkoztatott: ☐ teljes munkaidőben ☐ részmunkaidőben, napi óra			
☐ megbízási szerződéssel foglalkoztatott			
☐ vállalkozó	☐ munkanélküli ¹	☐ nappali tagozatos hallgató ²	
☐ doktorandusz a(z).....		egyetemen ³	
☐ egyéb:.....			
20. Hogyan helyezkedett el frissdiplomásént, első alkalommal?			
☐ ismerősök, család segítségével	☐ felsőoktatási karrier irodák segítségével		
☐ állásbörzék segítségével	☐ egyetemi, tanszéki kapcsolat alapján		
☐ tanulmányi szerződés alapján	☐ online állásközvetítő oldalak segítségével		
☐ újsághirdetés alapján	☐ személyzeti tanácsadó cégek segítségével		
☐ munkaügyi központ segítségével	☐ egyéb úton:		
21. Az első munkahely megtalálása előtt hány cégnél vett részt valamilyen kiválasztási eljárásban (interjú, Assesment Center stb.)?			
☐ 0	☐ 1-2	☐ 3-4	☐ 5-10 ☐ 10-nél több
22. Mikor kezdett el állást keresni?			
☐ A záróvizsga előtt		hónappal	
☐ A záróvizsga körül			
☐ A záróvizsga után		hónappal	
23. Hány hónap telt el a záróvizsgája után, amíg első munkahelyét megtalálta?			
☐ már az egyetemi évek alatt sikerült munkahelyet találnom		hónap	
24. Kapott-e az egyetemen segítséget elhelyezkedéséhez?			
☐ nem ☐ igen, éspedig:		módon	
25. Szükségeseznek tartja-e, hogy az egyetem segítsen a frissdiplomásoknak az álláskeresésben?			
☐ igen		☐ nem	
Ha szükségesnek tartja, akkor milyen formában? (Itt több pont is bejelölhető!)			
☐ egyéni karriertervezés	☐ motivációs levél írás		
☐ állásközvetítés	☐ személyiségfejlesztő tréning(ek)		
☐ cégeleadások, gyárlátogatások	☐ próbainterjúk, szimulált AC-k		
☐ felkészítés az interjúra	☐ álláskeresőt segítő kiadványok		
☐ egyéb:			
26. Hányadik munkahelyén volt 2009. február 28-án?			
☐ 1.	☐ 2.	☐ 3.	☐ legalább 4.
27. Szakmájában dolgozott 2009. február 28-án?			
☐ igen	☐ nem	☐ részben	

¹ Ha Önre ezen pont vonatkozik, kérjük a további kérdéseknél csak a 20-25., 28., 31., 35-36. és a 43. kérdésekre válaszoljon!

² Ha Önre ezen pont vonatkozik, kérjük a további kérdéseknél csak a 24-25., 28., 35-36. és a 42-43. kérdésekre válaszoljon!

³ Ha Önre ezen pont vonatkozik, kérjük a további kérdéseknél csak a 24-25., 28., 30-31., 35-36. és a 42-43. kérdésekre válaszoljon!

28. Legalább középfokú nyelvtudása és fokozatai:	Munkája során használja? Ha igen, mire?		
nyelvből: ☐ közép ☐ felső	☐ nem ☐ igen	☐ fordítás	☐ társalgás ☐ tárgyalás
nyelvből: ☐ közép ☐ felső	☐ nem ☐ igen	☐ fordítás	☐ társalgás ☐ tárgyalás
nyelvből: ☐ közép ☐ felső	☐ nem ☐ igen	☐ fordítás	☐ társalgás ☐ tárgyalás
29. Beosztása 2009. február 28-án:	☐ beosztott	☐ vezető..... beosztottal	
30. Elégedett volt-e azzal a munkahelyével, ahol 2009. február 28-án dolgozott?	☐ teljes mértékben elégedett	☐ inkább nem elégedett	
	☐ inkább elégedett	☐ egyáltalán nem elégedett	
31. Az utóbbi 4 hétben kerest-e (másik) munkát, munkahelyet?	☐ igen ☐ nem		
32. Munkahelyén 1-2 éven belül kínálkozik-e szakmai / vezetői perspektíva az Ön számára?	☐ igen ☐ nem		
33. Milyen munkakörben dolgozott 2009. február 28-án?			
☐ tervező, kutató, fejlesztő	☐ gazdasági, pénzügyi	☐ adminisztratív	☐ tanácsadó
☐ kivitelező, gyártó, üzemeltető	☐ kereskedelmi, üzletkötői	☐ egyéb:	
34. Fő munkahelye mellett volt-e mellékállása 2009. február 28-án?	☐ igen ☐ nem		
35. 2009. február havi bruttó átlagkeresete⁴:		ezer Ft	
2008. évi összes bruttó keresete:		ezer Ft	
Munkában töltött hónapok száma 2008-ban:		hó	
36. Sorolja fel az átlagkeresetén felüli 2008-ban kapott egyéb pénzbeli és természetbeni juttatásokat⁵:			
Adja meg, ezen juttatások havi pénzbeli értékét:		ezer Ft	
37. Cégének telephelye 2009. február 28-án:	☐ Budapest	☐ egyéb város	☐ külföld:
	☐ megyeszékhely	☐ község	
38. A vállalat (vállalkozás) mérete, ahol dolgozott 2009. február 28-án:			
☐ 0-10 fő	☐ 11-20 fő	☐ 21-50 fő	☐ 51-100 fő
☐ 101-250 fő	☐ 251-500 fő	☐ 500 fő felett	
39. A munkahelyét adó vállalkozás milyen iparágban, területen működött 2009. február 28-án?			
40. Cégének tevékenységi köre:	☐ piaci szféra	☐ közszféra	☐ civil szféra
	☐ egyéb:		
41. Cégének tulajdonosi szerkezete:	☐ saját/családi tulajdonú		
☐ többségében magyar magántulajdonú	☐ többségében külföldi magántulajdonú		
☐ állami (önkormányzati) tulajdonú vagy többségű	☐ egyéb:		
42. Átlagosan mennyi időt tölt naponta a lakhelye és munkahelye közötti utazással oda-vissza?	percet		
43. Hajlandó lenne-e elköltözni, ha munkája vagy cége azt igényelné?	☐ igen ☐ nem		

⁴ **Bruttó átlagkereset:** a személyi jövedelemadót, az egészségbiztosítási és nyugdíj járulékokat, valamint a munkavállalói járulékokat is tartalmazó alapbér és egyéb jogcímenek fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) összege.

⁵ **Egyéb pénzbeli és természetbeni juttatások:** külföldi kiküldetésnek a munkabér összegét meghaladó díjazása, a lakhatási költségtérítés, az étkezési térítés, munkába járás költségének térítése, a saját használatra biztosított cégaúttal kapcsolatos költségtérítések, a jubileumi jutalom, a tárgyjutalmak.

3. SZÁMÚ MELLÉKLET: A 2005-BEN VÉGZETEK KÉRDŐÍVE

Tisztelt Válaszadó!

Köszönjük, hogy ezen kérdőív kitöltésével segíti munkánkat! A kérdőívet visszajuttathatja hozzánk anonim válaszborítékban vagy a lap alján található fax-számon. Amennyiben kényelmesebb Önnek, a kérdőívet a www.sc.bme.hu/vegzo05kerdoiv oldalon is kitöltheti és elküldheti nekünk. Kérjük, hogy a kitöltés során a több választ felkínáló kérdések esetében az Önre leginkább jellemző vagy az Ön által leginkább jellemzőnek tartott **egy választ** jelölje be a válaszlehetőséghez tartozó négyzet beikszelésével.

1. A válaszadó neme: ☐ férfi ☐ nő						
2. Kar, szak megnevezése, ahol végzett:						
3. Jelenlegi lakóhelye: ☐ Budapest ☐ megyeszékhely ☐ egyéb város ☐ község ☐ külföld:						
4. Jelenleg hol lakik? ☐ saját, részben saját tulajdonú lakásában ☐ szüleinél ☐ albérletben, bérelt lakásban ☐ egyéb:						
5. Mennyit költ(ött) 2009 márciusában saját lakhatására (lakbérre és rezsire együtt)? ☐ nem költöttem rá ☐ Ft-ot költöttem rá						
6. Részt vett-e Ön a záróvizsga óta bármilyen tanfolyamon, továbbképzésben vagy részt vesz-e jelenleg is? ☐ nem vettem részt <i>Itt több pont is bejelölhető!</i> ☐ vettem már részt korábban ☐ jelenleg részt veszek						
Amennyiben részt vett, vagy is részt vesz, a továbbképzésekre, tanfolyamokra fordított összeg hány százalékát teszi ki az az összeg, amelyet...:						
...Ön fizetett					%	<i>Összesen</i>
...az Ön munkáltatója fizetett					%	<i>100 %-nak</i>
...valaki más (állam, önkormányzat, egyéb szervezet) fizetett					%	<i>kell lennie!</i>
A továbbképzéseim nem kerültek pénzbe. ☐						
7. A diplomaszerezés óta már megkezdett vagy befejezett továbbképzések milyen formában milyen területekre irányultak? Az alábbiakban több választ is bejelölhet az adott cellába tett X-szel.						
	szakirányú	gazdasági/ menedzsment	nem szakirányú műszaki	nyelvi	jogi	egyéb
külföldi felsőfokú tanulmányok (MSc, PhD stb.)						
újabb diploma megszerzése itthon						
szakirányú továbbképzés itthon						
MBA képzés itthon						
PhD, DLA képzés itthon						
vállalati képzések						
tanfolyam						
önképzés						
egyéb						
8. Jelenleg szükségesnek tartja-e saját továbbképzését? ☐ igen ☐ nem						

9. Státusza (2009. február 28-án): Amennyiben több munkahelye van, kérjük a főállású munkahelyével kapcsolatos státuszt jelölje meg! munkaviszonyban foglalkoztatott: ☐ teljes munkaidőben ☐ részmunkaidőben, napi óra ☐ megbízási szerződéssel foglalkoztatott ☐ vállalkozó ☐ munkanélküli ☐ egyéb:	
10. Hányadik munkahelyén volt 2009. február 28-án? ☐ 1. ☐ 2. ☐ 3. ☐ legalább 4.	
11. Szakmájában dolgozott 2009. február 28-án? ☐ igen ☐ nem ☐ részben	
12. Beosztása 2009. február 28-án: ☐ beosztott ☐ vezető..... beosztottal	
13. Elégedett volt-e azzal a munkahelyével, ahol 2009. február 28-án dolgozott? ☐ teljes mértékben elégedett ☐ inkább nem elégedett ☐ inkább elégedett ☐ egyáltalán nem elégedett	
14. Az utóbbi 4 hétben keresett-e (másik) munkát, munkahelyet? ☐ igen ☐ nem	
15. Munkahelyén 1-2 éven belül kínálkozik-e szakmai / vezetői perspektíva az Ön számára? ☐ igen ☐ nem	
16. Fő munkahelye mellett volt-e mellékállása 2009. február 28-án? ☐ igen ☐ nem	
17. Mennyire érzi felhasználhatónak az egyetemen tanultakat munkájában? ☐ elengedhetetlen ☐ részben használható ☐ egyáltalán nem használható ☐ jól használható ☐ alig használható ☐ nem dolgoztam még olyan munkahelyen, ahol az egyetemen tanultakat kellett volna használnom	
18. 2009. február havi bruttó átlagkeresete²: ezer Ft 2008. évi összes bruttó keresete: ezer Ft Munkában töltött hónapok száma 2008-ban: hó	
19. Sorolja fel az átlagkeresetén felüli 2008-ban kapott egyéb pénzbéli és természetbeni juttatásokat³ Adja meg, ezen juttatások havi pénzbéli értékét: ezer Ft	
20. Átlagosan mennyi időt tölt naponta a lakhelye és munkahelye közti utazással oda-vissza?percet	
21. Hajlandó lenne-e elköltözni, ha munkája vagy cége azt igényelné? ☐ igen ☐ nem	

¹ Ha Önre ezen pont vonatkozik, kérjük a további kérdéseknél csak a 14., 18-19. és a 21. kérdésekre válaszoljon!

² **Bruttó átlagkereset:** a személyi jövedelemadó, az egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot, valamint a munkavállalói járulékot is tartalmazó alapbér és egyéb jogcímenek fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) összege.

³ **Egyéb pénzbéli és természetbeni juttatások:** külföldi kiküldetésnek a munkabér összegét meghaladó díjazása, a lakhatási költségtérítés, az étkezési térítés, munkába járás költségeinek térítése, a saját használatra biztosított cégautóval kapcsolatos költségtérítések, a jubileumi jutalom, a tárgyjutalmak.

HIVATKOZÁSJEGYZÉK

¹ Forrás: <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/modsz/modsztoc.html> [2009-11-30]

² Bodolai L. Márton, Csépanyi-Bárdos Róbert, Gyenes Tamás, Farkas Gyula, Fűrjes Péter, Süveges Péter, Tolonics István, Veres Gábor: Felmérés a BME-re 2001-ben felvett hallgatók pályaválasztásáról és szociális helyzetéről; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont 2002.,
Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/felvett/felvett2001.pdf [2009-11-30]

³ Csiby Soma, Farkas Gyula, Fejérvári Bence, Gál Tibor, Györkös László, Medveczki Gábor, Palocsai Béla, Tolonics István: Felmérés a BME-re 2002-ben felvett hallgatók pályaválasztásáról és szociális helyzetéről; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont 2002., Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/felvett/felvett2002.pdf [2009-11-30]

⁴ Központi Statisztikai Hivatal stADAT-tábláiból számolva , 2008., Forrás:

http://portal.ksh.hu/portal/page?_pageid=37,601417&_dad=portal&_schema=PORTAL [2009-11-30]

⁵ Galasi Péter, Nagy Gyula: A fiatal diplomások munkaerő-piaci helyzete 1999-2003.; EDUCATIO 2006/2. pp. 268-287.

⁶ Selmeczy Iván, Várhalmi Zoltán, Tóth István János: Diplomás pályakezdekő várható foglalkoztatása és bérezése a versenyszektorban; Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáselemzési Intézet, 2008., p. 36., p. 39.

⁷ Helen Mees: A nemek közötti megkülönböztetés ára, Project Syndicate, idézi Világgazdaság, 2007. szeptember 6.

⁸ Váradi Rita: A fiatalok munkaerő-piaci helyzete a munkaerő-felmérés 2006. IV. negyedévi kiegészítő felvétele alapján ; Központi Statisztikai Hivatal, 2007. pp. 15-16.,

Forrás: <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/fiatalok/fiatalok06.pdf> [2009-11-28]

⁹ Magyar Nemzeti Bank: Statisztikai adatok, idősorok,

Forrás www.mnb.hu/engine.aspx?page=mnbhu_statistikai_idosorok [2009-11-30]

¹⁰ Központi Statisztikai Hivatal stADAT-tábláiból számolva , 2009.

Forrás: http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/tab12_01_28_01hc.html?1256 [2009-12-03]

¹¹ Dr. Pozsonyi Pál, Szabó Péter (szerk.): Bruttó hazai termék, 2008. (Előzetes adatok); Központi Statisztikai Hivatal, 2009., Forrás: <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/gdpev/gdpevelo08.pdf> [2009-11-30]

¹² Magyar Nemzeti Bank: Statisztikai adatok, idősorok,

Forrás www.mnb.hu/engine.aspx?page=mnbhu_statistikai_idosorok [2009-11-30]

¹³ Állami Foglalkoztatási Szolgálat: Foglalkozásonkénti alapter- és kereset átlagok korcsoportonként, a nemzetgazdaságban, 2009., Forrás: www.afsz.hu/engine.aspx?page=afsz_stat_egyeni_berek_2008 [2009-11-30]

¹⁴ Felsőoktatási Statisztikai Adatok 2008; Oktatási és Kulturális Minisztérium Fejlesztési Főosztály Statisztikai Osztály, 2009., számított adatok, Forrás: http://db.okm.gov.hu/statisztika/fs08_fm/ [2009-11-30]

Küldetésünk:

a hallgatók, valamint a friss- és néhány éve végzett, diplomás szakemberek, és az őket alkalmazni kívánó cégek számára a találkozási és kapcsolatfelvételi lehetőségek különböző formáinak megte-remtése.

Igyekszünk a lehetőségek széles palettáját biztosítani, hogy **ne csak megtaláld és megszerezd, de meg is tudd tartani „álmaid állását”!**

Ha fontos, hogy

- olyan szakirányt válassz, amely leginkább megfelel az érdeklődésednek,
- megfelelő szakmai gyakorlatra tegyél szert,
- megismert a szakterületeden működő cégek elvárásait,
- a Téged érdeklő vállalatokról minél többet megtudj és találkozhass képviselőikkel,
- a diploma megszerzése után végzettségeddel könnyen elhelyezkedhess,
- a kiszemelt cégnél Te legyél a „nyerő” jelentkező,

akkor keress meg minket!

Jelentkezz adatbázisunkba!

1111 Budapest, Műegyetem rkp. 3., K ép. I/52.

Telefon: (06 1) 463 3840

Fax: (06 1) 463 3844

kARRIER@sc.bme.hu

www.kARRIER.bme.hu, www.allasborze.bme.hu

BME DIÁKKÖZPONT

Karrier Iroda

Keresel?

Segítünk

**megtalálni
az igazit!**

